

Микола КРИКУН

**ПОДИМНИЙ ПОДАТОК
У КРЕМЕНЕЦЬКОМУ ПОВІТІ
ВОЛИНСЬКОГО ВОЄВОДСТВА ЗА 1682—1684 РОКИ
(За вцілілими матеріалами кременецьких ґродських книг)**

Як стало відомо, що Центральний державний історичний архів України в Києві (далі — ЦДІА України в Києві) подав в інтернет весь свій фонд 21 „Кременецький ґродський суд“, я кинувся виявляти в його книгах (а збереглися ті з них, які велися до 1699 р. (з книг XVIII ст. дійшли до нас невеличкі фрагменти) документи про переселення людности з території Подільського воєводства під час входження її як провінції „Кам'янецький еялет“ до складу Османської імперії (1672—1699) в сусідній з нею Кременецький повіт Волинського воєводства. Ще на початку 1960-х років нам вдалося натрапити в різних джерелах на, як виявилось, дуже рідкісні свідчення стосовно цього переселення, і я невдовзі повідомив про них¹. Відтоді нічого істотно нового до цих свідчень додати не вдалося. І гадалося, що ці книги містять чимало подібних свідчень. Та нас чекало глибоке розчарування — віднайшлося лише кілька документів, у яких ішлося про зазначене переселення. Могло їх бути ще кілька в тих книгах, котрі, як і частини багатьох уцілілих книг указанного періоду, не збереглися.

Натомість своєрідною компенсацією вражаючої малочисельности цих документів є наявність у тих самих книгах порівняно багатьох матеріалів щодо подимного податку в Кременецькому повіті у 1682—1699 рр. А оскільки подимне та пов'язана з ним дослідницька проблематика мене цікавить з того ж часу, що й переселення з Кам'янецького еялету², то я не

¹ Крикун М. Г. Матеріали про переселення народних мас з Поділля в останній чверті XVII ст. // Науково-інформаційний бюлетень Архівного управління УРСР.— К., 1964.— № 6.— С. 63—68. Доопрацьоване перевидання цієї публікації: Крикун М. Матеріали про переселення з Поділля в останній чверті XVII століття // Крикун М. Подільське воєводство у XV—XVIII століттях: Статті і матеріали.— Львів, 2011.— С. 365—378.

² Крикун М. Г. Подимні реєстри XVII ст. як джерело // Третя Республіканська наукова історична конференція з архівознавства та інших спеціальних історичних дисциплін. Друга секція: Спеціальні історичні дисципліни.— К., 1968.— С. 69—98 (передрук у доопрацьованому варіанті: Крикун М. Подимні реєстри Правобережної України XVII століття // Крикун М. Воєводства Правобережної України у XVI—XVIII століттях: Статті і матеріали.— Львів, 2012.— С. 236—261); його ж. Подимні реєстри першої і початку другої половини XVIII ст. // Історичні джерела та їх використання.— К., 1972.— Вип. 7.— С. 68—79 (передрук: Крикун М. Подимні реєстри Правобережної України першої і початку другої половини XVIII століття // Крикун М. Воєводства Правобережної України...— С. 336—367); його ж. Реєстри димів Правобережної України останньої чверті XVIII століття // Записки Наукового товариства ім. Шевченка (далі — Записки НТШ). Праці Історично-філософської секції.— Львів, 1999.— Т. ССXXXVIII.— С. 515—553 (передрук: Крикун М. Воєводства Правобережної України...— С. 410—456); його ж. Ще про реєстри димів Правобережної України 1775 року // Записки НТШ. Праці Комісії спеціальних (допоміжних)

міг обійти ці документи своєю увагою. Вони виявилися настільки цікавими, що спричинилися до появи теперішньої публікації.

Подимне до 1682 р.

Подимне, про яке йдеться, в Речі Посполитій, куди входили й українські землі, сплачували щорічно від 1629 р.³ за сеймовими постановами та згідно з ними виданими у воєводствах сеймиківими ухвалами. Ним обкладали переважну більшість населення: селян, підданих міст і містечок, євреїв, православне і згодом унійне духовенство, безземельну шляхту. Одиницею оподаткування був дим — дім, хата, господарство. Здавали його в адміністративних центрах повітів, на які поділялися воєводства, власники маєтностей (землеволодінь) або делеговані ними особи — збирачам-поборцям, що належали до шляхетського стану і діяльність яких була неконтрольованою. Збір подимного 1629 р. був назагал удалий — його проведено з такої кількості димів, що, при доповненні її інформацією з інших документів та застосуванні вірогідних коефіцієнтів середньої залюдненості димів, можливо визначати приблизну чисельність людності в поселеннях, маєткових комплексах, повітах, воєводствах. Найповніші матеріали цього збору збереглися по Волинському воєводству, їх видав Олексій Баранович⁴. За нашими підрахунками, згідно з цим виданням, у воєводстві на 1629 р. було 115 міст і містечок та 2130 сіл і в них 108 077 оподаткованих димів; за тими ж підрахунками, до цих цифр слід додати,

історичних дисциплін.— Львів, 2018.— Т. CCLXXI.— С. 114—135; Крикун М., Петренко О. Подимний реєстр Брацлавського воєводства 1643 року // Записки НТШ. Праці Історично-філософської секції.— Львів, 2017.— Т. CCLXX.— С. 415—448; Guldón Z., Krikun N. Spis dymów prawobrzeżnej Ukrainy w roku 1775 // Studia Źródłoznawcze.— Warszawa; Poznań, 1979.— Т. XXIV.— S. 181—186.

³ Подимне в українських землях (воєводствах), приєднаних до Польського Королівства (Корони) за Люблінською унією 1569 р., було відоме задовго до 1629 р. Варшавський сейм, який працював у березні—квітні 1598 р., постановив скасувати всі борги цих воєводств у сплаті подимного і сплачувати його в подальшому (Volumina legum.— Petersburg, 1859.— Т. II). Відповідно до цієї постанови, 19 травня того ж року у Варшаві було видано королівські привілеї на збір і використання на себе („уживање“) протягом п'яти років надходжень з цього податку Янові Трилеському з Луцького повіту (Российский государственный архив древних актов (Москва), ф. 389 (Литовская метрика), оп. 1, кн. 202, л. 4—4 об.), Матееві Лесневському — з Володимирського і Кременецького повітів (Там само.— Л. 4 об.— 5), Еразмові Коморовському та Станіславові Лисаковському — з Київського воєводства, причому в останньому випадку сказано, що обидва збирачі отримуватимуть податок „з рук“ судового старости „краю“ (Там само.— Л. 3 об. Йдеться про старосту, яким водночас був київський воєвода і який очолював гродський суд, що діяв у Києві). Згідно з тією ж сеймовою постановою, 21 травня 1603 р. у Кракові і 26 травня 1607 р. у Варшаві вийшли два королівські привілеї на доживотний збір подимного („податку грошов подимных“) — секретареві короля і писареві королівської канцелярії Захарієві Словицькому у трьох повітах Волинського воєводства (Там само.— Л. 171—171 об.) та вінницькому і брацлавському старості Валентинові Александру Калиновському в Брацлавському воєводстві, причому в другому з цих документів читаємо, що податок „з воєводства Брацлавского [...] на визнање звирхности королевское од обывателов тамошних есть позволенный и сеймом унѣи лобелской в року 1569-м уфаленый, а потом водлуг констытуцци сейму варшавского, в року прошлом 1598-м учиненое, о выданье оног объясненый и од обывателов тамошных принятый“ (Там само.— Л. 172 об.—173 об.). Інформація про це подимне надто скупа, вона потребує спеціального дослідження. То був варіант податку, який у Речі Посполитій іменували „побором“. Інший його варіант трапляється на прикладі, зокрема, Ляховецької волости Кременецького повіту у 1619—1634 рр. (Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаніка (далі — ЛННБ України), від. рукописів, ф.103 (Сапєги), тека 46 Id, спр. 3752, арк. 30—60).

⁴ Баранович О. Залюднення України перед Хмельниччиною, I: Волинське воєводство.— К., 1930.

по-перше, 27 сіл і в них 1762 дими, „зауважених“ 1630 р. внаслідок доповнень до даних за попередній рік⁵, по-друге, три села і 1157 димів, які були 1629 р., але згадані в подимних списках 1648 і 1650 рр.⁶, по-третє, 100 сіл, про які на підставі різних джерел⁷ можна твердити, що вони, ймовірно, існували 1629 р. і могли мати 2300 димів. Отож у 2375 поселеннях воєводства налічено щонайменше 113 296 оподаткованих димів⁸. У Кременецькому повіті зазначені показники послідовно виглядають так: 39 міст і містечок, 737 сіл, 33 867 димів, 18 сіл і 727 димів, 0 сіл і 53 дими, 60 сіл і 1380 димів, разом 854 поселення і 36 027 димів⁹.

Застосувавши коефіцієнт залюдненості диму 6,5 та вдавшись до підрахунку населення, не охопленого оподаткуванням, ми дійшли висновку, що 1629 р. Кременецький повіт мав не менше 245 тис. осіб, і це становило 31,81 відсотка від усього населення Волинського воєводства (770 тис. осіб)¹⁰.

За вимірами, зробленими для О. Барановича, площа того ж повіту станом на 1629 р. становила 13 177 кв. км — 31,65 відсотка території Волинського воєводства (41 637 кв. км)¹¹. За нашими вимірами, ці цифри виглядають дещо інакше — відповідно 12 543 і 39 896 кв. км¹². Кордони повіту, як і воєводства загалом, склалися остаточно у XV—XVI ст.¹³ і були, за певної мінливості їх на півночі і південному заході, сталими. На заході повіт межував із Львівською землею Руського воєводства, на південному заході — з Терехівлянським повітом Галицької землі того ж воєводства, на півдні — з Кам'янецьким і Летичівським повітами Подільського воєводства (у 1672—1699 рр. — з Кам'янецьким еялетом), на сході — з Житомирським повітом Київського воєводства, на півночі — з

⁵ Центральний державний історичний архів України у Львові (далі — ЦДІА України у Львові), ф. 9 (Львівський городський суд), спр. 381, с. 1295—1355.

⁶ Архив Юго-Западной России, издаваемый Коммиссиею для разбора древних актов, учрежденной при Киевском, Подольском и Волыном генерал-губернаторе (далі — Архив ЮЗР).— К., 1890.— Ч. VII.— Т. 3: Акты о заселении Юго-Западной России: 1471—1664.— С. 427—496; Національно-визвольна війна в Україні. 1648—1657: Збірник за документами актових книг.— К., 2008.

⁷ Ідеться про поборові реєстри останньої третини XVI ст. (Źródła dziejowe.— Warszawa, 1889.— Т. XIX: Ziemie ruskie. Wołyń i Podole / Oprac. przez A. Jabłonowskiego), подимний список (реєстр) 1662 р. (Архив ЮЗР.— К., 1905.— Ч. VII.— Т. 3: Акты о заселении Южной России XVI—XVIII вв.— С. 89—170), поголовні списки (реєстри) 1662, 1673—1678 рр. (Там само.— С. 171—277; ЦДІА України в Києві, ф. 19 (Головний трибунальський суд скарбових справ Волинського воєводства), оп. 1, спр. 1; ф. 25 (Луцький городський суд), оп. 1, спр. 340, 345, 349, 368; ф. 28 (Володимирський городський суд), оп. 1, спр. 120, 123; Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (далі — AGAD w Warszawie), zespół Archiwum Skarbu Koronnego (далі — ASK), lustracje, dział I, N 71; Biblioteka Czartoryskich w Krakowie, oddział rękopisów, N 1099.

⁸ Крикун М. Г. Чисельність населення Волинського воєводства у першій половині XVII ст. // Вісник Львівського університету. Серія історична.— Львів, 1988.— Вип. 24.— С. 71—82 (передрук: Крикун М. Чисельність населення Волинського воєводства у другій чверті XVII століття // Крикун М. Воєводства Правобережної України...— С. 223—228).

⁹ Там само.

¹⁰ Там само.

¹¹ Баранович О. Залюднення України...— С. 21.

¹² Крикун М. Кордони і повітовий поділ Волинського воєводства в XVI—XVIII століттях // Географічний фактор в історичному процесі: Збірник наукових праць.— К., 1990.— С. 142 (передрук: Крикун М. Воєводства Правобережної України...— С. 20).

¹³ Див.: Собчук В. Формування територій Кременецького повіту // Записки НТШ. Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін.— Львів, 2010.— Т. CCLX, кн. 2.— С. 24—53.

Луцьким повітом. Повіт охоплював територію частин Львівської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької і Житомирської областей¹⁴.

Списки димів 1630-х і 1640-х років не відтворюють тодішнього зростання числа домів, господарств, бо вони, внаслідок зловживань землеволодільчої шляхти при подачі нею свідчень про дими та за відсутності будь-якого контролю за діяльністю поборців, або повторюють відомості 1629 р., або чим далі, тим частіше подають відомості, нижчі від них. Якість змісту подимних реєстрів особливо сильно падає протягом 1650—1670-х років — вони відбивають все меншу, далеку від реальної кількість житлових будівель¹⁵. Укладачі реєстрів при цьому посилались на податкову неспроможність людної через знищення будівель під час пожеж, градобоїв, татарських наїздів, постоїв коронних військ, нерідко розмір знищень явно перебільшуючи.

Щоб надолужити фінансові втрати від цього, сейми, а згодом і сеймики впроваджували збір подимного в кількакратному розмірі (одинарна ставка подимного з оподаткованої будівлі становила стало пів злогого, тобто 15 грошів; сума ж зданої одинарної ставки становила симплію).

Проілюструємо сказане про явну заниженість інформації стосовно димів, нагадаємо — оподаткованих, на прикладі Кременецького повіту. Тут 1661 р. потрійне (трикратне) подимне здали 1016 димів у 233 поселеннях¹⁶. У 1666—1673 рр. їх було значно більше (див. Табл. 1), проте в багато разів менше, ніж 1629 р., причому, за іншими документами, 1667 р. в повіті було налічено 1642 дими¹⁷. Нарешті потрібно вказати на те, що за юраменами (присягами) підданих і служебної шляхти, виголошеними перед кременецьким гродським урядом від 25 червня до 26 серпня 1671 р. щодо спроможності внести подвійне подимне з представлених поселень, серед 245 містечок і сіл виявилися спроможними 99 лише з 293 димами, а 146 поселень заявлені були як пусті¹⁸.

Таблиця 1

Кількість димів, які здали подимне, і кратність останнього з них у Кременецькому повіті за 1666—1673 рр. за відомостями, заявленими в луцьку гродську канцелярію володимирським підкоморієм Єжи Вільгорським, комісаром Волинського воеводства, відповідальним за сплату у ньому податків

Роки сплати податку	Кратність податку	Дими
1666	3	5504
1667	12	1778
1667	11	1439

¹⁴ Про кордони Кременецького повіту: Собчук В. Формування територій Кременецького повіту.— С. 24—53; Крикун М. Кордони і повітовий поділ.— С. 20 (передрук: Крикун Н. Административно-территориальное устройство Правобережной Украины в XV—XVIII вв.: Границы воеводств в свете источников.— К., 1992.— С. 14—15, 21—24; доопрацьований варіант цього видання: Крикун М. Кордони воеводств Правобережної України у XVI—XVIII століттях.— Львів, 2016.— С. 30—37, 44—52).

¹⁵ Крикун М. Подимні реєстри Правобережної України XVII століття.— С. 243—257.

¹⁶ ЦДІА України в Києві, ф. 256 (Замойські), оп. 1, спр. 339, арк. 48—60.

¹⁷ AGAD w Warszawie, ASK, dział I, lustracje, N 65, k. 696.

¹⁸ ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 211, арк. 29—77, 242—304, 326—327, 346—347, 367—368, 370—372.

1668	4	1886
1669	4	1886
1669	5	1894
1670	4	1895
1670	11	2320
1671	4	2408
1671	5	2320
1672	4	1886
1673	5	1802
1673	4	2320

Джерело: ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 340, арк. 828–838 зв. Див. також: Сумарій (реєстр збору) подимного податку у Кременецькому повіті, складений 13 жовтня 1666 р. (ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 195, с. 172–209).

У 1660-х роках зародилась ідея проведення в українських воєводствах Речі Посполитої люстрації (ревізії — перепису) димів, які існують дійсно, шляхом обстеження безпосередньо в поселеннях наявності їх призначеними для цього особами — люстраторами (ревізорами). Ідея, як можна здогадуватися, виходила зі середовища значної частини середньої і дрібної землеволодільчої шляхти, невдоволеної тим, що магнати та крупнопомісна шляхта здавали подимне від порівняно невеликої кількості господарств підданих, хоч у їхніх маєтностях осідало чимало людності; тож зазначена шляхта вимагала справедливої розкладки подимного (інших податків також). Перша така відома люстрація була здійснена, хоч, можливо і не була завершена, в Летичівському повіті Подільського воєводства 1668 р.¹⁹

Наприкінці 1660-х років вказана ідея мала багато прихильників у Волинському воєводстві. На тодішньому його сеймику, званому нам лише зі згадки про нього в ухвалі волинського ж сеймику від 5 березня 1671 р., було обрано люстраторів димів, причому в даній ухвалі сказано, що зроблено це „давню“ і що ці люстратори запрягли (очевидно, в тому, що обстеження димів проведуть справно.— *М. К.*), однак покладеного на них обов'язку не виконували²⁰. Тож цей березневий сеймик відновив своє „давнє“ рішення про люстрацію. Він визнав у разі потреби доцільним на наступному сеймику збільшити число люстраторів²¹, що дає підставу припустити, що були залишені „старі“ люстратори. В тій же ухвалі зазначено, що переписові димів повинні підлягати тільки осілі піддані, тобто ті, в чому можна бути впевненим, які мали хати (халупи), земельні діли та робочу худобу (волів, коней) і працювали на пана. Натомість, вочевидь, звільнялись від подимного ті піддані, хто мав лише хату і город (городники), халупу (халупники); люстратори повинні були відрізняти їх від осілих²².

І ця постанова не була втілена в життя. Проте ідея люстрацій димів залишалась актуальною.

¹⁹ Архив ЮЗР.— Ч. VII.— Т. 2.— Л. 534—538.

²⁰ Там само.— К., 1888.— Ч. II.— Т. 2: Акты для истории провинциальных сеймиков Юго-Западного края во второй половине XVII века.— С. 293.

²¹ Там само.— С. 294.

²² Там само.

Напевно, на прохання волинських послів сейм, що працював від 15 грудня 1678 до 4 квітня 1679 р. у місті Гродні, прийняв (найімовірніше, 1679 р.) постанову під назвою „Ревізія Волинського воєводства“ — про проведення перепису всіх без винятку поселень державних (королівських), духовних і шляхетських маєтностей люстраторами, обраними на реляційному сеймику воєводства, який мав відбутися після цього сейму*, з метою домогтися справедливого збору податків. Люстратори повинні були на тому ж сеймику присягнути, що належно виконають дане їм доручення, діятимуть у відповідності „зі способом і порядком“ люстрування, виробленими на ньому ж, зокрема, до своїх повітових урядів (властиво — гродських канцелярій) подадуть складені ними реєстри із зібраною інформацією. Наголошувалося на неприпустимості спротиву з боку володільців маєтностей ревізії, на потребі обліку, що вимагався. Сеймова постанова закінчується констатацією того, що матеріал ревізії повинен бути підставою для збирання різних податків²³. Ні назв податків, ні того, що мало бути піддано ревізії, тут не згадано. З подальшої нашої розповіді видно, що йшлося і про дими, і про подимне.

Та проведення люстрації не рушилося з місця. Наступний відомий директивний документ стосовно неї — це ухвала волинського сеймику, що діяв 1 вересня 1681 р.²⁴ Сеймик вказав на „дозволену“ сеймовою конституцією волинську люстрацію (йшлося, очевидно, про постанову Гродненського сейму) як справу актуальну, таку, що її потрібно виконати, обрав нових люстраторів (по чотири на повіт), зобов'язав їх розпочати ревізію через шість тижнів після цього ж сеймику і подати зібрані відомості до повітових гродів, призначив комісаром — відповідальним за збір і розподіл податкових сум у воєводстві — володимирського старосту і королівського ротмістра Стефана Загоровського, представника заможної шляхетської родини на Волині²⁵. Далі буде згадка про те, що люстрацію димів після 1 вересня 1681 р. було таки проведено.

На початку тієї ж ухвали мовиться про те, що сеймик є продовженням (*ad continuationem*) попереднього сеймику, скликаний „відповідно до продовження того сеймику“ (*inhaerendo prolongatiew tego seymika*)²⁶. Якщо саме сеймику ці слова стосуються? Відповідь на це питання знаходимо в ухвалі наступного волинського сеймику, який відбувся 19 лютого 1682 р. і про який ітиметься далі ширше. Тут читаємо, що цей сеймик

* На реляційних сеймиках у Речі Посполитій послі від воєводств на сейми після повернення з них розповідали, звітували, чинили реляцію про те, як вони проходили і про свою участь у їх роботі.

²³ Volumina legum.— 1860.— Т. V.— S. 274.

²⁴ Слід при цьому зазначити, що не відомо, чи розглянув Варшавський сейм, котрий працював від 10 січня до 21 травня 1681 р., справу волинської люстрації, оскільки цей сейм був зірваний. (Інформацію про цей сейм подав Роберт Колодзей (Kołodziej R. „Ostatni wolności naszej klejnot“: Sejm Rzeczypospolitej za panowania Jana II Sobieskiego.— Poznań, 2014), і вона не стала нам у пригоді), і тому всі документи, прийняті ним, стали недійсними; їх у таких випадках нищили.

²⁵ Архив ЮЗР.— Ч. II.— Т. 2.— С. 413—414. Про рід Загоровських див.: Ворончук І. Рід Загоровських у приватному і публічному житті шляхетського соціуму Волині XVI — першої половини XVII століття // Українознавство.— К., 2012.— С. 61—69. Королівський привілей Стефанові Загоровському на волинське підчашство, виданий у Варшаві 4 липня 1664 р.: Пам'ятки історії Східної Європи.— Острог; Варшава; Москва, 1999.— Т. V / Упоряд. П. Кулаковський.— С. 235.

²⁶ Архив ЮЗР.— Ч. II.— Т. 2.— С. 411.

був пролонгований — продовженням згаданого реляційного сеймику²⁷. Інших відомостей про цей реляційний сеймик немає. Із сеймикових матеріалів Руського воєводства відомо, що тамтешній реляційний сеймик 1681 р. відбувся 15 липня²⁸. Можна впевнено твердити, що тоді ж або приблизно тоді ж працював у Волинському воєводстві реляційний сеймик. А що матеріалів його досі не виявлено, то, найімовірніше, що їх не зберегли, оскільки цей сеймик був скликаний після зрваного сейму, матеріали якого, нагадаємо, не дійшли до нас. Отже, вересневий 1681 р. сеймик був продовженням реляційного сеймику. Чи розглядалось на останньому питання про волинську люстрацію, не відомо.

Сеймикова ухвала від 19 лютого 1682 р. про подимне

Ця ухвала відкриває список документів, які містять багато цікавого матеріалу про подимне у Волинському воєводстві, матеріалу тематично різноманітного, зовсім не характерного для попередніх років, коли всі відомості про люстрації димів тут не велись.

Документів, про які мова, у вцілілих кременецьких ґродських книгах (потрібно нагадати, що ці книги не всі збереглися повністю) нами виявлено 145. З них зміст чотирьох стосується всього Волинського воєводства, решта — тільки Кременецького повіту. Документи, як і книги, доведені до 1699 р.²⁹

Особливо значущі 51 документ з 15 кременецьких книг. У цих книгах, за їхніми архівними номерами, ці документи представлені так: 221 — 7, 222 — 3, 224 — 1, 226 — 15, 228 — 2, 229 — 5, 232 — 1, 233 — 1, 238 — 2, 240 — 1, 241 — 4, 244 — 1, 246 — 2, 247 — 5, 248 — 1. З хронологічно-тематичної цих 51 документа розкладки, наведеної в Табл. 2, видно, по-перше, те, що стосується вони 13 (з 18) років, найбільше — 1682 і 1683 років (на них припадає 26 документів), по-друге, те, що найбільше є маніфестацій (29), причому 17 — вчинених поборцями.

Докладніше тематичної характеристики більшості цих документів принагідно будемо торкатися далі. Поява їх так чи інакше пов'язана з діяльністю кременецького ґродського уряду (*urząd, officium*), що виступав в одній особі, призначеній (те ж стосується й інших ґродських урядників — підстарости, судді, писаря, бурграбія, регента) кременецьким ста-

²⁷ ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 222, с. 62—63 (див. Док. 1 в доданій далі публікації документів).

²⁸ Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie.— Lwów, 1914.— Т. XXII: Lauda wiszeńskie. 1673—1732 / Oprac. A. Prochaska.— S. 139—140.

²⁹ Принагідно зауважимо, що у кременецьких ґродських книгах 70-х—90-х років XVII ст., про матеріали яких мовиться у праці, не трапилося жодних відомостей про їх тогочасний фізичний стан. Натомість натрапляємо на рідкісні згадки про сумну їх долю у 1648—1649 рр. унаслідок, головним чином, дій козаків — учасників війни під проводом Богдана Хмельницького. (Про те, що сталося у той час із цими (і кременецькими земськими) книгами, див.: Крикун М. Доля кременецьких ґродських і земських книг у 1648—1649 роках // Студії і матеріали з історії Волині.— Кременець, 2018.— С. 213—227.) Згадки містяться у негативних відповідях кременецької ґродської канцелярії на прохання шляхти дати довідку про наявність того чи іншого документа, внесеного у книгу до 1648 р. (ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 211, с. 15—16 (довідка від 22 лютого 1677 р.), 199 (31 березня 1677 р.); спр. 232, с. 164—165 (14 серпня 1687 р.); спр. 238, с. 778—779 (29 серпня 1690 р.), 782—783 (1 вересня 1690 р.), 796—797 (3 жовтня 1690 р.); спр. 240, с. 1069—1079 (29 серпня 1691 р.). Відповіді вказували на брак таких книг.

Таблиця 2

Документи щодо подимного податку в Кременецькому повіті у 1682—1699 рр.
за видовою їх ознакою, виявлені у кременецьких городських книгах

Роки	Ухвали сеймиків Волинського воєводства	Маніфестації							Протестації			Асигнації комісара щодо подимних сум	Універсали комісара до поборців	Квитки		Список надходжень від подимного (перцептор)	Декрет Кременецького городського суду	Інші	Разом
		поборців	поборців	підданців щодо поборців	підданних про згачу подимного	підданих про стан масктив	інші	разом	поборців	піддані	віськовиків про отримання подимних сум			поборців про зібране подимне					
1682	1	1	3	—	—	1	1	6	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	9
1683	—	—	6	3	—	—	1	10	—	—	—	1	2	—	—	—	1	1	17
1684	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	4
1685	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2
1686	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1687	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
1690	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1691	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
1692	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	4
1696	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1697	—	—	3	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
1698	—	—	—	1	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
1699	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Разом	2	1	17	5	2	2	2	29	1	4	4	1	3	1	1	1	1	4	51

ростою. Уряд вислуховував різні усні заяви та приймав документи для запису в гродські книги. Персонально особи, що ці посади (уряди) займали, були: Базилій Шещицький — намісник (заступаючий, субделегат) бурграбія (відповідальний за стан замку, в якому діяли уряд і гродський суд та зберігалися їх книги), регент (ресент — очільник гродської канцелярії, а також намісник староства (старости) фігурує у 27 документах; Стефан Водарацький — намісник бурграбія; Базилій Бораковський — намісник бурграбія (він же — луцький, земський писар); Миколай Станіслав Каменський — гродський суддя і бурграбій; Ян Гулевич — гродський підстароста (він же — луцький гродський писар).

Сеймикова ухвала від 19 лютого 1682 р. є ключовим, головним, можна навіть сказати — програмним джерелом у вивченні питань, так чи інакше пов'язаних з подимним податком у Волинському воєводстві до 1699 р. (Док. 1; тут і далі цифри в дужках стосовно документів означають номери тих з останніх, які публікуємо в Додатку до праці). 27 березня її у вигляді випису з луцької гродської книги (куди потрапила невдовзі після того, як 21 лютого маршалок (голова) за два дні до того відбутого волинського сеймику Костянтин Вацлав Зубчевський, чернігівський скарбник, заявив її перед бурграбієм Луцького замку Теодором Верещакою). Згаданий Б. Шещицький прийняв її з рук М. С. Каменського для впису в кременецьку гродську книгу. На маргінесі першої сторінки цього впису в дану книгу читаємо, що М. С. Каменський отримав оригінальний примірник (*conceptum originale*). Від кого і коли отримав, не зазначено; ймовірно, це відбулося в луцькій гродській канцелярії.

Ухвала ця — дуже складний за змістом і стилістикою документ. Писана, як, до речі, й інші документи, польською мовою, вона густо, аж надто, пересипана латинізмами — це було властиво тодішнім джерелам як відлуння барокової культури з її, зокрема, демонстрацією доброго знання латинської мови, латиномовної літератури.

В ухвалі зафіксовано конечність проведення збору шестикратного подимного від середини квітня до 10 серпня того ж 1682 р. і призначення для реалізації збору поборців, по два на кожен повіт. Вони на цьому ж сеймику присягли (текст присяги наведено), що належно і справедливо збиратимуть податок „з осіб шляхетських, духовних обох релігій, простолюду (*poddaństwa plebeiae conditionis*), міщан, євреїв з їхньою челяддю обох статей, броварників, гультяїв і людей люзних, купців переїжджаючих“. Цей перелік обкладених подимним надто загальний, неповний, подібний перелік в інших тогочасних документах не трапляється. Згадані в ньому „обидві релігії“ стосуються християн східного і західного обрядів, а гультяї і люди люзні — то ті, що не мали постійного місця проживання і постійних засобів для існування. Присяга містила і зобов'язання поборців не використовувати у своїх корисливих інтересах зібрані податкові суми, за винятком ординарії — плати їм на щоденне утримання за виконану роботу. Поборці натомість мали право (і це видно з присяги) на отримання від тих, хто здавав подимне, сплати грошового (за прийом від них відповідних свідчень) і квитового (за видачу тим самим особам квитів, які засвідчували здачу податку від тієї чи іншої кількості димів).

Подимне, сказано далі в тій же ухвалі, має сплачуватись з половини (в інших документах писалося відповідно — *per medium*) всіх зазримчених люстраторами димів у поселеннях, відвідуваних ними. Тут явно по-

милково подано, що до „половинної кількості“ димів потрібно прилучати давні дими. Це означало б, що стягати податок належить зі сум давніх і нових (люстрованих) димів. Наступні слова в тому ж документі заперечують це: читаємо, що давні квити враховувати не слід, тобто, що давні дими, про які у них ідеться, не повинні братись до уваги. Непотрібність зазначеного прилучення доводиться браком згадок про нього в інших джерелах.

Поборців стосується і те місце в ухвалі, де на них покладено обов'язок складати перцептарі (*perceptarze*), які містили інформацію про суми надходжень з наявної кількості оподаткованих димів у поселеннях; вимагалось, щоб перцептарні відомості узгоджувались з відомостями реєстрів, складених люстраторами і зданих до ґродів (до ґродів мали здавати і перцептарі).

Далі в аналізованій ухвалі досить широко, проте тематично не зовсім послідовно і з очікуваною повнотою, розповідається про люстрацію димів. Її вимагали провести від 26 лютого до 15 червня. Доречно зазначити: зіставлення дати проведення люстрації і збору подимного (люстрація мала відбутися раніше) наводить на думку, що збір мав бути здійснений на підставі відомостей, отриманих люстраторами.

Наголошено в ухвалі на тому, що вона має бути проведена відповідно до конституції Гродненського сейму (тобто сейму 1678—1679 років). Вказано також, що йдеться про люстрацію „нову“, „відновлену“ (*reassumowanq*), а попередня люстрація названа „старою“. Мали на увазі люстрацію воєводства, ухвалену сеймиком 1 вересня 1681 р. В ухвалі від 19 лютого зауважено, що призначені на ньому люстратори „жодного разу не сходилися на ревізії“ (*zadnego razu non condescenderunt ad revisiam*), що означає: вони ту люстрацію зірвали. Врахувавши, що її йменовано „старою“, можна припустити, що якісь кроки в напрямі виконання її були зроблені.

Сеймик 19 лютого обрав по три люстратори на повіт. З люстраторів для Кременецького повіту згадуваний Миколай Станіслав Каменський і Олександр Дедеркало належали до люстраторів „старих“, тобто обраних таки 1 вересня 1681 р.³⁰

Люстратори, як і поборці, склали на тому ж сеймику присягу (текст її також наведено), що добре впораються з дорученою їм справою. Вони повинні були відправитись у повітові адміністративні центри, а звідти — у поселення для здійснення перепису димів. У випадках виявлення пустих домів (хат, халуп, домів) їх має цікавити, з якої причини вони такі, зокрема, чи не тому, що власники поселень або їхні люди мешканців зганяли з таких домів і скупчували в інших. Пусті дими були і наслідком утеч підданих. Ухвала зазначає, що як після люстрації будуть виявлені такі втечі, то слід втікачів повертати, той, що видає їх, повинен поборці дати знати, що втікачів повернув.

Від тих власників маєтків, продовжує ухвала, хто противиться люстрації, поборці не повинні приймати подимне доти, аж вони допустять люстраторів для виконання даного їм доручення. Таких осіб потрібно трактувати як бунтівників (*pro rebelli*).

Люстраторів також зобов'язано на сеймику 20 серпня 1682 р. доповісти про результати своєї діяльності. Крім того, зваживши на неабияку

³⁰ Архив ЮЗР.— Ч. VII.— Т. 2.— С. 414.

в той час мінливість чисельности населення через його рухливість, головним чином, унаслідок втеч підданих, через згубні татарські наїзди, особливо відчутні у Кременецькому повіті, вирішено було люстрацію димів чинити щодва роки.

Кожному люстраторові була визначена винагорода за роботу у вигляді 400 злотих зі зданого чопового податку (збирався за виготовлення й продаж спиртних напоїв) за розпорядженням комісара воєводства, відповідального за збір податків та витрати отриманих унаслідок цього сум. Цим комісаром, як і 1681 р., призначений Стефан Загоровський.

А Томаш Гуляницький став інстигатором — правовим наглядачем за виконанням люстрації димів та збором подимного. Він виконав на сеймику відповідну присягу, текст якої в ухвалі наведений також.

Таким був зміст сеймикової ухвали від 19 лютого 1682 р. щодо люстрації димів. Наступна подібна люстрація була постановлена сеймиком аж 7 грудня 1696 р.³¹

У нашій наступній розповіді йтиметься про виконання щойно проаналізованої сеймикової ухвали. Так чи інакше воно простежується у 30 документах кременецьких книг за 1682—1684 рр., з яких 15 публікуємо, та у 12 документах додаткових, виявлених в інших рукописних зібраннях, з яких шість також публікуємо. Так, наступна розповідь присвячена саме цим трьом рокам. Документи 1685—1699 рр. надто фрагментарні, тематично мало що додають до документів цих років.

Хід виконання тієї ж ухвали

Хронологічно першим відомим документом, який зазначене виконання засвідчує, є заявлена 26 лютого у кременецькому гроді маніфестація призначених 19 лютого ухвалою люстраторів Кременецького повіту Миколая Станіслава Каменського і Кароля Белецького від себе та від імени Олександра Дедеркала, про те, що вони відповідно до тієї ж ухвали та сеймикової ухвали від 1 вересня 1681 р., а також виконаної 19 лютого присяги виявляють готовність до проведення люстрації димів у всіх маєтностях повіту — королівських, шляхетських і духовних (церковних), розпочати її з Кременця, а перед цим — у кременецькій ратуші засвідчити свою належну для цього юрисдикцію у присутності возного і шляхти (Док. 2). Нагадуємо, що за ухвалою 19 лютого люстрація димів у Волинському воєводстві мала розпочатися саме 26 лютого.

Своєю чергою дали про себе знати поборці шестикратного подимного у Кременецькому повіті, також призначені 19 лютого на сеймику, Михайло Сонат Ісерницький і Миколай Ледоховський. 27 лютого перший із них від свого і напарника по справі імени повідомив, що вони готові збирати податок на підставі писемних свідчень (атестацій) люстраторів про виявлену останніми кількість димів у поселеннях (Док. 3).

Це повідомлення було передчасним, бо цитована ухвала зобов'язала поборців розпочати виконання дорученої їм справи в середині квітня, аби дати їм можливість використати люстрацію. 9 квітня поборці виступили з аналогічним повідомленням, додавши до нього, що „відтепер фактично в звичному місці засідають“ (Док. 4), тобто, що у Кременці вже займаються збором подимного.

³¹ ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 244, с. 1072—1073.

Одизвався і Стефан Загоровський. 14 червня він зі свого дідичного села Малева, розташованого в Луцькому повіті, звернувся до поборців воеводства з універсалом, в якому дав їм знати, що готовий 18—20 червня у тому ж селі приймати їхні „рахунки“ стосовно зібраних ними податкових сум. 16 червня цей документ був заявлений перед кременецьким ґродським урядом для запису в книгу (Док. 5).

Проведення люстрації димів не вклалося у визначений сеймиковою ухвалою від 19 лютого термін, тобто — до 15 червня. Сеймик, що відбувся 20 серпня, констатував її незавершеність, головним чином, через спротив частини шляхти (порушників, *impugnatores*) та ухвалив завершити її ж через вісім тижнів після цього числа³², тобто до середини жовтня. Згодом у виявлених дальших документах не трапляються вказівки про konieczність закінчити люстрацію, що дає підставу твердити, що її було таки доведено до кінця. Це не означає, що подекуди з її виконанням не було проблем. Відомим нам прикладом цього є повторна спроба люстраторів С. Каменського й О. Дедеркала 23 січня 1683 р. здійснити ревізію (люстрацію) димів у Збараській волості та містечках Залозецькій Волі (Залозцях) і Волочищах з навколишніми селами. І ця спроба виявилася невдалою, тому що тамтешні старости (адміністратори, управителі) Ян Рибчинський і Вацлав Гриневецький „заборонили ревізію“. Про це читаємо у виголошеній 30 січня маніфестації С. Каменського від свого і напарника свого імені (Док. 8).

Це повідомлення про діяльність люстраторів димів — дуже рідкісне, оскільки згадки про них звичайно побіжні, згадки і тільки. До речі, сеймик 18 квітня 1684 р., вказавши, що лише (*same iedne*) щойно зазначені маєтності на Волині не допускають неодноразово люструвати, ухвалив: люстратори, принаймні двоє з трьох, повинні негайно у присутності поборців таки провести тут перепис димів³³.

Рідкісне повідомлення про діяльність люстраторів міститься в маніфестації поборців М. Ісерницького та М. Ледоховського від 20 жовтня 1682 р.; будучи готові, сказано тут, згідно зі сеймиковою ухвалою від 20 серпня, збирати подимне за свідченнями люстраторів С. Каменського, О. Дедеркала та К. Белецького про дими, вони, поборці, наштотхнулися на те, що останні люстрацію і реєстри димів їм, поборцям, та до ґроду не подали, через що їм не відомо, зі скількох димів вони мають збирати податок, а також, кого зі шляхти слід оскаржувати за несплату шестикратного податку (Док. 6).

На жаль, люстрація, про яку йшлося, не виявлена, навіть у фрагментах, і навряд чи буде виявлена. Це не має дивувати, тому що в той час у Речі Посполитій документи, складені на регіонально-локальному рівні, не відкладалися для збереження в державних канцеляріях або як, наприклад, ґродські, земські, підкоморські тощо книги, а відкладалися вдома у тих, хто мав стосунок до їх появи. З цих домашніх архівів мало що дійшло до нас.

Тож можемо тільки уявляти, як виглядала люстрація. Напевно, у структурному плані вона була близькою, навіть ідентичною з подібними документами, передусім з податковими списками (реєстрами): містила

³² ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 378, арк. 986—987.

³³ Архив ЮЗР.— Ч. II.— Т. 2.— С. 456.

назви поселень, відомості про належність їх до держави, церкви, шляхти, кількість у них житлових будівель, можливо, частково похатній перелік останніх.

Ухвала сеймику від 20 серпня 1682 р. нагадала, що подимне повинно сплачуватись лише від половини зафіксованих люстрацією димів. Нагадала вона, між іншим, і про те, що обкладанню цим податком повинні підлягати і двірська челядь, і служилі люди, якщо вони „мешкають домами“³⁴. Це зауваження стосовно служилих людей спричинило протестацію, виголошену 15 вересня перед кременецьким гродським урядом Єжи Стоцьким і Якубом Русецьким, від імени Героніма Любомирського, коронного хорунжого і мальтійського кавалера, та Яна Ліпського, сондецького, переяславського, хоцького старости, та його дружини Катажини Сапежанки: ці люди, читаємо у протестації, а ними, зокрема, є татари, волюхи, козаки, гайдуки, що перебувають на службі при замку Лабунської маєтності, якою володіють названі відповідно дідич і тимчасові власники, виконують службу із захисту вітчизни, а тому не можуть оподатковуватись³⁵.

Значно більше документи інформують про діяльність збирачів подимного. Поборцями у 1682—1684 рр. були (в дужках наводимо дату проведення сеймику, який поборцю призначив, роки перебування поборцею, кратність податку): Миколай Ян Ледоховський і Михайло Сонат Ісерницький (19 лютого 1682 р.; 1682—1683 рр.; 6), новгородський війський Михайло Ледоховський, до речі, батько (*rodzic*) М. Я. Ледоховського (Док. 13) (20 травня 1683 р.; 1683 р.; 14,5), крушвіцький війський Балтазар Францішек Венцковський і Самоель Лесницький (20 травня 1683 р.; 1683—1684 рр.; 4,5), Войцех Раціборовський (18 квітня 1684 р.; 5), Данієль Станіслав Боженець Словицький (19 грудня 1682 р.; кінець 1682—1683 рр.; 6). Поборцею був також двічі 1684 р. згаданий Олександр Глінка Вольський. В. Раціборовський також 1684 р. відповідав за збір другої рати (частин внеску) подимного.

Оскільки ставлення М. Ісерницького до виконання своїх обов'язків було легковажним, про що йтиметься далі, то не виключено, що десь восени 1683 р. він перестав бути поборцею. 19 листопада М. Я. Ледоховський виступає як поборця в парі уже не з ним, а з Д. С. Словицьким (Док. 15), якого, до речі, тоді за його відсутності заступив його помічник Ян Песляк — сукколектор (співпоборця)³⁶. А цей Словицький уперше з'являється про себе як поборця 16 березня 1682 р. (Док. 4).

Як і раніше в XVII ст., поборці часу, про який мовиться, збирали подимне в повітових адміністративних центрах (у нашому випадку — в Кременці) від делегованих володільцями маєтностей осіб (підданих, челяді, шляхтичів-слуг, причому їхня діяльність залишалась непідконтрольною, за небагатьма винятками).

Ф. Венцковський і С. Лесницький 2 липня 1683 р. маніфестували, що, відповідно до сеймикової ухвали від 20 травня, готові увесь цей місяць приймати подимне³⁷. Згідно із заявою 31 липня того ж року М. Ледо-

³⁴ Архив ЮЗР.— Ч. II.— Т. 2.— С. 456.

³⁵ ЦДДА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 221, арк. 446—448.

³⁶ Там само.— Спр. 226, с. 448—449.

³⁷ Там само.— С. 573.

ховського, він увесь липень займався тим самим з перервами та готовий це робити ще далі, бо не зі всіх маєностей податок внесено³⁸. За словами В. Раціборовського, які припадають на час після серпня 1684 р., він від 1 липня до 31 серпня займався тією ж справою (Док. 15). У цих та незнайомих нам подібних випадках зазначено, що збір відбувався за відповідною сеймиковою ухвалою.

Поборця звіряв стосовно маєностей інформацію про кількість димів, подану йому при сплаті подимного, з інформацією, засвідченою люстрацією, і в разі належної відповідності її приймав податок, виходячи з того, що одинарна ставка останнього з диму становила (від 1629 р.) пів златого (в такому разі якщо податок був, наприклад, шестикратний, то з кожного диму він становив три златі), і так було за кожної рати. Поборця в такому разі видавав платникові квит, який містив цю інформацію. Згодом, при повторних сплатах, цей квит, а не люстрація, був документальною підставою для поборців. Ознайомившись з ним, він при отриманні подимного видавав потрібний квит (у ньому зазначалося, що податок вноситься за попереднім, старим квитом). У новий квит вносили зміни щодо кількості димів і розміру податку, які враховували, як правило, тільки зменшення їх унаслідок знищення будинків, хат через пожежі і градобиття та безлюдність будівель через утечі підданих, пошесті тощо. Звичайно, нові квити не враховували приріст чисельності димів, який, безумовно, відбувався. Відпалі кількості димів вважалися відприсяженими, аб'юратними (від *abiuratum* — відприсяження). Особи, делеговані володільцями маєностей для здачі податку, перед ґродським урядом присягали, зокрема, в тому, що не здають його з такої-то кількості димів з певних причин.

Для Кременецького повіту стосовно 1682—1684 рр. вдалося виявити лише чотири квити поборців подимного. Відшукані вони у фамільному архіві Сапег, який зберігається в рукописному відділі ЛННБ України — в тій частині цього архіву, що має стосунок до Ляховської волости — дідичної маєності Яблоновських, після смерті 1777 р. Юзефа Александра Яблоновського, що стала власністю Сапег, починаючи з Юзефа, жонатого на його дочці Теофілі*, через що документи Яблоновських „перекочували“ до зазначеного архіву.

Хронологічно з цих квитів перший недатований, поборці в ньому тільки згадані, не названі³⁹. Судячи зі змісту, квит з'явився 1682 р.: про поборців тут сказано, що вони обрані на сеймику 19 лютого цього року, сказано також, що містечко Ляхівці з прилеглими до нього маєтково селами (а саме з них вноситься подимне) є володінням польного гетьмана коронного Станіслава Яна Яблоновського, а того ж 1682 р. він став великим гетьманом коронним (був тоді ж, як і раніше і пізніше, також руським воєводою). У тому ж квиті читаємо, що С. Я. Яблоновський займає уряд краківського каштеляна, тоді як його він зайняв щойно 1692 р. Тож, напевно, маємо справу з незасвідченою копією, писаною не раніше 1692 р. А оскільки поборці, як це видно з квиту, користувалися люстрацією димів, а це робили, про що мовлено дещо раніше, лише поборці, призначені сеймиком 19 лютого 1682 р., а ними були М. Я. Ледоховський

³⁸ ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 439—440.

* За інформацію про це висловлюємо вдячність Володимирові Собчуку.

³⁹ ЛННБ України, від. рукописів, ф. 103 (Сапег), тека 58-е, № 4, с. 36.

та М. Ісерницький, то доходимо висновку, що саме вони видали згаданий квит.

„Авторами“ трьох інших, оригінальних, квитів були такі поборці: Д. С. Єловицький — видав квит 16 березня 1683 р. стосовно села Каменя Човганського, діничного володіння того ж С. Я. Яблоновського, заставного — Вільги⁴⁰, С. Лесницький і Б. Ф. Венцковський — видали квит 29 листопада того ж року щодо того ж села⁴¹, В. Раціборовський — видав квит 29 серпня 1684 р. щодо Ляховецької волости⁴².

Квит мав бути належно складений. 25 червня 1683 р. Станіслав Ледоховський маніфестував проти М. Я. Ледоховського та М. Ісерницького за те, що вони, отримавши від нього через кременецького міщанина Андрія Різника подимне, видали про це квит на подертому клаптикові паперу, абияк писаний, і що всі його спроби одержати справжній квит виявилися марними; тим часом цей подертий квит десь подівся, тому подимне він внести не в змозі (Док. 9).

Траплялося, що поборця не справлявся зі своїми обов'язками як вимагалось. Це стосувалося особливо М. Ісерницького. 28 липня 1683 р. М. Я. Ледоховський розповів про його недбалість: було той відпросився у нього як напарника по стягання подимного від боржників (ретенторів), які кволо ліквідовували свою заборгованість (*oporem barzo leniwo oddaiq*), у своє рідне село з начебто господарською метою, і там, погрожуючи сусідам-власникам маєностей покаранням за несплату подимного, назбирав від них близько 400 злотих, які привласнив, згодом, виїхавши з Кременця, в інших селах подібним способом спромігся отримати 360 злотих, які теж привласнив; після цього, додає скаржник, М. Ісерницький відправився як військовик до своєї хоругви, забравши зі собою документи, які стосувалися збору подимного, в тому числі перцептар (нагадуємо, список сум, які надходили від цього податку), але невдовзі по виїзді повернувся до Кременця і в тамтешній гродській канцелярії полишив ці документи (Док. 12).

Той же М. Ісерницький, зі слів Миколая Калинського, слуги-шляхтича сандомирського воєводи князя Михайла Єжи (Юрія) Чарторийського, здійснив зі своєю челяддю грабіжницький наїзд на село Олексинці, діничне володіння останнього, через несплату цим селом подимного, хоча воно як сильно постраждало від пожежі не мало його сплачувати (протестація М. Калинського 27 липня 1683 р.⁴³). А Войцех Гарбовський зі своєю дружиною Кристиною Царинянкою поскаржилися на Ісерницького за те, що, взявши від них з їхньої частини села Левківців подимне, він, проте, тримаючи згодом і дотепер її в тимчасовому володінні (посесії) за усною угодою (контрактом) з ними, під час першого засідання (каденції) скарбового суду Волинського воєводства з неї поборцям Д. С. Єловицькому і М. Ледоховському, всупереч цій угоді, подимного не здав, до того ж — маючи як поборця квити про сплату цього податку (з того ж села), їх не віддає, через що названі поборці приймати його не бажають (маніфестація подружжя 20 серпня 1683 р.⁴⁴). Згаданий скарбовий (або трибуналь-

⁴⁰ ЛННБ України, від. рукописів, ф. 103 (Сапегі), тека 58-е, № 4, арк. 37.

⁴¹ Там само.— Арк. 20.

⁴² Там само.— Арк. 30.

⁴³ ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 456—458.

⁴⁴ Там само.— С. 478—479.

ський) суд був створений за ухвалою луцького сеймику від 20 травня 1683 р., розглядав справи фінансово-податкового змісту, і лише він міг притягнути до відповідальності поборців за скаргами про зловживання з їхнього боку.

Поборцям доводилося вдаватися до своєрідних способів отримання подимного від неплатників його. В нашому розпорядженні дві датовані 19 листопада 1683 р. маніфестації схожого змісту, в яких ідеться про один із них, названий у цих документах „грабежем“. З однією маніфестацією виступив Михайло Ледоховський — про те, що у відповідь на несплату податку „деякими“ володільцями маєтків він, виконуючи вироки (кондемати) двох засідань щойно названого скарбового суду, одне з яких відбулося 15 липня, друге — дещо згодом, разом з приданим цим судом суддею Миколаєм Олександром Боженцем Словицьким, новгородським стольником, з цими вироками 4, 16 і 21 жовтня в рахунок несплаченого подимного конфіскували, але безопірно з боку постраждалих від їхніх дій, у селах Вільшаниці, Кустівцях і Немиринцях трьох коней і двох лоша та презентували (показали) їх перед кременецьким гродським урядом в особі судді (і бурграфія), цей їх оцінив, по чому він, поборця, оголосив, що особи, потерпілі від конфіскації, можуть викупити „пограбоване“ ним упродовж трьох тижнів, а виторгувана від цього сума буде здана до скарбу (Док. 13).

З другою маніфестацією виступив Миколай Ян Ледоховський. Він спільно зі згаданим сукколектором Я. Песляком, також з двома вироками того ж суду в селі Перевалівці конфіскували з тією ж метою п'ять волів, в селі Митинцях — вола, презентував їх у присутності возного Шимона Яблонського; далі було сказано так само, як у попередньому документі (Док. 14).

Втечі підданих у ті часи були явищем частим, звичним. Кременецький повіт не був винятком. Збереглися уривчасті документальні свідчення того, що тут вони відбувалися і після люстрації димів 1682 р., тим самим начебто наголошувалося, що вона їх спричинювала. Очевидно, хоча джерела про це мовчать, простолюди назагал не був від неї в захопленні, розцінював її як вияв посилення податкового тягаря. Найраніша згадка про втечі, вчинені саме по люстрації, міститься у маніфестації Єжи Стоцького, виголошеній 9 квітня 1682 р. про те, що п'ять господарств підданої людности села Новичі, яке він тримає у посесії, а дідично воно належить Любомирським, утекли після від'їзду звідти люстраторів; маніфестант, до речі, вказав, що люстратори ознайомили його з результатами свого перепису димів у селі⁴⁵.

У кременецькій книзі за 1683 р. виявлено 24 юраменти — присяги підданих й адміністраторів поселень стосовно втеч з них селян і міщан після люстрації димів. Найраніша присяга датована 19 червня, найпізніша — 9 липня. З них 12 засвідчують втечі 1682 р., 7 — 1683 р., втечі у п'яти присягах за днями і місяцями не датовані, а відбулися вночі в одному з цих років. У першій групі поименовано 59 підданих-втікачів з таких 14 поселень (назви останніх, за кількома винятками — сіл, наводимо за хронологічною послідовністю згадок про втечі; в дужках подано кількість втікачів): Болезуби (1), містечко Ожогівці (6), Вікнини (7), містечко

⁴⁵ ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 221, с. 239.

Вишнівець (2), Шумбар (3), Горбівці (1), Матвіївці (3), Загавці (10), Сквородки (3)⁴⁶, Новосілки (12), Місюринці (5), Горинка (4), Сочище (2), Шельвів (2)⁴⁷. Друга група присяг фіксує 33 втікачів з таких восьми поселень: Звиняча (5), Лопушна (6), Новосілки (2), Сестратин (4), Голики (2), Новичани (11), Полоничне (1), Лосятин (2)⁴⁸. Варто вказати на те, що, за юраментами, втечі зі сіл Новосілок і Сестратина 1683 р. відбулися після здачі їхніми підданими подимного двічі⁴⁹, а в одному юраменті згадується знайомий нам Є. Стоцький — він 3 липня твердить, що 1682 р. з Новичів вишло 11 господарств підданих⁵⁰.

Доля надходження від подимного відома частково. Впевнено можна твердити, що після реляційного сеймику 20 травня 1683 р. воно йшло здебільшого на утримання частин (хоругов) коронного (королівського) війська, дислокованих у Волинському воєводстві. Сеймик ухвалив збір на це пів п'ятнадцятикратного подимного відповідно до постанови Варшавського сейму⁵¹. Цей сейм працював 27 січня—10 березня того ж року. У постанові читаємо, що Волинське воєводство декларувало виділити на річну сплату коронному війську 228 702 злоті двома ратами⁵². Ратами, як показують матеріали кременецьких книг, були пів дванадцятикратне і потрійне подимне. Внесення суми, сказано далі в постанові, можливе лише за відсутності татарського вторгнення (*ab hostilitate*) на Волинь з його згубними наслідками та „обтяження“ від перебування на лежах у ньому війська Великого князівства Литовського; за такої відсутності, читаємо далі в постанові, воєводство обіцяє витратити таку суму на військо до наступного сейму⁵³; цей сейм відбувся 16 лютого—31 травня 1685 р. Слід мати на увазі, що ця сума включала в себе і надходження від інших податків.

Уявлення про витрати на військо від пів дванадцятикратної рати подимного дають дві асигнації (розпорядження) званого нам Стефана Загоровського, адресовані поборці Михайлові Ледоховському, новгородському войському, з наказом видати суми на хоругви. Асигнації видані 4 липня 1683 р. в дідичному селі адресанта Радомишлі, що в Луцькому повіті, скріплені власноручними підписами і печатками. В одній ішлося про козацьку хоругву ротмістра Станіслава Цетнера, чернігівського хорунжого (Док. 10), у другій — про таку ж хоругву ротмістра Казимира Ледоховського, волинського каштеляничча⁵⁴. Поборця мав виділити на кожну з них 4200 злотих — по 42 злоті на коня (хоругва налічувала 100 коней). В обох асигнаціях зазначено, що це виділення здійснюється згідно зі згаданою „волинською“ сеймовою постановою і люстрацією димів 1682 р. З

⁴⁶ Про це село сказано, до речі, що розташоване воно в пів милі від турецького кордону (*od granice tureckiey puł mile*). (ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 418). Мається на увазі кордон Кременецького повіту з Кам'янецьким еялетом. 1680 р. від був докладно описаний унаслідок розмежування володінь Речі Посполитої та Османської імперії (Крикун М. Кордони воєводств Правобережної України...— С. 40—54).

⁴⁷ ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 386—391, 396—399, 418, 421—423, 425—426, 435, 444—445.

⁴⁸ Там само.— С. 387—388, 402, 404—405, 419, 434—444.

⁴⁹ Там само.— С. 402, 419.

⁵⁰ Там само.— С. 435.

⁵¹ Там само.— С. 439—440.

⁵² *Volumina legum*.— Т. VI.— С. 331.

⁵³ Там само.

⁵⁴ ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 341.

оригіналів асигнації були вписані у кременецьку гродську книгу на прохання товаришів (рядових) цих хоругв — „депутатів“, делегованих ротмістрами або їхніми заступниками,— Войцеха Квятковського і Костянтина Сенюти Радогоського (стосовно хоругви С. Цетнера) та Теодора Кульчицького (стосовно хоругви К. Ледоховського), вписані відповідно 6 і 24 липня.

10 липня В. Квятковський та К. Сенюта подали до кременецького гроду для впису від імени С. Цетнера свій, складений тоді ж у Кременці, квит, адресований М. Ледоховському, в тому, що вони отримали від нього 4200 злотих на їхню хоругву, названу тут панцирною (Док. 11). А 24 липня Т. Кульчицький подав туди ж складений того самого числа у Кременці квит К. Ледоховського щодо того, що за двома асигнаціями С. Загоровського, виданими в Радомишлі 4 липня і в Луцьку 14 липня, одержав за рахунок надходження від пів дванадцятикратного подимного 8400 злотих на хоругву, також названу панцирною⁵⁵.

Поза наведеними двома асигнаціями С. Загоровського вдалося виявити дві інші його асигнації, видані, так само в Радомишлі, 3 січня 1684 р.⁵⁶ і 24 червня того ж року⁵⁷,— з наказом поборцям Ф. Венцковському і С. Лесницькому видати по 2100 злотих на хоругви тих же С. Цетнера, тепер уже кременецького підкоморія, і К. Ледоховського, з надходження від пів п'ятикратного подимного, з розрахунку 21 злотий на кожного зі 100 коней у хоругві. 11 вересня 1685 р. асигнації були вписані у гродську книгу на прохання С. Лесницького. На „січневій“ асигнації міститься недатований запис депутата та товариша хоругви С. Цетнера Тибурція Бжеського (Brzeski) про отримання ним від поборців 2100 злотих, на „червневій“ — записи депутатів-товаришів хоругви К. Ледоховського про отримання ним від згаданих поборів 2100 злотих, а саме: Олександра Себастьяновича від 20 серпня, 1 вересня, 27 жовтня та 1 листопада 1684 р.— на 1350 злотих, Марціна Добжанського (після смерті О. Себастьяновича) — від 18 лютого і 6 травня 1685 р.— на 750 злотих.

До цього слід додати квит О. Себастьяновича від 24 квітня 1684 р., вписаний у книгу 29 березня 1685 р., про одержання ним від поборці М. Ледоховського на хоругву К. Ледоховського 4200 злотих за асигнацією С. Загоровського, виданою в Радомишлі 31 березня (?) 1684 р.⁵⁸

Результати збору подимного

Результати збору подимного у Кременецькому повіті у 1682—1684 рр., коли про збір у документах мовиться частіше і повніше, відомі, головним чином, зі списку надходжень сум (перцептора), від другої, липневої, рати його як п'ятикратного податку. Список, як видно з преамбули (вступу) до нього, склав поборця Войцех Раціборовський під час або після одержання ним цих сум у липні—серпні 1684 р. у Кременці — згідно з ухвалою луцького сеймику 18 квітня того ж року, за квітами стосовно першої рати цього податку як шестикратного, виданими поборцею Олександром Глінкою Вольським (Док. 15). На прохання В. Раціборовського

⁵⁵ ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 354—356.

⁵⁶ Там само.— Спр. 229, с. 896.

⁵⁷ Там само.— С. 899—900.

⁵⁸ Там само.— С. 672—673.

документ, підписаний ним, щойно 23 травня був уписаний у кременецьку гродську книгу. Результати проведеного ним збору — часткові. Насамперед тому, що список називає 313 поселень, тоді як 1629 р. у повіті їх було, на що вказано раніше, 815 (напередодні Хмельниччини налічувалось їх, напевно, більше); тож маємо справу зі значним, можна навіть сказати — масовим ухилянням від сплати податку, явищем дуже поширеним у тогочасній Речі Посполитій. Слід при цьому враховувати те, що в повіті не всі тогочасні поселення повністю або частково неспроможні були здавати податки, оскільки він, повторюємо, особливо відчував згубність татарських вторгнень на територію Волинського воєводства, через що був сильно спустошений, знищений і знелюднений. Також потрібно мати на увазі, що при здачі подимного, як і інших податків, поборцям нерідко подавали занижені відомості про число димів. Чимало поселень фігурують у даному списку неповно — однією чи двома—трьома і більше частинами.

Інформація документа наведена в такій послідовності (за винятком Кременця, на що вказано далі): назва поселення, його маєтковий статус (місто, містечко, село, дідичне чи тимчасове володіння), прізвище, інколи ім'я його власника, число димів, сума податку з розрахунку, що одинарна (однократна) ставка його з диму, як і раніше, становить пів злотого.

Назви поселень подано в маєтково-абетковому порядку, який порушується тоді, коли маєток складався з двох і більше поселень — у такому разі за абеткою подано головне з них, інші ж — безоглядно на абетку. Серед поселень з однаковою початковою літерою абеткової послідовності не дотримано.

Із згаданих 313 поселень щодо 26 (всі вони були шляхетські) зовсім не наведено кількості димів: містечко Вишгородок, власність коронного канцлера Яна Вельопольського, тільки названо, про містечко Шепетівку, власність Крушинського, читаємо, що воно лібертоване, тобто звільнене від сплати податку (про причину цього джерело мовчить), про містечко Красилів і 9 сіл Старокостянтинівського маєткового комплексу, дідичного володіння коронної конюшини (нею була вдова Александра Міхала Любомирського, який уряд коронного конюшого займав у 1645—1668 рр.), та село Білку — що вони відприсяжені (*odprzysiężone, abiurata*), тобто звільнені від тієї ж сплати внаслідок засвідчення під присягою особами, делегованими власниками цих маєтностей, перед кременецьким гродським урядом про неможливість з певних причин (татарські наїзди, пожежі, градобої, втечі підданих тощо) здати податок, про 13 сіл — що вони „пусті“, тобто з тих же причин безлюдні (шість із них, як і щойно згадана Білка, дідично належали до містечка Нового Вишнівця, але власника останнього не наведено, натомість названо для кожного з двох, як і для Білки, „свого“ тимчасового власника — посесора (про посесорів див. далі); кожні два з чотирьох сіл (із тих же шести) мали свого посесора: про шість із тих же 13 сіл сказано тільки те, хто їхні посесори — на кожне припадало по одному; стосовно ж одного села (з 13) вказано тільки на його маєткову належність до містечка). До відомостей про ці села потрібно додати згадку про те, що місто Старокостянтинів було теж відприсяжене, подимне внесло лише з 10 димів.

Тож подимне сплатили 286 поселень (313 — 27; до 26 додаємо Старокостянтинів), з них шляхетських було 260 (міст і містечок 31, сіл 229), ко-

ролівських (державних) — 9 (місто, 8 сіл), духовних (церковних) — 17 (3 містечка, 14 сіл). Відповідно ці три групи поселень внесли податок з 2679, 106, 91, разом — з 2876 димів (див. Табл. 3). Зауважимо при цьому, що у джерелі маються на оці саме оподатковані дими, видно це хоч би з нерідкого в перцептарі згадування половинних димів (півтора, 2,5 тощо). Подвоєння цифри 2876 дає 5752 дійсні дими.

Таблиця 3

Оподатковані дими у 286 поселеннях Кременецького повіту, засвідчені під час збору другої рати п'ятикратного подимного в липні—серпні 1684 р. (за тогочасним списком надходжень сум від сплати подимного)

Поселення	Дими
<i>Шляхетські</i>	
20 міст і містечок	906
11 міст, містечок і 40 сіл	899
189 сіл	874
Разом 260	2679
<i>Королівські</i>	
1 місто	80
8 сіл	26
Разом 9	106
<i>Духовні</i>	
2 містечка	16
1 містечко і 5 сіл	24
9 сіл	51
Разом 17	91
Разом у 35 містах і містечках, та 251 село	2876

Із 2679 шляхетських димів 1487 припадають на ті 17 міст і містечок і 81 село, які перебували у безпосередньому володінні їхніх 48 власників — дідичів*. З останніх 41 належав, за авторитетним усним нам зізнанням В. Собчука, до корінної, українського походження шляхти Кременецького повіту. 6 містечок і 61 село з 534 димами становили групу поселень, стосовно яких названо 35 дідичів, а насправді ними володіли 48 посесорів — тримали маєтки тимчасово в заставі (до повернення маєтків заставникам заставодержателями позичених сум, за які маєтки заставлялись) або в оренді (триманні, протягом якого орендар повністю кілька років володів маєтком у рахунок даної ним його власникові суми). Третю групу поселень з оподаткованими димами у шляхетських маєтках становили 8 міст і містечок та 86 сіл із 659 димами — ними володіли 45 посесорів, серед яких, між іншим, бачимо „автора“ перцептора, що

* Тут і далі, коли у списку йдеться у множині про шляхту дідичну і недідичну (про останню див. далі), що володіла одним маєтком у складі від частини до кількох поселень, на означення їхньої спорідненості (Ледоховські, Любомирські тощо), умовно приймаємо кожного такого множинного володільця за окремого, одного.

про нього йдеться, В. Раціборовського; він — один із двох посесорів села Жолобків, що біля містечка Рохманова.

Дев'ять поселень із 313, які належали до державних володінь, становили Кременецьке староство, як і інші подібні староства в Речі Посполитій, дароване королем у пожиттєве володіння. Тамтешнього старосту список, на який і далі спираємося, не іменує. Ним був Михайло Францішек Чарторийський. У його безпосередньому володінні були Кременець і три села, натомість п'ятьма селами володіли п'ять посесорів. Про Кременець щодо оподаткованих димів читаємо таке: під міською юрисдикцією налічувалось їх 7, на передмістях Запоточчі і Туниках — 20,5, євреїв було 17,5, міщан, що мешкали у кляшторі, — 9, кляшторних підданих, що мешкали на плебанії, — 3, підданих при чотирьох шляхетських дворах — Турського, Каменського, Лесецького, Гренцевича — 2,5, при дворі Ледоховських — 13, при дворі старости — 1, разом димів — 73,5. Мешканці міської юрисдикції, очевидно, керувалися нормами свого, міського права. На передмістях, напевно, діяла юрисдикція старости. Євреї мали свою автономну — кагальну організацію. Кляштор належав францисканському ордену, у його великій споруді, яка вціліла дотепер, й проживали міщани. Плебанія була садибою настоятеля кляшторного костелу. Кляштор із цим костелом і плебанія становили духовну юридику. Шляхетські та старостинські двори були юридиками. Згідно зі списком, у Кременці було ще шість шляхетських дворів. Згадки про них містяться в інформації того ж списку стосовно п'яти сіл; у цих згадках дими даних дворів наведені спільно з димами відповідних поселень, так що виділити їх неможливо. Йдеться про двори шляхтичів Якубовського, Подгорського, земської кременецької родини Денискової, Фрикача, Лонцького, Лаща. У восьми селах Кременецького староства поборця зафіксував 26 димів. Отже, разом староство налічувало 100 оподаткованих димів.

Стосовно 17 духовних поселень слід насамперед вказати на те, що василіяни Почаївського монастиря тримали в посесії села шляхтичів Фірлеїв Почаїв і Кімнатку (21,5 дима) та села Устечко й Острівець (9,5), які належали власникові Андріївської волости. Посесорами також були: межирицькі францисканці (село Борисів, дідичне, володіння белзького воєводича Конєцпольського, 8,5), босі кармеліти (село Мисківці, маєтково прилегло до містечка Нового Вишнівця, 1,5), підкамінецькі домініканці (село Гніздична, яке входило до складу Тернопільського маєткового комплексу, 6), бродівські домініканці (село Плєсківці, того ж комплексу, 2), краківська єзуїтська колегія (містечко Хлапотин (звалося ще Красноставом), належне до Острозької волости, та безіменне містечко шляхтича Ерєсєля (відповідно 8 і 7,5). Про село Городище (2) та містечко Сураж з належними до нього п'ятьма селами (24) не сказано, що вони посесійні, а сказано, що Городище є володінням тамтешніх кармелітів, а Сурозьким маєтком володіє Острозька єзуїтська колегія. Назагал духовних оподаткованих димів налічено було 91.

Духовні організації тримали також дими в посесії, частині кожного з таких поселень: василіяни — в селі Мільчі, де був їхній монастир (9,5 дима), кременецькі францисканці — в селах Новосілках і Людвищі (3), бернардини — під кляштором міста Лєшнева (5). У розповіді про дими у шляхетських маєтностях ці дими наведені з іншими частинами тих самих поселень. Єзуїтській Острозькій колегії належала також час-

тина села Новогородища, дими її наведені разом з димами Суразького маєтку.

Так виглядає поділ поселень Кременецького повіту й оподаткованих димів у них за належністю їх до шляхетських, королівських і духовних маєтностей згідно з перцептором 1684 р. Стосовно шляхетських маєтностей потрібно наголосити й на тому, що з 83 названих дідичів 35 на час появи цього документа безпосередньо не володіли своїми поселеннями, а володіли ними 48 посесорів, усіх же посесорів налічувалось 104 (нагадуємо, що п'ять посесорів було у Кременецькому старостві). Слід також мати на увазі, що перцептор 36 поселень тих же шляхетських маєтностей подає за кількістю власників їх частинами: села Лосятин і Ледухів мали по шість частин, п'ять поселень — по 4, п'ять — по 3, 17 — по 2 частини, три — по половині, чотири — по частині.

Сім представників магнатських родин Речі Посполитої, точніше — Польського Королівства (Корони), у Кременецькому повіті за тим же джерелом мали у своєму безпосередньому володінні 31 поселення з 902 димами, а інші їхні 97,5 поселення перебували у володінні 69 посесорів з 777 димами (див. Табл. 4). Всього, отже, магнатам належали 128,5 поселення (крім того, в посесії було 8 пустих магнатських сіл) із 1688 димами. На 48 (83 — 35) шляхтичів-дідичів і 35 (104 — 69) посесорів припадало 132 (260 — 128) поселення з 991 (2679 — 1688) димом. Яскрава ілюстрація для уявлення про Річ Посполиту як державу шляхетської демократії. Ілюстрація виглядала б яскравішою, якби врахувати неподані дими стосовно Старокостянтинова та маєтково прилеглих до нього містечка Красилова і дев'яти сіл, які, нагадуємо, дідично належали коронній конюшні.

Своєрідним додатком, доповненням до відомостей перцептора можна вважати декрет Кременецького гродського суду від 12 січня 1683 р. (Док. 7) і декрет скарбового суду (трибуналу) Волинського воєводства від 14 липня того ж року (Док. 4). В обох документах ідеться про покарання власників (рідко поіменованих) маєтностей за несплату шестикратного подимного з певної кількості димів (несплачені суми — ретенти — не вказано), виявленої після збору цього податку внаслідок зіставлення інформації згадуваної ілюстрації і квитів стосовно здачі того ж податку. Декрети аналогічні за змістом, кожен складається зі вступної частини, реєстру заборгованих, за поселеннями, димів та заключної частини, яка насправді є продовженням і закінченням преамбули. Проаналізуємо насамперед початкову і заключну частини січневого декрету, згодом — те, чим від них різняться такі ж частини декрету липневого і лише після цього спинимося на характеристиці реєстрів.

Судячи з преамбули і заключної частини, січневий декрет був прийнятий у Кременецькому замку на розпочатих 7 січня рочках (сесії) суду в складі таких його членів (урядників): підстарости (і луцького земського писаря) Яна Гулевича, судді (і кременецького бурграбія) Станіслава Каменського та писаря Петра Павла Візгерда Заблоцького, після розгляду справи про борги у сплаті подимного, на який її виніс возний генерал шляхетний Войцех Завадський згідно з веденим ним реєстром справ, що їх мав суд вирішувати. Позивачами (скаржниками, реляторами) в цій справі виступили Михайло Сонат Ісерницький та Ян Миколай Ледохівський, призначені, нагадуємо, сеймиком 19 лютого 1682 р. поборці Кременецького повіту, підтримувані непоіменованим інстигатором (обвинувачу-

Таблиця 4

Оподатковані дими Кременецького повіту у володіннях магнатів Речі Посполитої за списком надходжень сум від сплати подимного в липні—серпні 1684 р.

Власники	Дими у володіннях	
	дідичні	посесійні
князі Любомирські	м. Любар Старий і Новий, 120 м. Полонне Старе і Нове + містечко, 5 сіл, 287	—
вони ж	—	<i>Лабунська волость</i> сондецька старостина м. Лабунь + містечко + 6 сіл, 236,5 інші шість посесорів 10 сіл, 55,5
коронна конюшна, вдова князя Міхала Любомирського	<i>Заславська волость</i> м. Заслав Старий і Новий + містечко і село, 210,5	3 містечка + 27,5 сіл, 181 29 посесорів
Конецпольський, белзький воєводич	містечко Лешнів, 119	2 села до Лешнева, 39,5 2 посесори село у володінні межиріцьких францисканців, 8,5
князь Міхал Єжи Чарторийський, сандомирський воєвода	—	<i>Андрійська волость</i> м. Андріїв + 14 сіл + пусте село, 123 4 посесори
[князь Вишневецький]	—	<i>Нововишневецька волость</i> містечко Новий Вишневець + містечко + 13 сіл + 7 пустих сіл, 95 21 посесор 2 села в посесії Почаївського василіянського монастиря, 9,5
князь Костянтин Вишневецький, белзький воєвода	містечко Старий Вишневець + містечко + 7 сіл, 92,5	—
Станіслав Ян Яблоновський, руський воєвода, гетьман великий коронний	<i>Ляховецька волость</i>	
	містечко Ляхівці + містечко + 8 сіл, 73,5	5 сіл, 17 6 посесорів
Разом	3 міста + 5 містечок + 21 село, 902 дими	2 міста + 6 містечок + 79,5 сіл + 8 пустих сіл, 777 димів 69 посесорів, у тому числі два монастирі

вачем, прокурором), а відповідачами — шляхта-боржники (ретентори) повіту. Незважаючи на триразовий виклик останніх возним з'явитись на судове засідання, ніхто з них не відгукнувся, не дав про себе знати. Суд визнав їх відсутніми (*niestali*), порушниками права і присудив за неявку до вічної баніції (нагадуємо — вигнання за межі Польського Королівства), возного ж зобов'язав публічно оголосити цей вирок і відіслав останній на виконання (екзекуцію) до будь-якої судової інстанції, але дозволив боржникам, відповідно до тодішньої судової практики, о звиклій годині (ввечері) в тій же судовій ізбі, де розглядалася ця справа, арештувати присуд, тобто опротестувати його. Та ніхто й на цей раз не з'явився. Тож на вимогу позивачів суд наказав винуватцям сплатити борг у трикратному розмірі негайно (щоб уникнути баніції для них?). Але після дня розгляду цієї справи з'ясувалось, що боржники спротивились даній сплаті. Тому возний у Кременецькому замку в присутності багатьох зі шляхти, яка пильнувала розгляд судом своїх справ, високим (*donioslym*) голосом довів до відома про банітів, винних у несплаті або недоплаті подимного, та заборонив спілкуватись з ними, переховувати їх у себе і не гоститись у них. Згодом той же возний прозвітував про це перед судом. А суд і на цей раз, уже остаточно, відіслав свій присуд на виконання до будь-якої судової інстанції.

У липневому декреті возним виступає Андрій Кудромський, позивачем — поборця Кременецького повіту за призначенням сеймиком 16 грудня 1682 р. Самуель Станіслав Боженець Єловецький, суддя скарбового суду Волинського воєводства*. Судовий розгляд справи, висвітлений цим декретом, був таким самим, як його викладено в січневому декреті.

Слід мати на увазі, що в Речі Посполитій баніційні судові вирокі були дуже поширені, однак рідко які з них виконувались, тож шляхта не особливо ними переймалась.

Реєстр січневого декрету поділено на дві частини, з яких перша подає реєнти назагал стосовно міщан і селян, друга — стосовно двірської і фільваркової челяді, замкової челяді (козаків, гайдуків тощо), що мешкала у своїх (чи тільки у своїх?) домах. Сказано тут трафаретно, стереотипно і таке: інститор воєводства і поіменовані поборці/поборця виступають „проти дідичів і посесорів“ поселення/поселень, тобто розрізнення поселень дідичних і посесійних немає. При цьому власники поселень здебільшого, нагадуємо, не названі. Стосовно Кременця структура змісту виглядає дещо інакше, про що див. далі.

Згідно з першим реєстром січневого декрету, борг мали скласти Кременець (23 дими), два містечка (140), два передмістя (27), 58 сіл (645), разом — 63 поселення (836 димів), а за другим реєстром того ж декрету — вісім міст (1041), чотири містечка (18), 47 сіл (124), разом — 59 поселень (1183 дими). Одне село назване без димів. З цих поселень всі, окрім передмість та 17 сіл (109 димів), „присутні“ у перцепторі 1684 р. Серед останніх, зокрема, бачимо у другій частині реєстру Старокостянтинів, у якому перцептор, згадаймо, зауважив лише 10 невідприсяжнених димів; тепер у ньому числиться 98 козацьких і 18 гайдуцьких димів, а також ті самі 10 димів, на цей раз на означення підданих, підвладних домініканцям. Назагал цифри димів січневого реєстру і перцептора стосовно тих

* Цей суд за даним декретом засідав у своїй ізбі Луцького замку.

самих, порівнюваних, поселень близькі, а в окремих випадках помітно різняться, у випадку ж із Андріївською (= Новоолексинецькою) волостю — особливо: в містечку Андріївці і 12 селах її 1684 р. нараховано 117 димів, а за другою частиною реєстру січневого декрету — 246, причому перша цифра — тільки сумарна, загальна для всієї волости, тоді як друга сумує дими кожного з поселень.

У реєстрі липневого декрету того ж таки 1683 р. мовиться про Кременець (18 димів), шість інших міст (934), сім містечок (229), одне передмістя (9), 100 сіл (757), разом — про 115 поселень (1947 димів). Налічує він також 29 пустих сіл. Крім того, зазначено, що села, маєтково прив'язані до містечка Базилії (в останньому 13 димів, усі слободяни), пусті. Вказані шість міст, шість містечок (із семи), 89 сіл та одне село з 29 пустих присутні в перцепторі. Отже, 11 сіл (100 — 89), що мають 73 дими, і Базилія цим документом не помічені. Варто також звернути увагу та те, що з поданих щойно оподаткованих поселень чотири міста (серед них — Старокостянтинів), містечко та 25 сіл (у тому числі дев'ять сіл Андріївської волости, та й сам Андріїв) за вказаними двома декретами мали сплачувати ретенту з ідентичної кількості димів. Зіставлення відомостей обох декретів про кількість димів в одних і тих же поселеннях переконує в тому, що власники останніх не поспішали ліквідувати свої заборгованості.

Отже, у двох декретах містяться відомості про містечко (13 димів), два передмістя (27) та 28 (17 + 11) сіл (182), разом — про 31 поселення (222 дими), яких немає в перцепторі. Незначний додаток до нього. Наголошуємо на тому, що в обох декретах ідеться, як у випадку з перцептором, про половину виявлених люстрацією димів.

Привертає увагу порівняно значна кількість пустих сіл: із зафіксованих липневим декретом 129 (100 + 29) сіл 29 пустих становлять 22,5 відсотка. Безперечно, було їх чимало і в січні 1683 р., при складанні тодішнього реєстру. Кременецький повіт, безсумнівно, перебував у дуже спустошеному стані.

За січневим та липневим декретами, із 23 і 18 димами у Кременці відповідно 15 й 11 стосуються шляхетських дворів-юрідик, причому серед останніх цифр на додаток до 10 зауважених перцептарних дворів фігурують двори Засзерського, Словицького, Копистинського, ще двох Лесницьких (у січні), Сулятицького, Белецького, Парульського, Гутовського, Ярмолинського (з його п'ятьма димами; в липні). З королівських стосовно Кременецького староства поселень названо тільки село Дворець (4 дими).

Між іншим, ті самі декрети згадують також як боржника у сплаті подимного „господаря, який мешкає у кременецькій канцелярії“. Напевно, йдеться про канцелярію гродську.

До перцептарних духовних маєтків декрети додають села Чумалі (4 дими) й Оприлівці (1), з яких першим володіло тернопільське пробство, другим — луцький римо-католицький капітул.

Всі інші подані поселення Кременецького повіту в обох документах — це приватношляхетські маєтності.

Приємною несподіванкою послужила згадка в липневому реєстрі про 60 заборгованих димів „гогольчиків“ (*hoholczycy*) в місті Полонному. За контекстом цієї згадки — вони — козаки на службі власника Полонської

волости. Йдеться, безсумнівно, про козаків з війська наказного гетьмана Правобережної України Остапа Гоголя, який займав цей уряд від квітня 1675 до своєї смерті в січні 1679 р. з дозволу польського короля Яна III Собеського, якому вірою і правдою служив від листопада 1674 р., коли як подільський (могилівський) козацький полковник присягнув йому на вірність. Його вважають гаданим предком письменника Миколи Гоголя. Коли і як гогольчики оселились у названому місті, наразі не можна сказати. Вони тут, згідно з тими ж документами, становили 19,9 відсотка боржників, до останніх тоді ж у Полонному належали ще 52 дими пахольчиків та 200 неідентифікованих димів⁵⁹.

Наступні чотири документи — це баніційні декрети Волинського скарбового суду стосовно боржників у сплаті подимного. Датовані вони одним і тим же числом — 23 березня 1684 р., видані за тією ж судовою процедурою, що й попередні два декрети. Два з них — майже ідентичні за змістом. Позивачами тут виступають Францішек Венцковський, крушвіцький війський, та Самуель Лесницький, поборці Кременецького повіту, призначені сеймиком 20 травня 1683 р. для збору першої рати пів п'ятикратного і другої рати пів чотирикратного подимного. У цих декретах читаємо, що поборці цілий листопад (стосовно першої з цих рат) і цілий грудень (стосовно другої) 1683 р. безуспішно чекали (очевидно, у Кременці) на сплату їм податку. Обидва декрети містять реєстри „заборгованих“ поселень та їхніх власників, але не подають кількості димів; в обох фігурують ті самі 57 поселень, а в грудневому — ще чотири. Варто вказати на згадки про те, що у Кременці був і двір тамтешнього старости і що місто Збараж та містечко Баранівка з прилеглими до них селами „ще не люстровані“⁶⁰.

Два наступні із зазначених чотирьох баніційних декрети названі невідкладними й остаточними рішеннями (*zysk fortis et finalis*). Один з'явився за наполяганням знайомого нам Михайла Ледоховського, поборці ухваленого сеймиком 20 травня 1683 р. пів п'ятнадцятикратного подимного, другий — за наполяганням Данієля Станіслава Боженця Єловицького, поборці ухваленого ще сеймиком 19 лютого 1682 р. шестикратного подимного. Цим декретам передували баніційні постанови того ж скарбового суду Волинського воєводства, відповідно від 13 і 14 вересня 1683 р., які прирекли боржників на баніцію і зобов'язали депутата і суддю того ж суду Миколая Олександра Боженця Єловицького здійснити виконання (екзекуцію) даних постанов — домогтися отримання боргів. Цей зробив спробу доручену місію виконати і про неї оповів у власноручно складених документах-ремісах, датованих 5 листопада і включених у декрети, про які йде мова. Згідно з ремісами, М. О. Єловицький у супроводі генерального возного Шимона Яблонського та шляхтичів-свідків Мартина Кожуховського і Станіслава Себестиянського прибував до заборгованого поселення, засвідчував свою юрисдикцію і вимагав сплатити борг, чинив це

⁵⁹ Про Остапа Гоголя як наказного козацького гетьмана: Крикун М. Остап Гоголь — гетьман козацтва Правобережної України // Крикун М. Між війною і радою: Козацтво Правобережної України в другій половині XVII — на початку XVIII століття.— К., 2006.— С. 311—334.

⁶⁰ ЦДІА України в Києві, ф. 19, оп. 1, спр. 19, арк. 154—157 зв. (декрет стосовно другої рати подимного кратності 3,5), 157 зв.—161 зв. (декрет стосовно першої рати подимного кратності 4,5).

водночас в одних і тих же поселеннях стосовно згаданих кратностей подимного: 25 вересня 1683 р. цей Єловицький у Кременці вимагав це від шляхетського двору, 29 і 30 вересня, 2, 10, 15, 18, 22, 23, 26, 29 жовтня — в містах Старокостянтиніві та Збаражі, містечку Ляхівцях та 17 селах. Винятком було те, що 30 вересня і 18 жовтня він побував у трьох селах тільки за списком М. Ледоховського, а 15 жовтня — тільки в селі за списком Д. С. Єловицького. Місія М. О. Єловицького скрізь виявилась невдалою: чи самі власники поселень, чи особи, які їх представляли (адміністратори, урядники, челядники, навіть осадчий села), відмовляли у сплаті боргів. Варто при цьому сказати, що Збараж та прилеглі до нього села і на цей раз не вдалося злюструвати (*do lustracyi nie dopuścili*)⁶¹.

Невдача місії М. О. Єловицького й призвела до появи двох згаданих декретів Волинського скарбового суду. Останній ними підтвердив свої постанови про баніцію і вирішив далі домагатися ліквідації боргу.

З документів, які б дали змогу встановити, якою мірою тогочасні відомості про кількість димів відповідали реальній їхній кількості, доводиться спиратися лише на інвентар Ляховецької волости, датований 30 вересня 1686 р. Він дійшов до нас у копії, засвідченій власноручним підписом Анджея Тайнера (Tauner), провентового писаря — відповідального за облік доходів з названої волости⁶². Остання у той час була власністю Яна Станіслава Яблоновського. 1629 р. вона складалася з містечок Ляхівців (від 1946 р. Ляхівці — селище міського типу Білогір'я) і Корниці та 35 сіл — вони нараховували 1422 дими, в тому числі Ляхівці — 318, їхнє передмістя Старики — 23⁶³. На час складання інвентаря ці маєності сильно занепали, про що, зокрема, говорить те, що із 26 тим самим інвентарем зауважених сіл (про інші села волости А. Тайнер записав, що не називає їх, бо вони перебувають у посесії різної шляхти) 14 вказані безлюдними*. Згідно з ним же, всього у двох містечках і селах Войнихові, Гулівцях, Жемелинцях, Калитинцях Дальших, Калитинцях Ближчих, Кур'янках, Миклашах, Сивках, Стариках, Тихомелі, Хорошеві, Шуньках налічувалося 637 господарств, з чого 9 шляхетських, 59 єврейських і 569 селянських та міщанських. З цього на Ляхівці з двома передмістями припадав: 41 дім, 7 домиків, 114 халуп, 9 шляхетських дворів, 7 замкових ремісників, у двох Волях — 42 халупи, разом — 220 житлових будівель; поза ними були ще 11 пустих плаців, шпиталь і єврейська школа. Із 335 селянських господарств старожилів („стариків“, „давніх“) налічено 67, причому у дев'яти селах.

Щодо 11 сіл (із 12 поіменованих, тобто без Миклашів) в інвентарі сказано про 268 господарств як про прибулих. Усі вони поприходили сюди за кілька років до списання інвентаря. Одну їх групу становили при-

⁶¹ ЦДІА України в Києві, ф. 19, оп. 1, спр. 2, арк. 162—167 (декрет стосовно наполягання М. Ледоховського), 167—172 (декрет стосовно наполягання Д. С. Єловицького). Варто вказати на записи, зроблені кременецькою гродською канцелярією на маргінесі біля початків декретів, які (записи) засвідчують отримання копій останніх, звірених з оригіналами-декретами, вписаними в книгу (*Correctum cum originale, recepti. Michał Ledochowski, mpp.; Correctum cum originale, recepti. Szymon Kulakowski*).

⁶² ЛННБ України, від. рукописів, ф. 103 (Сапеги), спр. 46 Id, № 3572.

⁶³ Там само; Баранович О. Залюднення України...— С. 104—106.

* То були такі села: Вигорне, Вовчківці, Водички, Воробіївка, Кораблівка, Коров'є, Кривоволька, Михнівка, Мінцева Волиця, Москалівка, Погорільці, Сушівці, Теремне, Чорвугів.

булі з різних маєтностей, крім подільських. Цих прихожих документ іменує „волянниками“, тому що вони сиділи на волях (слободах), але, звідки вони прибули,— не вказує. Їх у 10 селах (з 11) було 121. Вони зайшли у Старики 1681 р., в Тихомель і Калитинці Дальші — 1684 р., Гулівці, Жемелинці, Сивки, Войнихів і Хорошів — 1682 р.; поява волянників у Кур'янках та Шуньках не датована.

Другу групу прибульців становили вихідці з 12 подністровських сіл території Подільського воєводства, окупованої 1672 р. Османською імперією. Їх інвентар іменує „подолянами“, „людьми подільськими“. Про них сказано у переліку підданих Войнихова, Гулівців, Жемелинців, Калитинців Ближчих, Стариків, Тихомелі, Шуньків. У Гулівці та Жемелинці вони прибули 1684 р. Найімовірніше, в шести селах вони осіли тоді ж. Усього їх було 147. Щонайменше 44 з них не встигли збудуватися — не мали халуп і тимчасово жили, ймовірно, у тих, хто їх мав. Дев'ятьох із них, що у Жемелинцях, названо пішими комірниками. Це означає, що вони мешкали в коморах хатніх селян, а пішими їх охарактеризовано тому, що не мали робочої худоби (волів або коней) і через це мали відробляти піщу панщину, очевидно, після висиділої слободи. Напевно, й решта безхатніх подолян замешкували комори⁶⁴.

Зіставимо відомості того ж інвентаря щодо залюдненості Ляховецької волости з відповідними відомостями згадуваних джерел 1682—1684 рр., щоб зрозуміти, як вони співвідносяться між собою, як зміст цих джерел відбивав реалії.

За згаданим у попередньому параграфі квитом про сплату шестикратного подимного, недатованим, але, безперечно, складеним 1682 р., причому, напевно, М. Я. Ледоховським та М. Ісерницьким, люстратори занотували таку кількість домів у поселеннях Ляховецької волости: в Ляхівцях — християн 19, євреїв — 15, у передмісті — 8, Стариках за містом (їх тут потрактовано як передмістя) — 8, 5 — у місці (*ogród*) проживання замкової челяді, 5 — в іншому подібному місці (*ogród*), в селах Войнахові — 9, Хорошеві — 10, Вариводках — 3, Тихомелі — 12, Миклашах — 7, Сивках — 12, Калетинцях Дальших — 13. Разом люстратори подали 123 дими. Поборці, виходячи із сеймикової ухвали від 19 лютого 1682 р., отримали податок від половини цієї кількості — 61,5 дима.

Цифра 123 не включає в себе відомості стосовно домів названих у тому ж квіті двох ляховецьких передмість, Волі Гайдуцької і Волі Зарічної, підданих, що мешкали під кляштором домініканців і йому належали (щодо них читаємо там само, що вони засвідчені „окремою (*osobliwszą*) атестацією люстраторів“ їх було 4); не виключає квіт також 10 шляхетських поіменованих дворів⁶⁵.

Інформація перцептора 1684 р. стосовно тієї ж волости про дими — лише сумарна. Згідно з нею, в Ляхівцях, враховуючи євреїв, служилих людей та людність передмість, у містечку Корниці, селах Вариводках (у документі — Вариводах), Войнахові, Жемелинцях, Миклашах, Сивках, Тихомелі і Хорошеві та частині Кащинців податок здали 73,5 дима, тобто

⁶⁴ Докладніше про зміст інвентаря стосовно волянників та подолян див.: Крикун М. Матеріали про переселення з Поділля...— С. 369—372.

⁶⁵ ЛННБ України, від. рукописів, ф. 103 (Сапєги), тека 58-е, № 4, арк. 36.

з половини димів. Крім того, в перцепторі значаться належними до волости дідично, але такими, що перебували в посесійному володінні, Денисівка, Гулівці та Юрівка з відповідно трьома, шістьма та півтора димами.

Наведена перцепторна інформація стосовно Ляховецької волости напряду перегукується зі змістом згаданого у третьому розділі квиту знаного нам Войцеха Раціборовського, поборці другої рати п'ятикратного подимного, „автора“, нагадуємо також, перцептора. Квит він видав у Кременці 29 серпня 1684 р., за два дні до завершення збору податку, тоді, вірогідно, коли отримав належну податкову суму, а склав його, як і весь перцептор, за квитом Олександра Глінки Вольського, поборці першої рати шестикратного подимного. За квитом В. Раціборовського, з такої кількості димів поселення Ляховецької волости здали податки: Ляхівці — 27,5, Керниця — 16, Войнахів — 3, Вариводки — 1,5, Сивки — 6, Миклаші — 4, Хорошів — 5, Жемелинці — 5, Тихомель — 5, Кащинці — 0,5, разом маємо тих самих 73,5 дима (Док. 6).

Три подимні джерела, про які йшлося, дають змогу зіставити між собою для семи сіл Ляховецької волости відомості стосовно наявності в них житлових будівель, домів, разом тих, хто сплачував і не сплачував подимне. Важливо також ці відомості зіставити з подібною інформацією інвентаря тієї ж волости 1686 р., щоб, зваживши на властиву цьому виду джерел достовірність, вивести, якою мірою достовірні означені три документи. Результати цього зіставлення наведені в Табл. 5. Слід при цьому мати на увазі, що квит 1682 р. про сплату подимного подає кількість домів і шляхом зменшення їх як люстраційних удвоє виводить число оподаткованих з них, що декрет Волинського скарбового суду від 14 липня 1683 р. інформує тільки про заборговані стосовно оплати податку дими, що у квіті про сплату податку від 29 серпня 1684 р. мовиться про оподатковані дома, а подвоєння їх кількості дає „справжню“ кількість домів.

Таблиця 5

**Кількість домів-димів у селах Ляховецької волости
за документами 1682—1684 та 1686 рр.**

Села	Квит 1682 р. про сплату подимного	Декрет скарбового суду Волинського воеводства від 14 липня 1683 р.	Квит про сплату подимного від 29 серпня 1684 р.	Інвентар Ляховецької волости від 30 вересня 1686 р.
Войнихів	6	—	6	4
Гулівці	—	12	12	10
Жемелинці	—	13	10	13
Миклаші	7	7	8	6
Сивки	12	12	12	2
Тихомель	12	12	10	13
Хорошів	10	10	10	7

Отже, у Табл. 5 доведено, що подимні документи щодо сказаного між собою та з інвентарем назагал добре узгоджуються, з чого можна зробити висновок — вони вірогідні.

Та потрібно зважити й на те, що інвентар представлений у Табл. 5 лише давніми, старинними підданими (за винятком Миклашів, де всі 6 до-

мів — слободяни). З огляду на близькість цифр на їх означення до подібних цифр трьох подимних документів, можна твердити, що саме ця категорія сільського населення сплачувала податок. Але, на відміну від цих документів, інвентар наводить і відомості про недавніх, зайшлих, прибулих мешканців. Ними були, нагадуємо, 121 воляник (якими можна вважати і щойно згаданих миклашівців) та 147 подолян. Стосовно сіл у таблиці перших нараховано 70 (без Миклашів), других — 110 (без Миклашів та Сивок). У шести селах разом налічено 49 давніх. Отже, воляників з миклашівцями і подолян було разом більше у 3,7 раза, ніж давніх, а в загальній кількості домів 235 (49 + 6 + 70 + 110) давні становили лише 20,8 відсотка.

Принагідно зазначимо, що декрет Волинського скарбового суду, датований 23 березня 1684 р., містить звинувачення в несплаті подимного Ляхівцями та Жемелинцями 86-ма новоосілими, що мешкають у своїх домах і в люстрації перелічені (*numerice mianowaneti*)⁶⁶. Інвентар 1686 р. їх не виділяє. Можливо, частина їх ховається за власниками 42 халуп у Ляхівцях та за 11 воляниками в Жемелинцях.

Цікаво щодо кожного села, „присутнього“ в Табл. 5, співвіднести відомості інвентаря 1686 р. про сумарну кількість підданих давніх, воляників і подолян з кількістю домів, засвідчених подимним реєстром Волинського воєводства 1629 р.— джерелом надійним, вірогідним. Робимо це з метою дізнатися, наскільки відповідні показники близькі, а якщо не близькі, то наскільки. Висновок, якого дійдемо, може бути поширений на використані нами три подимні документи, оскільки вони стосуються лише давніх димів. Це подаємо в Табл. 6, воно не стосується Миклашів, бо 1686 р. вони перебували в початковій стадії відновлення, відбудови після пережитого спустошення, знелюднення. Абстрагуємося від того, що 33 зі 110 подолян, „присутніх“ у цій таблиці, на час складання інвентаря не мали своїх халуп, достатньо того, що вони, як можна здогадуватися, вели своє господарство і прагнули набути своє житло.

Таблиця 6

**Житлові будівлі в селах Ляховецької волости
за подимним реєстром 1629 р. та інвентаря 1686 р.**

Села	Дими за реєстром	Житлові будівлі за інвентарем стосовно			
		давніх	воляників	подолян	разом
Войнихів	53	4	8	23	35
Гулівці	63	10	18	34	62
Жемелинці	59	13	11	22	46
Сивки	45	2	16	—	18
Тихомель	39	13	10	21	44
Хорошів	29	7	7	10	24
Разом	288	49	70	110	229

⁶⁶ ЦДІА України в Києві, ф. 19, оп. 1, спр. 2, арк. 163 зв.

Унаслідок зіставлення пересвідчуємося, що, згідно з інвентарем, за числом житлових будівель Тихомель виглядає краще, ніж 1629 р., Гулівці досягали рівня 1629 р., Жемелинці і Хорошів трималися на „пристойній“ близькості до нього, натомість Войнихову і Сивкам було далеко до нього. Щодо Сивок, то інвентарні два „давні“ дими для них можна вважати незвичними, епізодичними з огляду на те, що, як видно з Табл. 6, у 1682—1684 рр. чисельність димів тут була стабільно 12. Нагадуємо до цього, що Ляхівці 1629 р. налічували 318 димів, тоді як, теж нагадуємо, 1686 р.— 220 житлових будівель. Нема сумніву, що схожа ситуація була і деінде у Кременецькому повіті.

Тож напрошується висновок: назагал зі статистичної точки зору дані подимних джерел стосовно „давніх“ димів можуть бути використовувані як більш-менш достовірні.

Варто при цьому приглянутися до подимної документації 1682—1684 рр. щодо Луцького повіту, з яким Кременецький повіт сусідив. Насамперед привертають увагу три оригінальні квити призначених сеймиком 19 лютого 1682 р. поборців Луцького повіту Михайла Гулевича та Олександра Ступницького, видані в Луцьку послідовно 9, 10 і 25 листопада того ж року після отримання ними податку від володимирського старости Стефана Загоровського, призначеного, нагадуємо, тим самим сеймиком комісаром щодо збору шестикратного подимного у Волинському воєводстві. Квити ці та оригінальні інші, про які згадка подана децю далі, містяться у збірці податкових квитів за 1682—1699 рр., які стосуються сіл С. Загоровського, діличних і посесійних, розташованих у Луцькому повіті⁶⁷. Як і вимагалось, вони подають кількість домів згідно з проведеною люстрацією їх за ухвалою того ж таки сеймику, і суми податку, сплаченого половиною цієї кількості. В першому хронологічно квітці йдеться про Олексинець Великий, Олексинець Малий і Зожів (Док. 1), у другому — про Луків, частину Суска і Навозу (Док. 2), у третьому — про Радомишль, Суху Волю та Юшківці (Док. 3). Заслуговує на увагу і квит поборці Шимона Жиндзина (Rzyndzin) від 29 травня 1683 р., так само виданий у Луцьку для С. Загоровського, щодо шестикратного подимного, ухваленого сеймиком 19 грудня 1682 р., зі сіл, наведених у щойно згаданих квітах, а також із сіл Малева, Охматкова, Золочівки і частини Гумниць⁶⁸. Наступний квит, виданий там само 14 липня 1684 р., поборцями шестикратного подимного Шибінським й Андрієм Пузиною, призначеним сеймиком 18 квітня 1684 р., повторює інформацію попереднього квіту, але поділяє дими, які підлягали оподаткуванню, на ті, що подимне склали, і ті, що від нього були звільнені через градобій і пожежі⁶⁹.

У наведеній Табл. 7 інформацію щодо перелічених квитів подаємо у зіставленні з інформацією подимного реєстру 1629 р. (поминаємо в ній відомості про частину Гумниць, Навоза і Суска, бо цю частину неможливо виділити з кількості димів реєстру). Назагал квитові показники виглядають правдиво: по Малеву й Охматкову вони навіть вищі за реєстрові, по Зожеву, двох Олексинцях, Радомишлю, Сухій Волі і Юшківцях — близькі до них, лише по Золочівці і Лукову явно поступаються їм.

⁶⁷ ЛННБ України, від. рукописів, ф. 5 (Оссолінські), оп. 1, спр. 6748.

⁶⁸ ЦДА України в Києві, ф. 19, оп. 1, спр. 2, арк. 5 зв.

⁶⁹ Там само.— Арк. 8.

Таблиця 7

**Дими-доми в селах Луцького повіту, дідичних володіннях
Стефана Загоровського, за подимним реєстром 1629 р.
та подимними квитами 1682—1684 рр.**

Села	Дими-доми				
	за подимним реєстром	за квитами 1682—1683 рр.	за квитом 1684 р.		
			здали подимне	не здали подимне через	
			градобій	пожежі	
Зожів	53	16	16	—	—
Олексинець Великий		12	11	1	—
Олексинець Малий		23	23	—	—
Золочівка	67	19	17	2	—
Луків	24	12	12	—	—
Малів	23	42	15	27	—
Охматків	18	28	18	6	4
Радомишль	126	99	60	30	9
Суша Воля	—	20	20	—	—
Юшківці	6	5	5	—	—
Разом	317	276	197	66	13

Маємо також змогу стосовно 15 поселень Луцького повіту порівняти показники димів за квитами 1682—1684 рр. та тим самим реєстром 1629 р. (див. Табл. 8). Показники квітів віднайдено в одному з документів архіву князів Сангушків, який нині зберігається в Національному архіві Кракова⁷⁰. Тут жодним словом стосовно 1682—1684 рр. не сказано, про які дими йдеться — люстровані чи тільки половину їх — оподатковані. Та, судячи з браку згадок про половинки димів і того, що у двох селах з 10 квитових димів більше, ніж реєстрових, в одному — їх практично стільки ж, як реєстрових, в одному — мало менше, слід вважати, що йшлося про дими люстровані. Зазначене співвідношення дає, на наше переконання, підставу твердити, що квитові відомості близькі до реальної залюдненості сіл. Цього, як і у випадку з Ляхівцями, не можна сказати на прикладі трьох міст, „присутніх“ у Табл. 8: тут реєстрових димів значно, виразно більше, ніж квитових. Чому так? Відповідь на це питання потрібно шукати.

Таблиця 8

**Дими в поселеннях Луцького повіту
за подимним реєстром 1629 р. та квитами 1682—1684 рр.**

Поселення	Дими	
	за реєстром	за квитами
м. Острог	1656	299
с. Розваж	89	28

⁷⁰ Archiwum Narodowe w Krakowie, zespół Archiwum Sanguszków, N 312.

с. Мощаниця Мала	55	26
м. Дубно	488	277
с. Білашів	95	47
м. Степань	636	370
с. Кидри	29	50
с. Цепцевичі	94	93
с. Вербче Велике	45	38
с. Вербче Мале	44	36
с. Корост	81	50
с. Медзък Великий	55	79
с. Городець	142	133
Разом	3509	1526

Шукати треба і відповіді на питання — якими ж були результати люстрації димів та збору подимного податку в Кременецькому, як, зрештою, і в Луцькому та Володимирському повітах. На жаль, стан джерельної бази дозволяє лише торкнутися цієї відповіді. Найбільш відчутною втратою для знаходження відповіді є повний брак люстраційного матеріалу; не вдалося виявити ані клаптика її. Вдалося натомість знайти важливу згадку про неї, яка має стосунок і до результатів про збір подимного. Міститься вона у листі Михайла Гулевича до Стефана Загорівського, писаному в Луцьку 8 вересня 1683 р. і через три дні заявленому в тамтешній гродській канцелярії для впису в її книгу Костянтином Стройовським, слугою вількомирського підчашого і королівського ротмістра Дмитра Жабокрицького. В листі читаємо, що він, М. Гулевич, кілька разів писав адресатові, що надходження від збору шестикратного подимного не відповідають (*nie może sufficere*) фінансовим розпорядженням того стосовно хоругви Д. Жабокрицького, йому ж, адресантові, пощастило отримати від самих люстраторів люстрацію димів, і він, здійснивши на її підставі підрахунки, доводить до відома, що в ній ідеться про 27 874,5 дима, які підлягають оподаткуванню, та про звільнені від останнього 695,5 і 806 димів, які потерпіли від, відповідно, градобоя і пожеж (Док. 5). Очевидно, що ці цифри означають половину злюстрованих димів, і в такому разі останніх було відповідно 55 749, 1391 і 1612, разом — 58 752 дими. Лист М. Гулевича не подає, яку територію ці показники охоплюють. Зовсім не виключено, що то був Луцький повіт: поборцею його, що зазначено раніше, М. Гулевич 1682 р. був і як такий тримав тісний зв'язок з люстраторами саме цього повіту. В такому разі, щойно наведена підсумкова цифра непогано на той час співвідноситься з виведеними нами щонайменше 63 395 димами в даному повіті 1629 р.⁷¹ Тож можна твердити, що на 1680-ті роки повіт непогано виглядав у демографічному плані. Демографічна ситуація у Кременецькому повіті, зваживши на те, що саме йому першому доводилося приймати удари від татарських вторгнень, була значно гіршою. На жаль, якою була вона в кількісному вимірі, доводиться тільки здогадуватись.

Принагідно вкажемо на заявлену в луцькому гроді 16 жовтня 1682 р. маніфестацію Михайла Гулевича та Олександра Ступницького як поборців Луцького повіту про те, що вони безуспішно в Луцьку чекали на

⁷¹ Крикун М. Чисельність населення Волинського воєводства...— С. 224—228.

сплату шестикратного подимного з маєтностей цього повіту, спершу, згідно із сеймиковою ухвалою 19 лютого того ж року,— від середини квітня до 20 серпня, згодом, згідно із сеймиковою ухвалою 20 серпня,— вісім тижнів по ньому, після чого припинили чекання і 15 жовтня виїздять з Луцька. У маніфестації, зокрема, зазначено, що від початку люстрації до кінця їхнього, поборців, чекання злюстровані маєтності подимне не видали і видавати не бажають⁷². Подібне тоді ж, як знаємо, відбувалось у Кременецькому повіті.

* * *

30 документів, виявлених серед уцілілих матеріалів кременецьких городських книг, і на додаток до них 12 документів, що містяться в інших рукописних збірках, з яких рівно половина перших і других публікується далі, дають виразне, комплексне уявлення про подимний податок у Кременецькому повіті Волинського воєводства 1682—1684 рр., коли, на відміну від багатьох попередніх років, тут, як і в Луцькому та Володимирському повітах того ж воєводства, збирали цей податок згідно з люстрацією (ревізією, переписом) житлових будівель (домів, хат), головним чином, підданої людности, дозволеною ухвалою волинського (луцького) шляхетського сеймику від 19 лютого 1682 р. і назагал того ж року реалізованою зусиллями люстраторів, призначених тим самим сеймиком під час об'їзду ними поселень. Оподаткуванню, однак, підлягала половина порохованих люстраторами домів, хат, яка, отже, кількісно прирівнювалась до власне димів. На жаль, жодного аркуша цієї люстрації не знайдено стосовно Кременецького і двох інших повітів воєводства. Зіставляючи щодо димів люстраційні відомості з одержаними з місць відомостями про сплату з них податку, поборці (збирачі) останнього, також призначені сеймиком, склали реєстри (перцептарі, списки), де занотували зібрану відповідно кількісну інформацію. За браку, як і раніше, механізму належного контролю за діяльністю люстраторів і поборців (за винятком певного контролю з боку Волинського скарбового суду (трибуналу), створеного за сеймиковою ухвалою від 20 травня 1683 р.), неминучими були з їхнього боку зловживання, недогляди, уникнення від виконання дорученої їм справи, ухиляння шляхти від сплати податку. І все ж ведена документація суттєво в кращу сторону відрізняється від подимної документації попередніх років, а тому може бути використовувана з науковою метою, зокрема, для вивчення демографічної ситуації у Кременецькому повіті та Волинському воєводстві загалом в останні десятиріччя XVII ст.

* * *

Наведені документи подаємо у повній відповідності з оригіналами — з одним винятком: усі діакритичні знаки в польськомовних текстах — наші. Документи супроводжуємо примітками, особливо тими, які стосуються латинських слів і словосполучень. Висловлюємо вдячність за сприяння у здійсненні цього дослідження Людмилі Демченко, Оксані Дмитерко, Михайлові Глушку, Олексію Вінниченку та Андрієві Зайцю.

⁷² ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 380, арк. 627.

ДОКУМЕНТИ

а) виявлені у кременецьких городських книгах

№ 1

1682 р., лютого 19. Луцьк. Ухвала сеймику Волинського воєводства в Луцьку про збір шестикратного подимного податку від середини квітня до 10 серпня та проведення люстрації димів від 26 лютого до 15 червня, про призначення збирачів (поборців) цього податку і люстраторів (зокрема, стосовно Кременецького повіту перших Михайла Ісерницького і Миколая Ледоховського, других Станіслава Каменського, Олександра Дедеркала і Кароля Белецького), відповідальним за збір податків комісаром у воєводстві володимирського старости Стефана Загоровського та наглядачем (інстигатором) за їх сплату Томаша Гуляницького (за вписом у кременецьку городську книгу 27 березня 1682 р. витягу з луцької городської книги, куди ухвалу вписано 21 лютого)

¹-Облата лавдѣмъ⁻¹ воєводства Волинского

Рокѣ тысяча шестсотъ осмъдесятъ второго мѣца марца двадцетъ сѣмого дня

Передъ ѣридомъ и актами нинѣшними кгородскими кременецкими и передо мною, Базылимъ Шешыцкимъ, намѣсником бурграбства и реентомъ канцелярии кгородское кременецкихъ, ²-персоналитер comparens⁻², vrodzony Je^o mśc Pan Stanisław Kamiński dla wpisania do xiąg ninieyszich podał ³-per oblatam⁻³ extract z xiąg grodzkich łuckich z wpisaniem w niem laudum⁴ woiewódstwa Wołyńskiego, na seymiku w Łucku zgodnie postanowionego, iako o tym tenże extract, z pomienionych xiąg wydany, szyrzey w sobie obmawia, którego ⁵-tenor sequitur eiusmodi⁻⁵:

Wypis z xiąg grodzkich zamku łuckiego

Рокѣ тысяча шестсот осмдесят второго мѣсеца фѣвраля двадцат первого дня

На вриде кгородском, в замкѣ Его Кор. Мил. луцком, передо мною, Теодором Верещакою, бурграбимъ замку луцкого, и книгами нинѣшними кгородскими луцкими, comparens personaliter, urodzony J. mśc P. Konstanty Waclaw Zubczewski, skarbnik woiewódstwa Czernihowskiego, marszałek natenczas wojewódstwa Wołyńskiego koła rycerskiego, dla wpisania do xiąg ninieyszich grodzkich łuckich podał per oblatam laudum Ich mśc Panów obywatelów woiewódstwa Wołyńskiego, na seymik, ⁶-pro die decima nona praesentium⁻⁶ z przeszlego seymiku rellationis⁷ prolongowanego⁸ naznaczoney, ⁹-in locum solitum⁻⁹ zgromadzonych się, ¹⁰-ex communi omnium consensu⁻¹⁰ postanowione, z podpisem ręki swoiey własney, o czym te laudum niżej wpisane szyrzey w sobie obmawia, prosząc, aby przyjęte y do xiąg wpisane było. A tak ia, urząd, te laudum, ad akta przyjmując, czytałem, które tak się w sobie ma:

My, rady dygnitarze, senatorowie, xiążęta, urzędnicy y wszystko rycerstwo woiewódstwa Wołyńskiego, ziachawszy się na seymik, dnia dziewiętnastego february // ¹¹-anno millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo⁻¹¹

naznaczony z przeszłego seymiku relationis prolongowanego, który y naten-
czas nieskończony, ale prorogowany¹² od nas¹³-ad diem infra specifica-
tum¹³, a to dlatego, aby¹⁴-cursum consiliorum nostrorum¹⁴ do pożądanego
mogliśmy przywieść terminu, kiedy ex communi omnium consensu¹⁵-et
vnitis votis in loco solito consultationis¹⁵ między sobą¹⁶-propter vltorius
commodum¹⁶ takowe woiewództwa całego¹⁷-definiuimus media¹⁷. Bacząc,
iż zawsze tego vniknąć nie możemy, co dla vsługi y zaszczytu Rzeczypospo-
litey dobrze zasłużeni od oyczyzny¹⁸-in vim suae gratitudinis merentur¹⁸ y
owszem¹⁹-non degeneres¹⁹ będąc woiewództw inszych, ale aequales²⁰,
przeto aequaliter²¹, na insze patrząc woiewództwa, chcemy mercede²²
każdego²³-sua alere²³, y na to, nie mając pewniejszego inszego sposobu,
podatek za czwierci terażniejsze takowy²⁴-per laudum publicum²⁴ nazna-
czamy y postanowiamy, aby podymne sześcioro,²⁵-a medio aprilis anni
praesentis²⁵ wybierać zeczęte a zaś dnia dziesiątego* augusti kończące się,
na zapłatę Ich mc PP. woyskowym cedat^{26**}. Do którego wybierania niżej
specyfikowanych naznaczamy Jch mc PP. poborców całego woiewództwa,
osobnych iednak w każdym powiecie, iako to: w Łuckim J. mc P. Machała
Drozdeńskiego Hulewicza y J. mc P. Alexandra Stupnickiego, w Włodzimir-
skim J. mc P. Jacka Szymanowskiego y J. mc P. Stefana Gostyńskiego, w
Krzemieńskim J. mc P. Michała Isernickiego y J. mc P. Mikołaja Ledo-
chowskiego. Lubo tedy²⁷-probatos in fide²⁷, wszystkich zgodnie być
uznaliśmy, iednakże, chcąc wygodzić animis²⁸ braci wszystkiey, iuramento²⁹
Ich mościów obstringimus³⁰, który iurament takie w sobie³¹-complectitur
rotham³¹: Ia, N., przysięgam Panu Bogu, w Trócy Świętey Iedynemu, na
to, iżem functio³² poborstwa mego wiernie sprawował, ni od kogo nad
prawo y powinność więcey nie wziął ani brać mam, przyczyniając sobie
³³-extra ordinarium proventum³³, y iakom nie przywłaszczył ani wymyślał
pożytku y zysku // innego, krom³⁴-ordynaryinego, groszowego y kwito-
wego³⁴, prawem et laudis³⁵ pozwolonego, ni na kim nic³⁶-per extorsio-
nem³⁶ albo długie zatrzymanie expedytiew³⁷ nie wymagałem, pieniędzmi
publicznemi woiewództwa nie handlowałem ani na swój pożytek obracałem,
cokolwiek z osób szlacheckich, duchownych³⁸-utriusque ritus³⁸, iako y
poddanstwa³⁹-plebeiae conditionis³⁹, mieszczan, Żydów y ich czeladzi
oboiey płci, browarników, hultaiów, ludzi luźnych, kupców przejeżdżających
y od towarów iakichkolwiek wybrałem sprawiedliwie, wniosłem y oddałem
za⁴⁰-assignatiami y ordynacją⁴⁰ seymiku, iako nic przy sobie nie zostawiłem,
żadnego podstępu w rachunkach nie uczyniłem. Tak mi Panie Boże dopomóż
y niewinna męka Chrystusa Pana.

Którzy to Ich mc PP. poborcowie przyszłego podymnego takowy po
wykonaney przysiędze w wybieraniu mają zachować porządek, aby nie we-
dług dawniejszych przed sobą kwitów, ale, dawne⁴¹-in toto⁴¹ zachowawszy
dymy y kwity, połowę lustrowanych y attestacją⁴² autentyczną Ich mc
PP. lustratorów pokazanych do dawnych powinni przyłączyć dymów, gdzie,
na przykład, sto dymów znajdzie się przez nową lustrację, dawnych^{***} nie
rachując kwitów, to⁴³-ex medietate⁴³ zaraz płacić należec będzie powinno.
Ciż Ich mc pp. poborcy conformować⁴⁴ mają perceptarze⁴⁵ swoje, aby się

* В публікації документа помилково двунастего.

** В публікації oddało.

*** В публікації помилково думов.

zgadzali z rejestrami, do grodów⁴⁶ podanemi od Ich mć PP. lustratorów. Ponieważ tedy Ich mć PP. poborców iuramento et ⁴⁷laudo circumscripsimus⁴⁷, aby ⁴⁸inviolata virtute et fide⁴⁸ z nami się obchodzili, za słuszną rzecz uznawszy, aby constitucya na ⁴⁹seymie grodzieńskim⁴⁹ o lustratyei generalney dóbr królewskich, duchownych y świeckich w woiewództwie Wołyńskim swój efekt wzięła, żeby też każdy ⁵⁰candide, aequaliter et realiter⁵⁰ z dóbr swoich // wypłacał podatki I. mć Panom poborcom, tedy y pomienioną takim sposobem reassumuiemy⁵¹ lustratią. Która ⁵²ex variis revolutionibus⁵² statkować⁵³ nie może, ale w iednych dobrach mieć musi accessum⁵⁴, a w drugich decessum⁵⁵, dlatego pomienioną lustratią w lat dwie naznaczamy iterować⁵⁶, przy osobliwey tedy lustratyei lub Ich mć Panów lustratorów dawnych zachowanie lub nowych obranie ⁵⁷pro libitu⁵⁷ zostawuiem. Że też ⁵⁸iustitiae et aequitatis⁵⁸ iest każdemu, ⁵⁹quod suum tribuere, vetante lege publica⁵⁹ o zesłych od iednych do drugich majątności poddanych, tedy wydanie onych zostawuiem, takim iednak sposobem, iż ieśliby po zasłey lustratyei chłop a z majątności iedney do drugiey odebrać miano, tedy wydawaiący powinien probare⁶⁰ poborcy od tego, komu wydał, autentycznym grodowym kwitem y swoją dać poborcy listowną ⁶¹attestacyę sub fide, honore et conscientia⁶¹, że prawdziwie wydał; co odebrawszy, J. mć P. poborca nie ma się upominać za takie dymy, przy rachunku zaś swoim z J. mć Panem commissarzem kwitem y attestacyą, kto diminuit⁶², zasłonić się będzie powinien. Lustratia zaś takowym się ma zaczynać sposobem: aby miasta, miasteczka y wsi, tak J. Kr. Mć, iako duchowne y świeckie, aequaliter⁶³ wszystkie lustrowane byli przez Ich mć PP. lustratorów terażnieyszych, niżey w tymże laudum wyrażonych, ile kiedy pierwsi vebrani⁶⁴ Ich mć PP. lustratorowie, przyiąwszy na się ⁶⁵hanc prouinciam lustrationis⁶⁵, żadnego razu ⁶⁶non condescenderunt ad reuisionem⁶⁶ y do executiey⁶⁷, nie iest to prawo przywiedzione. Przeto nie tylko ⁶⁸iniuria publica gravis⁶⁸, ale ⁶⁹et priuatorum⁶⁹, którzy płacą ustawicznie z wielką ciężkością y uprzykrzeniem poddaństwa podatki, inni zaś Ich mość, mając majątności // osiadłe y bogate, mało albo nic ⁷⁰ad proportionem⁷⁰ osiadłości daią ⁷¹in publicum⁷¹, co iest nie tylko ⁷²contra aequalitatem⁷², ale ⁷³et iustitiam⁷³, gdyż Ich mość nie według kwitów tysiąc sześćset sześćdziesiąt pierwszego, kiedy woiewództwo przez nieprzyziaciela ⁷⁴funditus zdezolowane⁷⁴ było, temi zaś czasy za łaską Bożą pod szczęśliwie nam panującym ⁷⁵J. Kr. Mością⁷⁵, do dawney kraie nasze przychodzą doskonałości, y ztąd od Styru y za Styru, dla ustawicznych podatków wydawania ⁷⁶pro iniustitia et [non]proportione⁷⁶ osiadłości schodzą y tam osiadają y tuteysze dziedziny zostawują pusto, dlaczego panowie własnymi pieniędzmi za nich zakładają contributie⁷⁷. Przetoż na seymiku terażnieyszym, ⁷⁸in fundamento⁷⁸ prawa, chcąc ⁷⁹servare aequalitatem⁷⁹ y świętą sprawiedliwość w podatkowaniu, za powszechną naszą zgodą, postanowiamy reuisionem ⁸⁰fidelem et exactam⁸⁰* majątności naszych ⁸¹sine omni exceptione personarum⁸¹, tak, aby żaden z nas tey u siebie Ich mć panom reuizorom nie bronil lustratyei, declaruiąc każdego ⁸²pro rebelli⁸² prawu pospolitemu, ktoby z nas nie dopuścił takowey lustracyi, y iako ⁸³cum rebelli⁸³ prawu pospolitemu prawnie postąpić sobie mamy. Chąc tedy ⁸⁴subdola et peruersa⁸⁴ pohamować ingenia⁸⁵ y ich ⁸⁶studia et artes maleuolas

* В публікації помилково sanctam.

compescere⁻⁸⁶, gdy ⁸⁷-non erubescant damnificare publicum aerarium⁻⁸⁷, a to tym sposobem, żeby ⁸⁸-sub praesidio modestiae publicum⁻⁸⁸ u nich ⁸⁹-vitium vitare⁻⁸⁹ nie mogło, kiedy, zpedziwszy z kilku chałup do iedney gospodarzów, dla bytności Ich mć PP. lustratorów, płacić za nich denegant⁹⁰; na takich Ich mć panom commissarzom⁻⁹¹ taki daiemy sposób, aby gdziekolwiek pustki pokazane będą, które, ieśli dawne albo niedawne, łatwo poznać ich może tam, tedy Ich mć PP. lustratorowie wóytowi we wsi iednemu gromadnemu z ludzmi staremi dwiema przysiąć każą ⁹²-corporali iuramento⁻⁹², iako ta pustka prawdziwie dawna, nie na oszukanie lustratrey publiczney ani dla rozkazu zeyścia pańskiego ani sami, za wiadomością pańską albo gromady // tey tam wsi z swey woli zesli y schronili się. W miastach zaś y miasteczkach wóytowie y burmistrze, także po wszystkich iurisdictionach, iurisdictionie⁹³ królewscy, duchowni y świeccy ⁹⁴-simili modo⁻⁹⁴ z czeladzią dworską postąpić sobie będą powinni. Także ⁹⁵-magna nomina⁻⁹⁵, ieśliby ⁹⁶-aequaliter prosequi⁻⁹⁶, lustratrey dopuścić nie chcieli, o czym drudzy dubitant⁹⁷ bracia, czego iednak ⁹⁸-dexterrima generositate⁻⁹⁸ Ich mościów ⁹⁹-non ominamur⁻⁹⁹, tedy póty żadnego podatku wydawać nie mamy, ale owszem, gdyby był wydany, zatrzymać tenemur¹⁰⁰, póki Ich mość takowey z nami nie porówniaią się reuiziey. Maiąc animadvesiā¹⁰¹ osobliwą na prawo, które ¹⁰²-in praesentia et cum consensu⁻¹⁰² wszystkich stawało, widzac tedy nie tylko według prawa iustam¹⁰³, ale też y dla auctiey¹⁰⁴ taryffy ¹⁰⁵-proficuam lustrationem⁻¹⁰⁵ woiewództwa, nie inszy ¹⁰⁶-ad executionem⁻¹⁰⁶ oney ¹⁰⁷-prouidemus progres⁻¹⁰⁷, tylko ¹⁰⁸-fideles oyczyzny et probatos in actionibus viros declaramus lustratores iuratos⁻¹⁰⁸: z powiatu Łuckiego J. mć Pana Jana Olizara Wołczkiewicza, podsędka kiiowskiego, J. mć P. Stefana Kaszewskiego, podsędka włodzimirskiego, J. mć P. Andrzeja Czaplicza, woyskiego włodzimirskiego, J. mć P. Alexandra Bałabana, z Włodzimierskiego J. mć P. Konstantego Szlubicza Załęskiego, podstolego czernihowskiego, J. mć P. Szymona Rżążewskiego, komornika granicznego włodzimirskiego, J. mć P. Michała Lubienieckiego, burgrabiego włodzimirskiego, J. mć P. Alexandra Łaganowskiego, z Krzemienieckiego J. mć P. Stanisława Kamińskiego, J. mć P. Alexandra Dederkała, J. mć P. Jana Karola Bieleckiego, którym iurament w te iest napisany słowa: My, N. N. N., przysięgamy Panu Bohu wszechmogącemu, w Tróycy Świętey Iedynemu, na tym, iż my lustratią tę, na którą iesteśmy ¹⁰⁹-consensu totius congresus⁻¹⁰⁹ na seymiku w Łucku dnia dziewiętnastego februarij anno millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo obrani, fideliter¹¹⁰, nie respectuiąc¹¹¹ na bogatego ani na ubogiego, na krewnego blizkiego y dalekiego, na Pana ¹¹²-qualiscumque praeeminentiae⁻¹¹², nie obawiając się prawa, przeciwko nam postanowionego, gniewu ani pogróżki nie uważając, także praemium¹¹³ żadnego ni od kogo nie biorąc ani brać spodziewaiąc się, ani też z gniewu y przyiaźni, ale według Boga, sumienia y cnoty przyrodzoney*, expediować¹¹⁴ // dymy także prawdziwie spisować, a spisawszy, każdy do swego grodu własnego registra będziem podawać powinni. Tak nam Panie Boże dopomóż y niewinna męka Syna Bożego.

Ponieważ tedy iuż Ich mć PP. lustratorowie w kole braterskim ¹¹⁵-in conspectu totius nobilitatis⁻¹¹⁵ przysięgę swą wykonali, restat¹¹⁶ iuż ¹¹⁷-officio et oneri sibi imposito correspondować⁻¹¹⁷. A czas naznaczony zaczynać

* В публікації помилково przyrodzenia.

lustrathey ¹¹⁸-a die vigesima sexta praesentis⁻¹¹⁸. Zieżdżać się zaś wszyscy mają do swoich powiatów principalnych miast, ziazdom y seymikom vprzywileiowanych, y odtąd swoje zaczynać będą reuizią ¹¹⁹-toties, quoties⁻¹¹⁹ prosząc Ich mościów y obliguiąc¹²⁰ powinnością cnoty szlacheckiey, niemniey boiaźnią Bożą y miłością świętey sprawiedliwości, aby wiernie ¹²¹-et exacte¹²¹ zaczęta prosequowali¹²² lustrathey, będąc zaś ¹²³-in executione officii, sine aggravatione⁻¹²³ poddaństwa obeysć się mają, samą tylko contentuiąc¹²⁴ się ludzkością. Ponieważ należyte mają od nas ¹²⁵-viaticum, obligantur⁻¹²⁵ iednak ¹²⁶-moderno laudo⁻¹²⁶ ciz Ich mc PP. lustratorowie, aby ¹²⁷-ad diem decimam quintam iuny⁻¹²⁷ kończyli necessario¹²⁸ tę swoją reuizyą. Których ¹²⁹-fide, honore et censcentia⁻¹²⁹ obowiązujemy, aby nie tylko na przysięgę ¹³⁰-iuxta rotham fidelitatis⁻¹³⁰ wykonaną, ale, na podściwość swoją y bojazń Bożą mając ¹³¹-reflexią, fideliter et exacte⁻¹³¹ wszystkie dymy, bogate y ubogie, spisywali y registra porządnie y należycie w powiatach swoich authenticie¹³² spisywali, y atestatie odprawionej reuiziey swojej w miastach, miasteczkach y wsiach authenticzne pieczętowane dawali. ¹³³-Inquantumby się zaś (:quod absit:) favorabilis⁻¹³³ pokazać miała lustratio ¹³⁴-exiterata reuisione⁻¹³⁴, tedy niżej mianowanego J. mc Pana ¹³⁵-instygatora obligamus⁻¹³⁵, aby ¹³⁶-in foro competenti agat⁻¹³⁶, iako ¹³⁷-contra periuros⁻¹³⁷. Którym to Ich mc Panom lustratorom gratitudinis¹³⁸ z terażniejszego czopowego kożdemu po złotych czterysta postanawiamy, którey assignatie¹³⁹ od J. mc p. commisarza¹⁴⁰ naszego ¹⁴¹-seorsiu pro parte sua⁻¹⁴¹ odebrać będą powinni. J. mc zaś p. commisarz ¹⁴²-omnem ma adhibere authoritatis // suae diligentiam⁻¹⁴², żeby naznaczone solarium¹⁴³ rąk kożdego Ich mc Panów lustratorów ¹⁴⁴-sine vlla procrastinatione (protractione) et dilatatione⁻¹⁴⁴, ale co nayrychley, doszło. Że zaś należy, żeby woiewódstwo z prawdziwey y pilney Ich mc PP. lustratorów informowało się lustrathey y dalszy koło podatkovania namówiło sposób, seymik ¹⁴⁵-in virtute⁻¹⁴⁵ pierwszego, ¹⁴⁶-ad hunc solum actum⁻¹⁴⁶ namówienia porządku w podatkach, ¹⁴⁷-ad uigesimam augusti differrimus, saluam⁻¹⁴⁷, dawnego zachowuiąc marszałka directionem¹⁴⁸, przed którym obligamus¹⁴⁹, aby podatki tak dawniejszey, iako y terażniejszey exactiey¹⁵⁰, mogli efectuari¹⁵¹ za wypłaceniem Ich mc Panów poborców. Więc życzymy J. mc Panu Stefanowi na Malowie y Łukowie Zahorowskemu, staroście włodzimirskiemu, kommisarzowi natenczas naszemu, aby, conuocowawszy¹⁵² Ich mc Panów poborców, ¹⁵³-sine mora⁻¹⁵³ rachunki z Ich mość ¹⁵⁴-ad finem reducere⁻¹⁵⁴ raczył; z któremi iuż zaczął, z drugiem ięśli nie zaczął, żeby serio zaczynał, pilnie inquirendo¹⁵⁵, dlaczego effugiunt¹⁵⁶, nie czyniąc dosyć obligacyi¹⁵⁷ swojej, wszyscy generaliter, którzykolwiek iakiekożkolwiek lub przez administratią tknęli się podatków. Któryby zaś z Ich mc Panów poborców nie stanął do rachunków y nie chciał dać ¹⁵⁸-rationem exactiey⁻¹⁵⁸ swojej, J. mc Pan commisarz ma go podać ¹⁵⁹-instigatori publico infrascripto na delacie⁻¹⁵⁹, tak rachunków niechącego czynić, iako po uczynionym reszty, v siebie zostającey, płacić denegantem¹⁶⁰. A że ¹⁶¹-sancitorum omnium anima est executio⁻¹⁶¹, przeto naznaczamy ¹⁶²-instigatorem publicum⁻¹⁶² całego wojewódstwa J. mc pana Tomasza Hulanickiego, aby, ¹⁶³-iurata fide⁻¹⁶³, którą sie obliguie, wszystkie sposobił ¹⁶⁴-in bonum⁻¹⁶⁴ woiewódstwa, iako nayżycliwiey okazye, chcąc bowiem barziesz mieć go ¹⁶⁵-negotiis nostris addictum et attentum⁻¹⁶⁵, przysięgą takową involuimus¹⁶⁶ J. mości: Ja, N., przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu, w Troycy Świętey Iedynemu, // na tym, iż ia, tak impuglatorów¹⁶⁷

lustratiewy, ¹⁶⁸laudo publico⁻¹⁶⁸ w Łucku na seymiku, ¹⁶⁹anno millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo die decima nona februaryj⁻¹⁶⁹ odprawującym się, postanowioney, iako też corrumpujących¹⁷⁰ Ich mć panów lustratorów, także corruptie¹⁷¹ biorących (:za doniesieniem sobie ad ¹⁷²notitiam certam⁻¹⁷²:), tudzież podatek, do skarbu należący, przez I. mć pp. exactorów¹⁷⁷ zatrzymających, bez wszelakiego respectu¹⁷⁴, nie spodziewając się od nich żadnego podatku, ¹⁷⁵iure adigere⁻¹⁷⁵ mam y według laudum prawa pospolitego repeterere¹⁷⁶ powinien będę y iako ni od kogo brać nic nie będę ani obietnicy ni od kogo przyjmować, ale ¹⁷⁷sine exceptione personarum⁻¹⁷⁷, bez respectu pokrewności, przyiaźni y nieprzyiaźni, sąsiedztwa ochraniać nikogo nie będę, ale intentioni¹⁷⁸ seymiku moią pilnością wiernie ¹⁷⁹respondebo et meo attendam officio⁻¹⁷⁹. Tak mi Panie Boże dopomóż y niewinna męka Syna Bożego.

Po wykonaney tedy J. mć Pana instigatora przysięgi, ¹⁸⁰ut fiet attentior et alacrior⁻¹⁸⁰ w dochodzeniu, ¹⁸¹in vim laboris⁻¹⁸¹ powrutem jego mość z terażniejszego, które ¹⁸²pro tunc currit⁻¹⁸², czopowego złotych polskich czterysta, które tenże J. mć P. commisarz nasz, wyżey pomieniony, curabit¹⁸³, aby bez żadney zwłoki doszły rąk Jego mości; w dochodzeniu zaś interesów woiewództwa, ieśliby istniał ¹⁸⁴de proprio erogare⁻¹⁸⁴ y iawnemi producere¹⁸⁵ miał liquidacie¹⁸⁶ rejestrami, tedy to mamy J. mć gotowizno refundere¹⁸⁷ osobliwey¹⁸⁸ z retentowych¹⁸⁹, ieśliby miał ich doysć, summ, obiecuiąc mieć w ukontentowaniu¹⁹⁰ J. mć wzgląd. Przestrzegać tedy powinien wyżey rzezony J. mć p. instigator, aby iako tym, co do lustratiewy należawszy, aequaliter¹⁹¹ pozwalać lustratiewy nie zechcą, vpominać się powinien, tak też retenta¹⁹² wszystkie dawne, począwszy od sądow skarbowych, które się odprawowały pod łaską godney pamięci J. mć Pana Isaykowskiego, sędziego ziemskiego łuckiego, albo które actis¹⁹³ tylko constare¹⁹⁴ mogą, tak, aby wszyscy ¹⁹⁵retentores, ex praeiudicato⁻¹⁹⁵ na innych płacących patrząc, swoje płacili // retenta, ¹⁹⁶vindicare et euincere⁻¹⁹⁶ ma ¹⁹⁷per executionem⁻¹⁹⁷ na substancyach¹⁹⁸ y honorach retentorów. Do którey executiewy powinni być w każdym powiecie ¹⁹⁹iurati nobiles posesionati, subdelegaci⁻¹⁹⁹ podani zaś byż maia od każdego starosty albo podstarościego tamtego starostwa powiatu...*

Które to laudum nasze ²⁰⁰sine vlla contradictione⁻²⁰⁰, ale ²⁰¹ex communi omnium consensu⁻²⁰¹ postanowione, J. mć Panu marszałkowi naszemu do akt grodzkich łuckich, ²⁰²ut innotescat omnibus⁻²⁰², podać zlecamy. Działo się w Łucku, ²⁰³in loco consiliorum solito anno millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo mensis februarij decima nona die⁻²⁰³. У того лавдумъ подпис рўки его мл. пана маршалка в тые словы: Konstanty Waclaw Zubczewski, skarbnik czernihowski, marszałek natenczas koła rycerskiego woiewództwa Wołyńskiego.

Которое жъ то лавдумъ, пер облатамъ поданое, за прозбою вышъ менованое особы подавающее а за моимъ урядовымъ принятемъ усе, отъ початкѣ ажъ до конца, слово в слово до книгъ нынешнихъ кгродскихъ луцкихъ естъ вписаное.

Z których y ten wypis pod pieczęcią grodzką łucką iest wydany, pisany w zamku łuckim. V tego extractu przy pieczęci grodzkiey łuckiey przyciśnionej correcta regentowska w te słowa: Correxit²⁰⁴ Lomiński.

* Далі йде текст, який не стосується люстрації і збору подимного.

Котории же екстракть за поданемъ и просьбою виш реченого подающего а за моимъ Урядовымъ принатемъ до книгъ нынешнихъ есть Уписаныи. М[ану] р[опріа]²⁰⁵.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 222, с. 62—73. Оригінал. Опубл.: Архив Юго-Западной России, издаваемый комиссиею для разбора древнихъ актовъ, состоящей при Киевскомъ, Подольскомъ и Волынскомъ генерал-губернаторствѣ.— К., 1888.— Ч. II.— Т. 2: Акты для истории провинциальныхъ сеймиковъ Юго-Западного края во второй половине XVII века.— С. 417—426 (за лущкою гродською книгою: ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 378, с. 230—237).

^{1- -1} вписи (сеймикової) ухвали ^{2- -2} з'явившись особисто ^{3 -3} для внесення ⁴ ухвали ^{5- -5} зміст такої ^{6- -6} на день 19 теперішнього присутніх (ідеться про поточний місяць лютий та учасників сеймику) ⁷ звіту (мається на увазі реляційний, тобто звітний, сеймик, який відбувся 15 липня 1681 р., після зірваного Варшавського сейму, що діяв 1 січня—21 травня того ж року) ⁸ продовженого ^{9- -9} у звиклому місці (потрібно — in loco solito) ^{10- -10} за спільною згодою всіх ^{11- -11} 1682 р. ¹² відстрочений ^{13- -13} на день нижчезазначений ^{14- -14} протягом наших нарад ^{15- -15} і спільними голосами у звиклому місці наради ^{16- -16} для дальшого добра ^{17- -17} окреслюємо засоби ^{18- -18} в силу своєї ретельности відзначені ^{19- -19} не низькі ²⁰ рівні ²¹ справедливо ²² вдячністю ^{23- -23} своєю відзначити ^{24- -24} публічною ухвалою ^{25- -25} від середини квітня поточного року ²⁶ було видано ^{27- -27} випробуваних у вірі ²⁸ душами ²⁹ присягою ³⁰ зобов'язуємо ^{31- -31} складає клятву ³² функцію (потрібно functionem) ^{33- -33} понад звичайний дохід (у вигляді утримання себе) ^{34- -34} ідеться про ту частину зібраної поборцем суми, яка перепадала йому за виконану роботу ³⁵ (сеймиковими) ухвалами ^{36- -36} шляхом здирства ³⁷ тут — справи ^{38- -38} обох релігійних визнань ^{39- -39} простого становища ^{40- -40} дозволами і розпорядженням ^{41- -41} у всьому ⁴² свідченням ^{43- -43} з половини ⁴⁴ складати ⁴⁵ списки грошових надходжень ⁴⁶ гродських урядів, судів, канцелярій ^{47- -47} ухвалою (сеймику) зобов'язуємо ^{48- -48} з належною доброчесністю і вірою ^{49- -49} цей сейм відбувся 15 грудня 1678 — 4 квітня 1679 р. ^{50- -50} щиро, справедливо і дійсно ⁵¹ відновлюємо ^{52- -52} через різні складнощі ⁵³ бути успішною ⁵⁴ збільшення ⁵⁵ зменшення ⁵⁶ повторити ^{57- -57} за бажанням ^{58- -58} справедливости і рівности ^{59- -59} щоб своє розділити, при забороні публічним законом ⁶⁰ дати знати ^{61- -61} свідчення під вірою, честю і усвідомленістю ⁶² зменшив ⁶³ однаково (справедливо) ^{64- -64} має бути обрани ^{65- -65} цю справу люстрації ^{66- -66} не зійшлися для ревізії (люстрації) ⁶⁷ виконання ^{68- -68} кривда публічна прикра ^{69- -69} і приватних осіб ^{70- -70} пропорційно до ^{71- -71} до скарбу ^{72- -72} проти рівности ^{73- -73} і праву ^{74- -74} доценту зруйноване ^{75- -75} Яном III Собеським ^{76- -76} несправедливо і [не]пропорційно ⁷⁷ податки ^{78- -78} на засаді ^{79- -79} зберегти рівність ^{80- -80} гідну довір'я і старанню (докладну) ^{81- -81} без будь-якого персонального винятку ^{82- -82} за загрозу ^{83- -83} із загрозою ^{84- -84} підступні і негідні ⁸⁵ дії ^{86- -86} науки і штуки незичливі припинити ^{87- -87} не соромляться підважити публічний скарб ^{88- -88} під прикриттям благочестивости публічна (ідеться про далі згадану шкоду (vitium) ^{89- -89} шкода існувати ⁹⁰ відмовляються ⁹¹ насправді lustratorom ^{92- -92} тілесною присягою ⁹³ носії юрисдикції ^{94- -94} подібним чином ^{95- -95} вельможні ^{96- -96} справедливо провести ⁹⁷ сумніваються ^{98- -98} зважаючи на великодушну шляхетність ^{99- -99} не передбачаємо ¹⁰⁰ повинні ¹⁰¹ зосередженість ^{102- -102} у присутності і зі згоди ¹⁰³ справедливо ¹⁰⁴ збільшення ^{105- -105} корисну люстрацію ^{106- -106} для виконання ^{107- -107} передбачаємо вихід ^{108- -108} вірних ... і випробуваних у справах мужів оголошуємо за вправних люстраторів ^{109- -109} зі згоди всього з'їзду ¹¹⁰ вірно ¹¹¹ зважаючи ^{112- -112} будь-якої гідности ¹¹³ винагороду ¹¹⁴ діяти ^{115- -115} перед лицем всієї шляхти ¹¹⁶ залишається ^{117- -117} урядові і на себе покладеному обов'язкові відповідати ^{118- -118} від дня 26 поточного (місяця) ^{119- -119} настільки, наскільки ¹²⁰ зобов'язуючи ^{121- -121} старанно, успішно ¹²² продовжували ^{123- -123} у виконанні посадового обов'язку, без тягара ¹²⁴ задовольняючись ^{125- -125} кошт, зобов'язуються ^{126- -126} нинішньою ухвалою ^{127- -127} до дня 15 червня ¹²⁸ конечно ^{129- -129} вірою, честю і сумлінням ^{130- -130} згідно з клятвою вірности ^{131- -131} відчуття, вірогідно і належно ¹³² автентично ^{133- -133} щоб наскільки (що було б бажане) успішною ^{133- -134} за повторною ревізією ^{135- -135} звинувачувача (наглядача) зобов'язуємо ^{136- -136} в належному суді діяв ^{137- -137} проти порушників присяги ¹³⁸ винагородження ¹³⁹ (письмові) дозволи ¹⁴⁰ ідеться про відповідального за збір подимного у Волинському воєводстві ^{141- -141} окремо для своєї частини ^{142- -142} має всю старанність відповідно до свого призначення докласти ¹⁴³ оплата утримання ^{144- -144} без будь-яких відтермінування (за-тримки) і відкладення ^{145- -145} подібно до ^{146- -146} до цього одного акта ^{147- -147} відкладаємо до 20 серпня, зберігаючи ¹⁴⁸ керівництво ¹⁴⁹ зобов'язуємося ¹⁵⁰ збору ¹⁵¹ бути ефективни-

ми, успішними ¹⁵² скликавши ¹⁵³⁻¹⁵³ без зволкання ¹⁵⁴⁻¹⁵⁴ до кінця звести ¹⁵⁵ вивчивши ¹⁵⁶ уникають ¹⁵⁷ обов'язку ¹⁵⁸⁻¹⁵⁸ пояснення збору ¹⁵⁹⁻¹⁵⁹ наглядачеві публічному, нижчезазначеному в скарзі ¹⁶⁰ який чинить спротив ¹⁶¹⁻¹⁶¹ всіх важливих справ душею є виконання ¹⁶²⁻¹⁶² публічним наглядачем ¹⁶³⁻¹⁶³ озброєний вірою ¹⁶⁴⁻¹⁶⁴ на добро ¹⁶⁵⁻¹⁶⁵ справам нашим відданого і чужого ¹⁶⁶ зобов'язуємо ¹⁶⁷ противників ¹⁶⁸⁻¹⁶⁸ публічною ухвалою ¹⁶⁹⁻¹⁶⁹ 19 лютого 1682 р. ¹⁷⁰ корумпуючих ¹⁷¹ хабарі ¹⁷²⁻¹⁷² до певної відомости ¹⁷³ поборців ¹⁷⁴ поваги ¹⁷⁵⁻¹⁷⁵ правом змушувати ¹⁷⁶ повторювати ¹⁷⁷ без винятку щодо осіб ¹⁷⁸ намірові ¹⁷⁹⁻¹⁷⁹ відповідатиму і сприятиму моему урядові ¹⁸⁰⁻¹⁸⁰ щоб був уважніший і чуйніший ¹⁸¹⁻¹⁸¹ в силу праці ¹⁸²⁻¹⁸² у той час було ¹⁸³ контролюватиме, куруватиме ¹⁸⁴⁻¹⁸⁴ з власного витратити ¹⁸⁵ виводити ¹⁸⁶ оцінювання ¹⁸⁷ повертати ¹⁸⁸ osobliwa ¹⁸⁹ заборгованих ¹⁹⁰ задоволені ¹⁹¹ порівно, справедливо ¹⁹² борги ¹⁹³ в актах ¹⁹⁴ існувати ¹⁹⁵⁻¹⁹⁵ боржники, з наперед поставленого ¹⁹⁶⁻¹⁹⁶ перемогти і подолати ¹⁹⁷⁻¹⁹⁷ шляхом покарання ¹⁹⁸ маєтках ¹⁹⁹⁻¹⁹⁹ заприсягнені маєткові шляхтичі, заступаючи особи ²⁰⁰⁻²⁰⁰ без будь-якої протидії ²⁰¹⁻²⁰¹ зі спільної згоди всіх ²⁰²⁻²⁰² щоб стало відомо всім ²⁰³⁻²⁰³ у звиклому місці нарад 1682 р. 19 місяця лютого ²⁰⁴ скорегував ²⁰⁵ власною рукою

№ 2

1682 р., лютого 26. *Кременець*. Маніфестація люстраторів димів Кременецького повіту Станіслава Каменського, Кароля Белецького від свого та Олександра Дедеркала імени перед кременецьким гродським урядом про те, що, відповідно до припису конституції Гродненського сейму, а також до ухвал луцьких сеймиків від 1 вересня 1681 р. і 19 лютого 1682 р. та виконаної ними, люстраторами, на другому з цих сеймиків присяги, вони виявляють готовність до люстрації димів, розпочати її з Кременця, а перед проведенням її у кременецькій ратуші засвідчити свою належну юрисдикцію у присутності возного і шляхти

Маніфестация Ихъ м̄. Пановъ люстраторовъ дымовъ повету Кременецького

Року тысеча шестсотъ осъмъдєсѣятъ второго мѣца феврала двадцѣятъ шостого дня

Передъ Урядомъ и актами нинєшньними кгородскими кременецькими и передо м̄ною, Базилимъ Шєшицькимъ, намєсникомъ бургграфства и рєзєнтємъ канцєлѣрии кгородскеи кременецькихъ, stanowszy personaliter¹, vrodzeni Ich mm. Panowie Stanisław Kamiński y Jan Karol Bielecki, lustratorowie województwa Wołyńskiego y powiatu Krzemienieckiego, na seymikach łuckich, niżej specyfikowanych, // zgodnie obrani, swym y vrodzonego Je^o m. Pana Alexandra Dederkała, collegi swego, imieniem manifestowali się, iż Ich mm., ²-inhaerendo laudis² seymików łuckich, pierwszego ³-die prima septembris³ w roku przeszłym tysiąc sześćset ośmdziesiątym pierwszym, drugiego w roku terażniejszym tysiąc sześćset ośmdziesiątym wtórym ⁴-die decima nona february⁴ zaczętych y za spólną zgodą skończonych, tudzież ⁵-iuramentis suis in facie⁵ seymiku wykonanym⁶, lustracją dóbr wszelakich, tak Je^o Królewskiey Mści, iako duchownych y świeckich, poczynając ⁷-a metropoli⁷ powiatu Krzemienieckiego, miasta Je^o Królewskiey Mści Krzemieńca, ⁸-iuxta mentem et praescriptum praefatorum laudorum⁸, tak dymów, iako y podatków szelężnego y czopowego ⁹-ad praescriptum⁹ ¹⁰-constitutiey grodzieńskiego seymu¹⁰ zaczynaią y onę continuare¹¹ y ¹²-ad exequutionis effectum¹² przywieść są gotowi ¹³-et ad actum primum suae iurisdictionis¹³ na miasto do ratusza, ¹⁴-locum iurisdictionis¹⁴ mieyskiey, ¹⁵-cum assistentia¹⁵ woźnego y szlachty ¹⁶-in

actu fundandae iurisdictionis specificandis pro fundanda iurisdictione sua condescendunt¹⁶, prosząc, aby ta Ich mm. manifestatia do xiąg przyięta y zapisana była. Co y otrzymali. Stanisław Kamieński, Jan Karol Bielecki, mp.¹⁷ Correctum¹⁸.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 221, с. 84–85. Оригінал.

¹ особисто ²⁻² відповідно до ухвали ³⁻³ дня першого вересня ⁴⁻⁴ дня 19 лютого ⁵⁻⁵ (до) своїх присяг перед лицем ⁶ має бути выкопанух ⁷⁻⁷ від головного міста ⁸⁻⁸ за наміром і приписом згаданих ухвал ⁹⁻⁹ за приписом ¹⁰⁻¹⁰ цей сейм відбувся 15 грудня 1678 — 4 квітня 1679 р. ¹¹ продовжувати ¹²⁻¹² до виконання справу ¹³⁻¹³ до першого акта своєї юрисдикції (повноважень) ¹⁴⁻¹⁴ місця юрисдикції ¹⁵⁻¹⁵ у присутності ¹⁶⁻¹⁶ в акті засвідчення властивої (замість specificandis має бути specificandae) юрисдикції для засвідчення своєї юрисдикції сходяться ¹⁷ manu propria — власною рукою ¹⁸ скореговано

№ 3

1682 р., лютого 27. Кременець. Маніфестація Михайла Соната Ісерницького від свого та Миколая Ледоховського імени, поборців шестикратного подимного у Кременецькому повіті, перед кременецьким гродським урядом про свою готовність розпочати його збір за атестаціями (писемними свідченнями) люстраторів про кількість димів, виявлену останніми у поселеннях, та для зіставлення з ними, за квитами, поборцями виданими при сплаті цього податку

Маніфестация Его милости Пана Исерницкого и Пана Ледоховского въ певънеи справе

Року тысяча шестсотъ осьмомдесятъ второго мѣца феврала двадцать сегомо дня

Передъ Урадомъ и актами нынешними кгородскими кременецькими и передо мъною, Базилимъ Шешицькимъ, намесникомъ бурграфства и реенътемъ канцѣлари кгородскеи кременецькихъ, stanowszy personaliter¹, vrodzony Je^o m. Pan Michał // Sonat Isernicki swym y vrodzonego Je^o m. Pana Mikołaja Ledochowskiego, kollegi swego, imieniem manifestował się o to, iż Ich mm. manifestantes², ³-inhaerendo laudo³ z seymiku łuckiego, ⁴-die decima nona february⁴ w roku teraznieyszym tysiąc sześćset ośmdziesiąt wtórym zaczętego y zgodnie skończonego, gotowi są podatek sześciorga podymnego, na tymże seymiku uchwalony, według attestatiey Ich mm. Panów lustratorów, na tymże seymiku deputowanych, ⁵-iuxta mentem et prescriptum⁵ wysz mianowanego laudi⁶, od Ich mm. Panów obywatelów woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, z miast, miasteczek y wsiów swoje kwity wnoszącym⁷, ten podatek po odebranych attestatiach Ich mm. Panów lustratorów dawać, prosząc, aby o tey ⁸-manifestantium de premissis⁸ gotowości ⁹-presens manifestatio⁹ przyięta y zapisana była. Co y otrzymał. Michał Sonat Isernicki, poborca woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, swoim y collegi swego imieniem. Correctum¹⁰.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 221, с. 85–86. Оригінал.

¹ особисто ² маніфестанти (тобто поборці) ³⁻³ відповідно до ухвали ⁴⁻⁴ дня 19 лютого ⁵⁻⁵ за наміром і приписом (потрібно praescriptum) ⁶ ухвали ⁷ має бути wnoszących ⁸⁻⁸ маніфестантів про зазначені вище (справи; потрібно praemissis) ⁹⁻⁹ теперішня (потрібно praesens) маніфестація ¹⁰ скореговано

№ 4

1682 р., квітня 9. *Кременець*. Маніфестація Миколая Ледоховського від свого та Михайла Соната Ісерницького імені, поборців шестикратного подимного у Кременецькому повіті, перед кременецьким гродським урядом про свою готовність розпочати його збір відповідно до сеймикової ухвали 19 лютого 1682 р. та виголошеної ними там само 27 лютого того ж року маніфестації і про те, що вони даватимуть квити люстраторам щодо отримання від них атестацій про кількість димів у поселеннях та шляхті при сплаті нею подимного зі своїх маєтків (міст, містечок і сіл)

Маніфестация Е^о м̄. Ледоховског(о) и инъних рацион^е1 готовности обѣрана подымног(о)

Рокѣ тысяча шестсот осмдесат второго мѣца апрѣла девѣтого днѣ

Перед ѣрядом и акѣтами нинешними кгородскими кременецькими и передо мною, Базилем Шешицким, намесникомъ бѣркрабства и ренъ-томъ канцѣларіе кгородское кременецких, stanowszy personaliter², urodzony Jm. Pan Mikołay Ledochowski swym y urodzonego Jm. Pana Michała Sonata Isernickiego, collegi swego, imieniem manifestował się o to, iż Ich m. manifestantes³ inhaerendo⁴ // tak przeszły manifestatıey swoıey, dnia dwudziestego siódmego ⁵-februarij anno millesimo sexcentesimo octua gesimo secundo⁻⁵ zanesionej, iako y laudum⁶ z seymiku łuckiego, dnia dziewiętnastego february ⁷-anno praesenti⁻⁷ tysiąc sześćset ósmdziesiąt wtórego zaczętego y zgodnie skązonego, gotowi są y ⁸-exnunc de facto in loco solito⁻⁸ zasiadaia, podatek sześciorga podymnego, na tymże seymiku w Łucku uchwalonego, według attestatıey Ich m. P. P. lustratorów, z tegoż seymiku deputowanych, ⁹-iuxta mentem et praescriptum nominati laudi⁻⁹ od Ich m. P. P. obywatelów województwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego z miast, miasteczek, wsiów z odbierania y przy odebraniu attestatıey, od Panów lustratorów dany¹⁰, swoje kwity Ich m. dawać. O to ¹¹-iterum atque iterum⁻¹¹ manifestowawszy się, prosił aby do xiąg przyięta y zapisana była. Co y otrzymał. Mikołay Ledochowski, ¹²-p. w. W. p. K.⁻¹² swoim y collegi swego imieniem, m. pp.¹³

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 221, с. 170–171. Оригінал.

¹ стосовно ² особисто ³ маніфестанти, маніфестуючі ⁴ відповідно до ⁵⁻⁵ лютого 1682 р. ⁶ ухвали ⁷⁻⁷ поточного року ⁸⁻⁸ відтепер дійсно у звичлому місці ⁹⁻⁹ за наміром і приписом названої ухвали ¹⁰ потрібно danych ¹¹⁻¹¹ знову і знову ¹²⁻¹² roborca województwa Wołyńskiego powiatu Krzemienieckiego ¹³⁻¹³ manu propria — власною рукою

№ 5

1682 р., червня 14. Малів. Універсал Стефана Загоровського, володимирського старости і королівського ротмістра, до поборців подимного, поголового і чопового податків Волинського воєводства про те, що він як комісар, відповідальний за їх збір, готовий 18—20 червня у своєму дідичному селі Малеві заслухати їхні звітні рахунки стосовно зібраних ними податкових сум (за вписом у кременецьку гродську книгу 16 червня 1682 р.)

Облата¹ ѡниверсалѣ от Его мл.

Пна Загоровског(о), стар[осты] волод[имерского], комисара
воевод[ства] Волын[ского], до их мл. Пновъ поборцовъ выданого

Року тысяча шестсот ѡсмъдесат второг(о) мѣца июня шестнадцето-го дня

Перед ѡрядомъ и акътами нинешъними кгородъскими кременецъкими и передо мною, Стефаном Водарацким, намесником бѣркграбъства кременецкого, // personaliter² stanawszy, vrodzony Pan Jan Fornacz dla wpisania do xiąg niniejszych grockich kzemienieckich podał³ per oblatam³ vniwersał od wielmożnego Je^o m. Pana Stefana na Malowie y Łukowie Zahorowskiego, starosty włodzimirskiego, rotmistrza Je^o Kr. M., comisarza woiewództwa Wołyńskiego, do vrodzonych Ich m. Panów exactorów⁴ woiewództwa Wołyńskiego, wszystkich trzech powiatów, tak pogłównego, iako podymnego y czopowego, w sprawie, niżej mianowaney, wydanym, którego⁵ tenor sequitur eiusmodi⁵:

Stefan na Malowie y Łukowie Zahorowski, starosta włodzimirski, rotmistrz Je^o Kr. m., comissarz woiewództwa Wołyńskiego. Przy zaleceniu życzliwości braterskiej donoszę do wiadomości Ich m. Panom exactorom woiewództwa Wołyńskiego, generaliter⁶ wszystkich trzech powiatów, tak pogłównego, iako y podymnego, także Ich m. Panom exactorom czopowego, iż ia, stosując się⁷ ad mentem⁷ woiewództwa⁸ secundum laudum⁸, na⁹ seymiku przeszłym⁹ postanowianego, gotowem rachunków słuchać, na które rachunki te dni naznaczam: dzień ósmnasty, dzień dziewiętnasty y dzień dwudziesty iuny, vpraszając Ich mśc, aby w tych dniach Ich mśc do mnie do Malowa zieżdzać raczyli, gdyż¹⁰ że woiewództwo następuje¹⁰, czas inszy sposobnieyszy na to znaleźć się nie będzie¹¹ mógł. Co podawszy do wiadomości wszystkim Ich m., łasce braterskiej oddawam. Dan w Malowie dnia czternastego¹² iuny millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo anno¹². Ich m. moich wiele mściwych Panów y braci życzliwy brat y sługa Stephan Zahorowski, star[osta] włodz[imirski], comis[arz] w[oie]w[ó]dztwa Wołyńskiego, rot[mistrz] Je^o Kr. M.

Которыи же то ѡниверсалъ за поданем и прозбою выш речоног(о) подаваючого а за моим ѡрядовым прынятем до книг нинешъныхъ ест ѡписаныи, мр.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 224, с. 166—167. Оригінал.

¹ впис ² особисто ³⁻³ для впису ⁴ поборців ⁵⁻⁵ зміст такий ⁶ взагалі ⁷⁻⁷ за наміром ⁸⁻⁸ стосовно ухвали ⁹⁻⁹ сеймик відбувся 19 лютого 1682 р. ¹⁰⁻¹⁰ незрозумілий вислів ¹¹ потрібно буде ¹²⁻¹² червня 1682 р.

№ 6

1682 р., жовтня 20. *Кременець*. Маніфестація Михайла Соната Ісєрницького від свого та Миколая Лєдоховського імени, поборців шєстикратного подимного, а також від імени шляхти Кременецького повіту перед кременецьким гродським урядом про те, що вони готові, згідно з ухвалою луцького сеймику від 20 серпня, збирати даний податок у цьому повіті за свідченнями люстраторів димів Станіслава Каменського, кременецького гродського судді і бурґрабія, Олександра Дедєркала і Кароля Бєлєцького та видавати квити за зданє подимне, але люстратори складені ними раніше люстрацію і реєстри димів їм, поборцям, та до кременецького гроду не подали, через що їм невідомо, зі скількох димів вони мають збирати податок, а також, кого зі шляхти слід оскаржувати за несплату шєстикратного подимного попередньо

Маніфєстация того ж поборьцы воеводства Волынского, поветѣ Кременецького свымъ ѣ коллегии своего именемъ в певънои справе

Року тысяча шєстсот ѡсмдєсят второго мѣца октобра двадцатого дѣня

Перед ѣрадомъ и актами нинєшними кгородскими кременецькими и передо мною, Базилим Шєшыцькимъ, намєсникомъ бѣрѣгграбѣства и рєєн-томъ канцєлїарии кгородскоє кременецьких, stanowszy personaliter¹, vrodzonym Je^o m. Pan Michał Sonat Isernicki swoim y imieniem Je^o m. Pana collegi swego Je^o m. Pana Mikołaja Ledochowskiego, poborcy woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego sześciorga podymnego, ²-laudo publico⁻² na seymiku, w Łucku dnia dziewiętnastego ³-february anni praesentis millesimi sexcentis octuagesimi secundi⁻³ zaczęтым y zgodnie skączonym, naznaczeni, sollenniter⁴ manifestował się y protestował naprzeciwko vrodzonych Ich mm. Panów Stanisława Kamińskiego, sędziego grodzkiego y burgrabiego krzemienieckiego, y Alexandra Dederkała, y Jana Karola Bieleckiego, lustratorów powiatu Krzemienieckiego, wyżej wspomnionym seymikiem naznaczonych, y innych Ich mm. Panów braci obywatelów woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego w ten sposób y o to, iż Ich mm. manifestantes⁵ byli gotowemi ⁶-ad actum praesentem⁻⁶, który ostatnim terminem przez declaracją powtórnego seymiku, w Łucku dnia dwódziesiątego augusti odprawuiącego się, do oddania sześciorga podymnego iest naznaczony, pomienioną exactią⁷ sześciorga podymnego w powiecie Krzemienieckim z miasta, miasteczek y wsiów odbierać y na odebranie ich kwity według attestatiew⁸ Ich mm. Panów lustratorów, wyżej wspomnionych, dawać, ale że Ich mm. Panowie obywatele niektórzy ⁹-in contrarium praefati laudi⁻⁹ tegoż podatku sześciorga podymnego dotąd nie wnieśli, Ich m. zaś Panowie lustratorowie registrów y lustratiew swojey ani manifestuącym nie oddali, ani też do actu grodu tutecznego krzemienieckiego podali, dlaczego manifestantes kogo y na delatę¹⁰, y iako na wielko summę, y z wielu dymów mieli podać nie wiedzą, przetoż o swojey gotowości a pomienionych Ich mm. // Panów obywatelów y Ich mm. Panów lustratorów ¹¹-legi publicae ac laudo⁻¹¹ y vchwalonych seymików ¹²-renitentia et contrauentione iterum atque iterum⁻¹² manifestuią się y protestuią, prosząc, aby ta Ich mm. Manifestatia ¹³-ad acta⁻¹³ przyięta y zapisana była, ¹⁴-salua eiu stem manifesta-

tionis oratione⁻¹⁴. Co y otrzymali. Michał Sonat Isernicki, poborca woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, swoim y imieniem Je^o m. Pana Mikołaiia Ledochowskiego, collegi swego, mp. Correctum¹⁵.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 221, с. 557–558. Оригінал.

¹ особисто ²⁻² публічною ухвалою ³⁻³ лютого поточного 1682 р. ⁴ урочисто ⁵ маніфестанти ⁶⁻⁶ до теперішнього акта ⁷ збір, збирання, стягнення ⁸ свідчень ⁹⁻⁹ на противагу зазначеній ухвалі ¹⁰ оскарження ¹¹⁻¹¹ публічному закону і ухвалі ¹²⁻¹² спротивом і протидією знову і знову ¹³⁻¹³ до актів ¹⁴⁻¹⁴ застерігаючи цієї маніфестації суть (силу) ¹⁵ скореговано

№ 7

1683 р., січня 12. Кременець. Декрет кременецького гродського суду в справі за скаргою Михайла Соната Ісерницького та Яна Миколая Ледоховського, поборців шестикратного подимного у Кременецькому повіті, відповідно до ухвали луцького сеймику 19 лютого 1682 р., про те, зі скількох димів яких саме поселень і ким з володільців останніх цей податок не сплачено, і про те, що за неявку на сесію даного суду для розгляду зазначеної справи винні присуджуються до баніції — вигнання за межі Речі Посполитої

Публикация¹ банициеи вечное от их мл. Панов Михала Соната Исерницъкого и Миколаа Ледоховъського, поборцовъ шесторкга подимного, на рожних Панах обывателях поветѣ Кремен[ецкого]

Рокѣ тысяча шестъсот осмъдесат третого мѣца генвара дванадцатого дня

На рочкох сѣдовых кгородских кременецких, от дня семого мѣца и рокѣ теперъ идѣчих, вышеи на дате менованых, прыпалых и сѣдовне отправоватысе зачатых, przed nami, Janem Hulewiczem, pisarzem ziemskim łuckim, podstarościm, Stanisławem Kamieńskim, sędzią grodzkim y burgrabią, y Piotrem Pawłem Wizgierdem Zabłockim, pisarzem, wrędnikami sądowemi grodzkiemi krzemienieckemi, gdy przypadła sprawa z rejestru sądowego spraw skarbowych za przywołaniem woźnego generała szlachetnego Woyciecha Zawadzkiego między instygatorem² sądowym y iego delatorami³ vrodzonemi Ich m. Pany Michałem Sonatem Isernickim y Janem Mikołaiem Ledochowskim, poborcami woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, do wybierania sześciorga podymnego, ⁴laudo publico⁴ na seymiku, w Łucku ⁵die decima nona february anno millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo⁵ zacząłym y zgodnie skończonym, obranemi y postanowionemi, actorami⁶, a różnemi Ich m. Pany obywatelami woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, w delacie⁷, niżej inserowaney⁸, mianowanemi, pozwanemi za delatą, od wyžey rzeczonych actorów przeciwko pozwanym u sądu ninieyszego produkowaną⁹ y ¹⁰ad akta¹⁰ późniey podaną, tedy, postanowiwszy się u sądu ninieyszego, wysz rzeczeni actorowie oczewiście pozwaných, iż za potrzykrotnym woźnego wysz mianowanego przywoływaniem do sądu nie stanowili y przyczyny żadney o niestaniu swoim // sądowi y stronie powodowey nie dali, tedy sąd

niniejszy onych iako niestałych, prawa pospolitego nieposłusznych, z dopuszczenia sądowego na upad w zysk zapłacenia summ skarbowych z troiakiem zaplaceniem onych y w winie baniciey wieczney z wskazaniem oney, przydaniem woźnego do publikaciey y odesłaniem na executią¹¹, z wolnym iednak tey sprawy do zwykley godziny aresztem wzdał na wysz rzezoną delatę, tak się w sobie maiącą:

Regestr retent¹² nieoddanego sześciorga podymnego, od Ich m. Panów obywatelów woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, od iaśnie oświeconych, wielmożnych Ich m., od miast, wsiów, tudziesz od ludzi excipowanych¹³, przez lustratią Ich m. Panów lustratorów, na ¹⁴-seymie grodzieńskim¹⁴ uchwaloney¹⁵ a na seymiku w Łucku, ¹⁶-die decima nona februarÿ anno millisimo sexcentesimo octuagesimo secundo in loco solito¹⁶ odprawuiącym się, approbowaney¹⁷, y do wybierania tegoż podatku nas, Michała Sonata Isernieckiego y Mikołaiia Ledochowskiego, obranych.

Instygator y Ich m. Panowie exactorowie¹⁸ woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego:

przeciwko dwórkowi, w Krzemieńcu Pana Zaiezierskiego będącego, z dymu 1*,

ciż przeciwko Plebańszczyźnie nazwaney w temże Krzemieńcu, z dymów 6,

ciż przeciwko dworowi w temże Krzemieńcu Jey m. Paniey sędziney ziemskiey krzemienieckiey, z dymów 2,

ciż przeciwko dwórkowi Jm. Pana Konstantego Podhorskiego, z dymu 1¹⁹,

ciż przeciwko Ich m. Panom Jakubowskim małżonkom, z dymu 1¹⁹,

ciż przeciwko Jm. Panu Łaszczowi z dworu, z dymu 1¹⁹,

ciż przeciwko gospodarzowi, w cancellariey krzemienieckiey mieszkaiącym, mieszczaninowi, z dymu 1 //,

ciż przeciwko dworowi Jm. Pana Jełowickiego successorów, ²⁰-woyskiego włodzimirskiego²⁰, z dymu 1,

ciż przeciwko Je^o m. Pana Żabokrzyckiego części we wsi Dederkałach, z dymu 1,

ciż przeciwko dworowi Jm. Pana Samoela Lesznickiego, z dymów 3¹⁹,

ciż przeciwko Jm. Pana Macieia Lesznickiego z pode dworu w Krzemieńcu, z dymu 1,

ciż przeciwko dworowi Jm. Pana Kopystyńskiego, z dymu 1¹⁹,

ciż przeciwko Jm. Pana Pawła Lesznickiego, z dymu 1¹⁹,

ciż przeciwko Panu Turskiemu dworowi, z dymu 1¹⁹,

ciż przeciwko dworowi Pana Grenczewicza w tymże Krzemieńcu, z dymu 1,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom części dziedzicney Paniey Kopystyńskiej y Paniey Kosnickiey we wsi Załużu, z dymów 7,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Łopuszny, gdzie Tatarowie mieszkaią,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Holik, do Zaslawia należącej, z dymów 15,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom Jm. Pana Krynckiego w Lubarze, z dymów 7,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Szuszek Ich mm. Czernych o nieoddanie, z dymów 2,

* Тут і далі кількість димів, наведену в документі словами, подаємо цифрами.

ciż przeciwko dziedzicom miasteczka Pereniatayna połowicy przedmieścia y połowicy wsi Staryków Ich mściów Panów Andrzeia y Marcina Leduchowskich, sędziców ziemskich krzemienieckich, z dymów 60,

ciż przeciwko leszniowskiemu Oycem Bernardynom, z domów chłopskich 8, od czeladzi 2,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Grzymałowki Jm. Pana Trzebińskiego, z domów 10,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom przedmieścia Beresteckiego, z dymów 17, także Słoniowa, dymów 7, Wołoty, z dymu 1, wsi Ostrowa y Plaszowy, z dymów 23,

ciż przeciwko dziedzicom wsi Korytna, Chocinia, Rydkowa, dóbr Ich mściów kasztellaniczów wołyńskich, z dymów 91 y od czeladzi (!),

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Korpyłowki, z domów 19 a służyłych 3,

ciż przeciwko Jm. Panu podczaszemu wilkomirskiemu z części J. mści, z dymów 2,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Plaszowy, z dymów 7 a s czeladzi 2,

ciż (przeciwko) dziedzicom y possessorom wsi Dworca, dóbr królewskich, do starostwa Krzemienieckiego należących, z dymów 4 //,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom części wsi Kokorowa Ich mściów Panów Iskrów, z dymów 11,

ciż przeciwko wsi Zwiniaczy części J. mści Pana Golińskiego, z dymów 4,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Chotowicy iaśnie oświeconych książąt Czartoriskich, z dymów 9 a od czeladzi dwornej 2,

ciż przeciwko wsi Rydomla, dóbr dziedzicznych tych Ich mściów książąt Czartoriskich, z dymów 82,

ciż przeciwko Żydom, tameyszem Leyzorowi dzierżawcy, od czeladzi 4,

ciż przeciwko wsi Łopuszny y dzierżawy Jmści Pana Ostrowskiego a dziedziczną tychże książąt Ich m. (!),

ciż przeciwko wsi Zahoria, dóbr dziedzicznych iaśnie oświeconych książąt Wiszniewieckich, ²¹-kasztellanów krakowskich (!)⁻²¹, z dymów 18,

ciż przeciwko tegoż xięcia dóbr wsi Panasowki, z dymów 20,

ciż przeciwko wsi Niżkowiec, Seretca, dóbr ²²-ut supra⁻²², z dymów 13,

ciż przeciwko wsi Podbereziu, possessy Pana Gaieckiego, z dymów 2,

ciż przeciwko wsi Mszaniec, dóbr książąt Wiszniewieckich, z dymów 10,

ciż przeciwko dóbr tegoż wsi Wertelki, z dymów 5,

ciż przeciwko dziedzicom wsi Hładek Jm. Pana Mikołaja Skopowskiego, dymów 6, czeladzi 2, ²³-plebeiae conditionis⁻²³,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsiów czterech Miln, w pierwszej dymów 9, w drugiej dymów 15, w trzeciej dymów 8, w czwartej dymów 5,

ciż przeciwko dziedzic[twu] iaśnie oświeconego Xięcia Je^o m. ²⁴-woiewody sędomirskiego⁻²⁴ miasteczka Olexinca, tudziesz Leybie Żydowi, dzierżawcy olexińskiemu, z dymów 61 a służyłych domów 4, a stroganów, pachółków 15, we wsi Olexińcu dymów 11,

ciż przeciwko wsiam, do Olexinca należącym, w Iwaniu domów 2, w Baszukach domów 10, w Dymitrowce domów 3, w Roiowce domów 5, w Witkowcach domów 9, w Hruszce domów 8, w Swiniuchach dymów 12, w Jazowej dymów 2, w Korczyłowce dym 1,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Czumału, do probóstwa tarnopolskiego należącej, z dymów 2, od trzeciego czeladnika,
 ciż przeciwko // dziedzicom y possessorom wsi Opryłowiec, do kapituły łuckiej należącej, z dymu 1,
 ciż przeciwko wsi Nuryłowu Jm. Pan Turskiego, do Jampola należących (!), dym 1,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Szuruwec do Zasławia, z dymów 3,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Sosnowki ²⁵-in possessione ²⁵Jm. Pana Sobestyanowicza y innych Ich m., z dymów 2,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Borysowa Franciszkanów międzyrzyckich, z dymów 88 a czeladzi 4,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Miakot, dymów 8,
 ciż przeciwko tymże wsi Dobrynia, dymów 6 chłopskich, gdzie Tatarowie mieszkają,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Radohoszczy Mnieyszey, chłopskich dymów 4 a czeladzi domów 2,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Jurkowiec Pana Żmudzkiego, dymów 6, czeladzi dymów 3,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Dołotcza, dymów 6, czeladzi 3 domy,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Korpiłowki Pana Boguckiego, dymów 2,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Myszkowiec Ich m. Oyców Karmelitów wiszniewieckich, dym 1,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Dworca, domów 3,
 ciż przeciwko wsi Buderaża domów na części Jm. Pana Eysmunta, domów 2,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Borek na części Jm. Pana Konstantego Podhorskiego, domów 2, na części Jm. xiędza plebana zbarazkiego, domów 3,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Kotelanki, dzierżawy Jm. Pana Okorskiego, domów 6, //
 Zubowce, ciż przeciwko nim dzierżawy Jey m. Paniey Zubowey, domów 6,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Tyszowiec, domów 6,
 ciż przeciwko wsi Szlachciniec, do klucza Zbarazkiego należącej, Jm. Pana Bukowskiego, domów 7,
 ciż przeciwko wsi Stehnikowiec Pana Tchorzewskiego, domów 4.

Regestr retent od czeladzi y służących ludzi

Przeciwko wsi Bolezub od czeladnika ²³-plebeiae conditionis²³, z dymu iednego,
 ciż przeciwko Jey m. Paniey Deniskowey ze wsi Bereh, z domów 2 takich ze czeladzi,
 ciż przeciwko wsi Bilczyna z nieoddaney reszty od Jm. Pana Michała Turskiego, złotych 6,
 ciż przeciwko wsi Czernichowa, od czeladzi 2,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom Czartory, od czeladzi 37,
 ciż przeciwko wsi Ihrowicy Jm. Pana Gruszewskiego, od czeladzi 4,
 ciż przeciwko wsi Gnoynicy Jm. Pana Żmudzkiego, czeladnik 1, domem mieszkający,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom miasteczka Hrycowa, służyłych 20,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom miasta Konstantynowa Starego,
 domów kozackich 98, domów hayduckich 18,
 ciż przeciwko miasta tegoż, z domów 10,
 ciż przeciwko Kurnikom Jm. Pana Łysakowskiego, od pastucha,
 ciż przeciwko wsi Kobyla Jm. Pana Lubienieckiego, czeladzi 2,
 ciż przeciwko miasteczku Krasilowu, od kozaków // domów 30,
 w temże Krasilowie służyłych 7, piwowarów y winników 5,
 ciż przeciwko wsi Kołodna Jm. Pana ²⁶-starosty chełmskiego⁻²⁶, od cze-
 ladzi 2,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Kurianek Jm. Pana Roma-
 nowicza, od czeladnika 1,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Kaszczyniec, do Lachowiec
 należących, od czeladzi 2 alias boiarów kilku,
 ciż przeciwko Ich m. Xięży krzemienieckim, od czeladzi 2,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Krzywczyk Jm. Pana Nen-
 chi, od czeladzi 3,
 ciż przeciwko miastu Lubaru, od kozaków, hayduków y Wołochów y
 wsi Perewałowiec od Wołochów, z dymów 162,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom Lachowa Jey m. Paniey Bie lec-
 kiej, od czeladzi 2,
 ciż przeciwko miastu Lachowiec od czeladzi dworskiej 8, tamże w La-
 chowcach pod Ich m. Oycami Dominikanami domów osiadłych chłopskich 4
 a kościelnych 4, domami mieszkajacemi,
 ciż przeciwko Jey m. Paniey Osieckiej z części Ledochowa, od czeladzi 3,
 ciż przeciwko miastu Lachowiec tak w mieście, iako y po wsiach y na
 przedmieściach, nowych domów 86,
 ciż przeciwko miastu Łabuniu, kozaków konnych y pieszych y innych
 ludzi tak w mieście, iako y na przedmieściach 164, w tymże Łabuniu innych
 różnych ludzi, których nie mianowano, komputu ich a pod plebanią domów 4,
 ciż przeciwko wsi Kochanowki, do Łabunia należącey, służyłych domów 4,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Tytelkowiec, // tak że do
 Łabunia, służyłych domow 5,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Kisielach do Łabunia, służyły 1,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Moskalowki do Połonnego,
 od kozaków domow 2,
 ciż przeciwko wsi Kustowiec do tegoż Połonnego, od kozaków 2,
 ciż przeciwko wsi Myszkowiec Ich m. Oyców Karmelitów, pasiecznik 1,
 ciż przeciwko wsi Młynowiec Jm. Pana Suffczyńskiego, od pasiecznika y
 pastucha,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Niemirowki, od mielnika y
 od pasiecznika,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Nowik Jm. Pana Turskiego,
 od osadcy,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Okniny Jm. Pana Zber kow-
 skiego, od czeladnika plebeiae conditionis,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Obarowa Jm. Pana Har lic-
 kiego, od pastucha,
 ciż przeciwko dziedzicom y possessorom części Olszanicy Jm. Pana
 Bogusława Sieniuty, od czeladzi 2,

ciż przeciwko miastu Połonnemu, od kozaków, pachółków y innych służyłych domów 332, tak też od setnika, podstarościego y pisarza, którzy są plebeiae conditionis,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Połoniczney, od czeladnika 1 Jm. Pana Koca,

ciż przeciwko miasteczku Pereniatynu, z przedmieścia y połowicy wsi Starykow, części potomków nieboszczyka Jm. Pana Samoela Ledochowskiego, sędziego ziemskiego krzemienieckiego, od pasieczników 2, od pastucha y kucharza, z dymów 4,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom części Rostok Jey m. Paniey podsędkowej // krzemienieckiej, od pasiecznika y od pastucha, z dymów 2,

ciż przeciwko wsi Radohoszczy części dziedzicznej Jm. Pana Mikołaja Sieniuty Radohoskiego, od czeladzi 2,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Sulżyniec, w której służyły 1,

ciż przeciwko wsi Sawczyom Jey m. Paniey Zagurskiej, od czeladzi 2,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom miasteczka Szumska, od czeladzi plebeiae conditionis 5,

ciż przeciwko wsi Tylawki Jey m. Paniey Zagurskiej, od czeladzi 2,

Willa Jey m. Paniey Przyszkowskiej y od Jm. Pana Kamińskiego, miecznika sanockiego, od czeladzi 4,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Zwiniaczy Jm. Pana Senkowskiego, od domów 3 czeladzi,

ciż przeciwko części dziedzicznej Żabokrzyk Jm. P. Pawła Zuba, od czeladnika 1,

ciż przeciwko tymże Żabokrzykom części Jm. Pana Jana Zuba, od pastucha y [...]cznego,

ciż przeciwko wsi Szelwowa Jey m. Paniey Chołoiwskiej, od czeladnika 1,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom miast dwóch Starego y Nowego miasta Zasławia, służyłych różnych czeladzi y hayduków, wrotnych zamkowych²⁷-in summa⁻²⁷ domów 163,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Michli Jm. Pana Bazyliskiego, czeladzi domów 2,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom miasteczka Sudyłkowa, od czeladzi zamkowej domów 6,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Szachowa Jm. Pana Szlubowskiego, czeladzi domów 3,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Nowosielicy, kozacki dom 1,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom Jm. Panu Giżyckiemu, chorążemu owruckiemu, od czeladzi 2,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Kokorowa // części Jm. Pana Siwkowskiego y drugi Jm. Pana Goreckiego, od czeladzi domów 2,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Rostok części Jey m. Paniey kasztellanowej chełmskiej, od czeladnika alias²⁸ od 2,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom połowicy wsi Popowiec od powiatu Krzemienieckiego Panów Gurskich, domów 2,

ciż przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Zarudeczka Jm. Pana Głuchowskiego, od czeladnika 1,

Łopuszna wieś Jm. Pana Kuczskiego, stolnika czernihowskiego, od pastucha 1,

циз przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Roszniowki Jm. Pana Wol-
skiego, od czeladzi 2,

Stołpiec Jm. Pana Żółkiewskiego, podstolego wołyńskiego, na części Jm.
czeladnik 1,

Ptycza Jm. Pana wóytya dubieńskiego, w którym (!) chłopi mieszkają y
winnicę ma,

циз przeciwko dziedzicom y possessorom części wsi Wołkowiec Jm. Pana
Jana Dobrzańskiego, dym 1, na części Jm. Pana Gruszeckiego dym 1.

Którego wzdania, iż pozwani wszyscy o godzinie zwykłej aresztowey,
do aresztu tey sprawy przez woźnego, wysz mianowanego, przywoływani,
nie aresztowali, aresztować y usprawiedliwić się nie chcieli a przereczeni
powodowie na nich iako niestałych y prawa pospolitego nieposłusznych
dalszego w tey sprawie postępku prawnego prosili y domawiali się, przeto
sąd niniejszy grodzki krzemieniecki za niestaniem pozwanych a za domó-
wieniem się y prawnemi postępkami, powodów niniejszych, chcąc się w tym
do prawa pospolitego w dalszym tey sprawy postępku prawnym, w sposób
zysku, nakazuie, aby pozwani summy, do skarbu // należące, dotąd zatrzy-
mane y aktorom nieoddane, tymże aktorom iako exactorom z troiakim
onych zapłaceniem y winami prawnemi ²⁹-in instanti-²⁹ oddali y zapłacili, a
zpod³⁰ winy baniciey wieczney, którą ³¹-in casu contraventionis-³¹ temu
dekretowi sąd niniejszy na tychże pozwanych wskazuie, woźnego sądowego
do publikathey oney przydaie. A iż pozwani temu dekretowi sprzeciwili się y
onemu dosyć nie czynili, tedy on, woźny, dosyć czyniąc prawu pospolitemu
y przydaniu sądowemu y powinności swoiey woźnowskiej, wieczną banicią
na pozwanych tu, w zamku krzemienieckim, przy zgromadzeniu wielu ludzi
zacnych szlachty, spraw swoich u sądu pilnujących, głosem wyniosłym
przywodząc to wszystkie do wiadomości, aby z przereczonemi pozwanemi
żadnego spotkania, obcowania nie mieli, rady y pomocy onym w ni w czym
nie dodawali, w domach y majątnościach swoich nie przechowywali ani sami
w domach ich nie bywali, ale się z niemi iako z wiecznemi banitami³² y
prawem przekonanemi ³³-in toto-³³ według srogości prawney zachowali,
³⁴-in loco solito-³⁴ obwołał y publikował y o tym // relathey swoię przed
nami, sądem, libere³⁵ zeznał. Po którym wołaniu y publikowaniu tey na
poznanych winy wieczney banithey sąd niniejszy grodzki krzemieniecki tę
sprawę na dalszą skuteczną y nieodwłoczną executią³⁶ do sądu y wrzędu
wszelakiego, dobrom pozwanych należytego, odsyła. Któryże to sąd wszelaki
y wrząd, dobrom pozwanych należyty, executią mocną, skuteczną y nieod-
włoczną na dobrach pozwanych generaliter³⁷ wszelakich ³⁸-za requirowa-
niem-³⁸ strony powodowey y okazaniem dekretu niniejszego uczynić y
odprawić będą powinni ³⁹-sub paenis, exinde subsequentibus-³⁹. Co dla
lepszey pamięci iest ad acta grodzkie krzemienieckie zapisano.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 222, с. 372—373, 388—397. Оригінал.

¹ публічне оголошення возним судового вироку ² звинувачувачем ³ оскаржувачами
(=позивачами) ⁴-⁴ публічною ухвалою ⁵-⁵ дня 19 лютого 1682 р. ⁶ позивачами ⁷ оскар-
женні ⁸ наведений ⁹ пред'явленій ¹⁰-¹⁰ до актів ¹¹ покарання ¹² грошових боргів ¹³ вчинених
¹⁴-¹⁴ цей сейм відбувся 15 грудня 1678 — 4 квітня 1679 р. ¹⁵ uchwaloną ¹⁶-¹⁶ 19 лютого
1682 р. у звиклому місці ¹⁷ approbowaną ¹⁸ поборці ¹⁹-¹⁹ це у Кременці ²⁰-²⁰ Анджея
Чапліча ²¹-²¹ насправді йдеться про краківських каштеляничів — синів краківського
покійного каштеляна кн. Дмитра Вишневецького ²²-²² як вище ²³-²³ простого стану
²⁴-²⁴ кн. Михайла Чарторийського ²⁵-²⁵ у володінні ²⁶-²⁶ Михайла Флоріана Жевуського

²⁷⁻²⁷ разом, сумарно ²⁸ або ²⁹⁻²⁹ зараз же, негайно ³⁰ має бути *rod* ³¹⁻³¹ у разі протидії ³² підданими баніції ³³⁻³³ у всьому ³⁴⁻³⁴ у звичлому місці ³⁵ вільно ³⁶ покарання ³⁷ загалом ³⁸⁻³⁸ на вимогу ³⁹⁻³⁹ під карами, які згодом настануть

№ 8

1683 р., січня 30. *Кременець*. Маніфестація перед кременецьким гродським урядом кременецького гродського судді і бурграбія Станіслава Каменського про свою і свого колеги у справі Олександра Дедеркала повторну невдалу спробу, здійснену після отримання ними вироку інстигатора воєводства, провести ревізію димів у Збараській волості та в містечках Залозецькій Волі і Волочищах, у прилеглих до них селах, а це з вини збараського старости (адміністратора) Яна Рибчинського та залозецького старости Вацлава Гринецького, які не дозволяли ревізувати

Маніфестация Е^о м.л. Пана Каменского и Пана Дедеркала в певной справе

Рокѣ тысяча шестсот осмдесят третего мѣца генвара тридцатого дня

Перед ѹрядомъ и актами нинешними кгородскими кременецкими и передо мною, Базилимъ Шешицкимъ, рѣентомъ канцеларіе кгородское кременецкое, сѣбѣделегатомъ¹, от того ж Е. м.л. Пана сѣди кгородского кременецкого на мѣисцѣ Е. м.л. ²-ад гѣнкѣ актѣмъ² ѹжитимъ и засаженимъ, przyszedszy oczewisto, vrodzony Jego m. Pan Stanisław Kamieński, sędzia grodzki y burgrabia krzemieniecki swym y imieniem vrodzonego Je^o m. Pana Alexandra Dederkała, collegi swego, który sam oczewisto vřzędowi ninieyszemu dnia dwudziestego dziewiątego ³-ianuarý anno praesenti³ manifestował się, do którey iego manifestacyey y ia przychilaiąc się, tę manifestacyą zanoszę, iż, czyniąc dosyć ⁴-laudo publico⁴, po otrzymaney condemnacie⁵ przez vrodzonego Je^o m. Pana instigatora woewódtwa, powtórnie ieždźali do miasta Zbaraża dnia dwudziestego trzeciego ianuarý roku ninieyszego, chcąc reuizyą odprawić dymów y one policzyć, lecz Jego m. Pan Jan Rybczyński, starosta tameyszy, zniósszy się z Je^o m. Panem Waclawem Hryniewickim, starostą załozieckim, tey reuiziey zabronił, nie tylko w samym Zbarażu, ale y w inszych miastach, to iest Załoziecki Woli y Wołoczyszczach, ale też y całej włości, do tych mist należących⁶, ⁷-contraueniendo legi publicae per temeritatem⁷, upornie zabronił. O czym tę manifestacyą, ⁸-praecauendo in hoc indemnitae suae⁸, zaniósszy, prosił, aby była przyięta y do xiąg zapisana. Stanisław Kamieński, s[ędzia] g[rodzki] k[rzemieniecki], Alexander Dederkało, mp.

ЦДДА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 222, арк. 145. Оригінал.

¹ намісником (заступаючим) ²⁻² до цього акта ³⁻³ січня поточного року ⁴⁻⁴ публічній (сеймиковій) ухвалі ⁵ вироку ⁶ має бути належачеу ⁷⁻⁷ діючи проти публічного права зухвало ⁸⁻⁸ застерігаючи свою безпеку

№ 9

1683 р., червня 25. *Кременець*. Маніфестація Станіслава Ледоховського проти поборців шестикратного подимного Михайла Соната Ісер-

ницького і Миколая [Яна] Ледоховського за те, що вони, доставши від нього наприкінці 1682 р. через кременецького міщанина Єнджея Різника цей податок зі сіл Пустого Іваня, Добровільки і Боратина, видали йому про це квит, не який вимагається, а на подертому клаптикові паперу, написаний абияк, і що всі його спроби отримати належний квит виявилися марними, до того ж ці поборці безпідставно поскаржилися на нього до кременецького ґродського суду як на боржника стосовно сплати згаданого податку, і суд це оскарження розглянув; тим часом подертий квит десь загубився, тому податок внести годі

Маніфестація Е^о мл. Пана Ледоховського противко Их м. Панов Исерницкомѣ и Ледоховскомѣ, поборцом вѣдства Вольнѣ[ского], повѣтѣ Кременецкого

Рокѣ тысяча шестсот осмьдесѣт третего мѣца юнѣ двадцѣт пятого дня

Перед ґрядом и актами нинѣшними ґродскими кременецкими // и передо мною, Базилим Шешыцким, намесником староства и рѣентом канцеларіе ґродское кременецких, ¹-comparens personaliter⁻¹, urodzony J^o m. P. Stanisław Ledochowski solleniter² świadczył się y manifestował przeciwko vrodzonym Ich m. Panom Michałowi Sonatowi Isernickiemu y Mikołaiowi Ledochowskiemu, poborcom do wybierania sześciorga podymnego, ³-laudo publico⁻³ na seymiku w Łucku obranym y postanowionym, w ten sposób y o to, iż Ich m. w roku przeszłym тисяч шестьсет осмьдесѣт wtórym, immediate⁴ przed roczkami ґrodzkimi krzemienieckimi, w roku terażnieyszym тисяч шестьсет осмьдесѣт trzecim ⁵-die septima ianuary⁻⁵ przypadającymi y sądzącymi się, na niedziel cztery albo y dalej odebrawszy pieniądze poborowe z dóbr protestantis⁶ Pustego Iwania, Dobrowolki y Boratyna, z dymów, przez Ich m. P. P. lustratorów zlustrowanych y za wynalazkiem tychże Ich m. wynaydzionych, przez Jędrzeia Rzeźnika, mieszczanina tuteyszego krzemienieckiego, odebrawszy, kwitu należnego z odebranych pieniędzy, iakoby ⁷-pro more⁻⁷ należnie oddawszy y attestatie⁸ do siebie pobrawszy, tylko na iakimsi kawałku papieru udartym ⁹-extra ordinem et formam quietationum⁻⁹ napisawszy, na delatach¹⁰ zaraz na tychże roczkach, wyżey specyfikowanych, protestanta ratione¹¹ nieoddania z pomienionych dóbr podymnego podali. Protestans¹² tedy amicabiliter¹³ zaraz wyszedszy z sądowej izby, upomniawszy się Ich m., że niesłusznie dali protestanta konwinkować¹⁴ o kwit praesens¹⁵. Tedy Ich m. ¹⁶-libertianimo et nobili verbo⁻¹⁶ przyobiecawszy, kwit z powzięty z podymnego summy oddać obiecali. Dotychczas tedy ¹⁷-in contrarium⁻¹⁷ swoiey mowy idąc, nie oddaia a coraz obietnicami protestanta uwodząc, iako y teraz na ¹⁸-seymiku relationis⁻¹⁸ w Łucku, gdy się protestans ¹⁹-in frequentia nobilitatis plurimae⁻¹⁹ chciał się o kwit upomnieć y na niesłuszną Ich m. remoram²⁰ uskarżyć, tedy Ich m. przez różnych Ich m. P. P. przyiaciół, na tymże seymiku będących, instantissime²¹ prosili, aby pausiter²² chciał do przyscia tylko do gospody ucztu poczekać. Protestans tedy conuictus²³ tak wielą instanty²⁴ Ich m. P. P. przyiaciół y samych Ich m. obietnicą licuit²⁵, kładąc y wierząc Ich m. pollicitationibus²⁶, gdy iednak protestans nie mogąc nigdzie, coraz za Ich m. posyłaiać, kwitu odszukać nie mógł, tu do Krzemieńca do Ich m. przysłał, tedy miasto dania kwitów praesentis²⁷ czeladnika pokonfundowali²⁸. Protestans tedy, nie mogąc dalszych podatków dla zatrzymanych

kwitów wydawać, wielkie szkody y sumpta²⁹, coraz ieżdząc, ponosić musi. O co wszystko teraznieyszą manifestatią czyni, zostawiwszy iednak sobie oneyże³⁰-omnimodam in tota quopiam minima quacunq[ue] parte meliora tionem³⁰. O teraznieyszey wkrótce napisaney przyięcie prosił. Co y otrzymał. Stanisław na Le[dochow]ie Ledochowski.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 400–401. Оригінал.

1- -1 з'явившись особисто 2 урочисто 3- -3 публічною ухвалою 4 якраз 5- -5 дня сьомого січня 6 протестанта 7- -7 як звичайно 8 свідчення 9- -9 поза вимогою і формою квітів 10 оскарженнях 11 стосовно 12 протестант 13 приязно 14 турбувати 15 теперішній 16- -16 люб'язно і шляхетним словом 17- -17 на противагу 18- -18 ідеться про сеймик, на якому заслуховували звіт (реляцію) послів від воеводства на сейм про роботу останнього 19- -19 у присутності численної шляхти 20 перешкоду 21 дуже настирливо 22 трохи 23 спонуканий 24 наполяганнями 25 годиться 26 обіцянкам 27 теперішнього 28 потривожили 29 кошти 30- -30 можливе у всьому, якою б малою частиною не було, покращення

№ 10

1683 р., липня 4. Радомишль. Асигнація Стефана Загоровського, володимирського старости та відповідального за збір подимного у Волинському воеводстві комісара, з наказом поборці Михайлові Ледоховському, новгородському військовому, видати зі зібраного ним пів дванадцятикратного (першої рати пів п'ятнадцятикратного) цього податку, ухваленого луцьким реляційним сеймиком 20 травня 1683 р., на королівську козацьку хоругву у складі 100 коней ротмістра С. Цетнера, чернігівського хорунжого, 4200 польських злотих — по 42 злоті на коня, згідно з декларацією Варшавського сейму 1683 р. і люстрацією димів 1682 р. (за вписом у кременецьку гродську книгу 8 липня на прохання делегованих для цього впису С. Цетнером товаришів (військовиків) цієї хоругви Войцеха Квятковського і Костянтина Сенюти Радогоського)

1-Облаґа асьсикгънации¹, от Е^о м. П̄на комисара воевод[ства] Во-
лын[ского]

на хорґговъ Е. м. Пана Цетнера, хорґжог(о) черниговског(о), выданое

Рокґ тысяча шестсот осмъдесат третего м̄ца июля шостого дня

Перед ґрадом и акътами нинешъними кгородскими кременецкими и передо мною, Базилим Шешецким, намесником староства и резентом канъцелярии кгородское кременецких, 2-personaliter comparentes², vrodzeni Ich m. Panowie Woyciech Kwiatkowski y Konstanty Sieniuta Radohoski, towarzystwo³ y deputaci chorągwie wielmożne^o J. m. Pana Cetnera⁴, chorążego czernihowskiego, dla wpisania do akt ninieyszich grodzkich krzemienieckich podali assignatią, od wielmożne^o Je^o m. Pana Stephana Zahorowskiego, starosty włozimierskiego, komissarza woiewództwa Wołyńskiego, do Je^o m. Pana exactora⁵ podymnego powiatu Krzemienieckiego, na tę chorąгiew wydaną, tak się w sobie maiąca:

Stosuiąc się 6-ad mentem⁶ całego woiewództwa Wołyńskiego y laudum⁷, na seymiku 8-relationis die vigesima may⁸ w Łucku postanowionego, 9-pro munere officij mei⁹ commissarskiey¹⁰, wydaię tę moię assignatią na nowe zaslugi¹¹, według deklaraciey 12-seymu warszawskiego¹² 13-in anno prae-

senti a prima may⁻¹³ poczynaiące się, chorągwi kozackiey Jm. Pana Cetnera, chorążego czernihowskiego, koni 100, po złotych czterdziestu dwóch rachuiąc na koń, na summę cztery tysiące dwieście złotych, do Jm. Pana Michała Ledochowskiego, woyskiego nowogrodzkiego, exactora powiatu Krzemienieckiego pułdwunastu podymnego, ¹⁴iuxta lustrationem⁻¹⁴ po seymiku specyfikowanym¹⁵, pierwszej raty¹⁶, którą summę aby Jm. Pan exactor iak nayprędzey y bez wszelkiey depactatye¹⁷ wyliczył, mieć chęć, co będzie przy generalney ¹⁸liquidaciey pro persoluto⁻¹⁸ przyięto. Na co się dla lepszey wiary przy przyciśnieniu pieczęci ręką swą podpisuię. Datt. w Radomyślu ¹⁹die quarta iuly millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio anno⁻¹⁹. V tey assignaciey podpis ręki przy pieczęci przyciśnionej w te słowa: Stephan Zahorowski, sta[rosta] wło[dzimierski], commissarz w[oiewództwa] Wołyńskiego, m. pp.

Która to assignacya za podaniem y proźbą wysz mianowanych osób podawaiących a za moim wrzędowym przyięciem słowo w słowo do xiąg niniejszych grodzkich krzemienieckich iest wpisana.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 301. Оригінал.

^{1- -1} впис розпорядження ^{2- -2} з'явившись особисто ³ товариші хоругви ⁴ Станіслава ⁵ поборці ^{6- -6} до бажання ⁷ ухвали ^{8- -8} звіту (послів на сейм) дня 20 травня ^{9- -9} з обов'язку моєї посади ¹⁰ має бути commissarskiego ¹¹ потрібно zaciągi ^{12- -12} ідеться про сейм 1683 р., який свою роботу розпочав 27 січня, а завершив 10 березня ^{13- -13} у поточному році від 1 травня ^{14- -14} за люстрацією ¹⁵ зазначеному ¹⁶ порції, частини ¹⁷ затримки ^{18- -18} оцінці за сплачене ^{19- -19} дня четвертого липня 1683 р.

№ 11

1683 р., липня 10. Кременець. Квит Войцеха Квятковського і Костянтина Сенюти Радогоського, депутатів від королівської панцирної хоругви ротмістра Станіслава з Череквіців Цетнера, чернігівського хорунжого, про те, що, згідно з розпорядженням Стефана Загоровського, володимирського старости і відповідального за збір подимного у Волинському воєводстві комісара, вони отримали від поборці Кременецького повіту Михайла Ледоховського, новгородського войського, 4200 злотих на цю хоругву із суми, сплаченої йому з пів дванадцятикратного (першої рати пів п'ятнадцятикратного) цього податку, ухваленого луцьким реляційним сеймиком 20 травня 1683 р. (за вписом у кременецьку гродську книгу 10 липня на прохання тих самих видавачів квиту, делегованих для цього впису С. Цетнером)

Квит од Их м̄л. Пановъ Квятъковскогo и Е^o Пана Сенюты Радогоского,
депутатовъ, Е^o м. Панъ Ледоховскомъ, воискомъ новогродскомъ,
служачыи //

Рокъ тысяча шестсот осмдесят третего м̄ца июля десатого дня

Передъ ѱрадом и актами нинешними кгородскими кременецкими и передо мною, Базилим Шешциким, намесникомъ староства и рєентом канцелариє кгородское кременецких, ¹comparentes personaliter⁻¹, vrodzeni Ich m. Panowie Wojciech Kwiatkowski y Konstanty Sieniuta Radohoski,

deputaci chorągwie panczerney wielmożnego Jm. Pana chorążego, czernichowskiego, dla wpisania do xiąg niniejszych grodzkich krzemienieckich podawszy, przyznali zapis kwitówny, od siebie, zeznawiających, vrodzonemu Jm. Panu Michałowi Ledochowskiemu, woyskiemu nowogrodzkiemu, po бор-цу воіевóдства Воłyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, на rzecz певнá, в tym kwicie, niżej inserowanym², mianowicie wyrażoną, даны у слúжacy, ктóрого³-tenor sequitur eiusmodi⁻³:

Ja, Woyciech Kwiatkowski, y ia, Konstanty Sieniuta Radohoski, towarzystwa chorągwie wielmożnego J. mści Pana Stanisława z Czerekwic Czetnera, chorążego czernichowskiego, rothmistrza J^o K. Mci, zeznawamy, iż my, będąc deputowani od chorągwie pomienionej dla odebrania zasług за czwierć iedną do воіевóдства Воłyńskiego а otrzymawszy assignacyę⁴ wielmożnego Jm. P. Stephana Zahorowskiego, starosty włódzimierskiego, komissarza tegoż воіевóдства, do powiatu Krzemienieckiego, to iest do Jm. P. Michała на Ledochowie Ledochowskiego, woyskiego nowogrodzkiego, poborcy powiatu tego, odebraliśmy od J. mści według pomienionej assignacyey złotych polskich cztery tysiące y dwiescie, а to z pułdwunastu podymnego, на сеймику relationis⁵, в Łucku dnia dwudziestego маіа odprawуіа́сyм się, ⁶-anno millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio⁻⁶ uchwalone^o, z ктóрого to odebrania summy Jm. P. woyskiego nowogrodzkiego // tu, в grodzie krzemienieckim, sami personaliter stanąwszy, kwituiemy, на со się рękoma naszymi przy pieczęciach y podpisach Ich mści Panów przyiaciół, od nas natenczas vstnie uproszonych, podpisuiemy się. Datt. в Krzemieńcu dnia dziesiątego ⁷-iulý anno millesimo sexcentesimo tertio⁻⁷. 8 того записѣ квитовного подписы рѣкъ в тые слова: Woyciech Kwiatkowski. Imieniem Jm. Pana Konstantego Sieniuty, pisać nie umieiącego, podpisuiе się Jan Pieślak.

Ктóрыже то kwit за podaniem y oczewistym zeznaniem wysz rzeczonych osób zeznawiających а за moim vrzędowym przyęciem słowo в слово до xiąg niniejszych grodzkich krzemienieckich iest wpisany.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 302–305. Оригінал.

¹ з'явившись особисто ² наведеному ³⁻³ зміст якого такий ⁴ розпорядження ⁵ звіту ⁶⁻⁶ 1683 р. ⁷⁻⁷ липня 1683 р.

№ 12

1683 р., липня 28. Кременець. Маніфестація і протестація Миколая Яна Ледоховського, поборці шестикратного подимного у Кременецькому повіті, згідно з ухвалою луцького сеймику 19 лютого 1682 р., перед кременецьким ґродським урядом про зловживання свого напарника по збору, за люстрацією димів, цього податку Михайла Соната Ісерницького, призначеного тим самим сеймиком, стосовно отриманих ним, М. Ісерницьким, від платників сум

Протестація Е^o мл. П[ана] Ледоховськог(о) противко П[пану] Ісерницькомѣ

Рокѣ тысяча шестсот осмдесят третего мсца июля двадцат осмого дня

Перед ґрадом и акътами нынешними кгородскими кременецкими и передо мною, Базилим Шешицьким, намесником староства и резенътом канцелариѣ кгородское кременецких, stanowszy personaliter¹, vrodzony J^o m. P. Mikołaj Jan Ledochowski, poborca sześciorga podymnego woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, ²-solenniter et gravi cum querella⁻² świadczył się y manifestował naprzeciwko urodzonemu J^o m. P. Michałowi Sonatowi Isernickiemu, poborcy itidem³ tegoż sześciorga podymnego woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, colledge swemu, w ten sposób y o to, iż J^o m. P. Isernicki, będąc obrany na seymiku w Łucku ⁴-decima nona februaria anno millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo⁻⁴ z terażnieyszym manifestantem do wybierania sześciorga podymnego według lustracyi, czyniąc ⁵-in ruina⁻⁵ tak honoru, iako y substantiey⁶ comparenta^{6a}, gdy ⁷-comparens, satis faciendo oneri suo⁻⁷, zasiadшы od czasu laudi⁸ do wybierania tego wysz wspomnionego podatku, aż do czasu ziechania z Krzemieńca, ⁹-iisdem laudis praefigowanego, interrupte⁻⁹, nie zieżdżając, w Krzemieńcu mieszkał (: co z wielką utratą, y kosztem manifestantis¹⁰ byдъ musiało :), tedy J^o m. P. Isernicki pomieniony, zamieszkwawszy datą, dokąd serio¹¹ oddawano, widząc, że Ich m. P. P. retentores¹² oporem y barzo leniwo oddaia, uprosiwszy comparenta^{6a}, aby tu w Krzemieńcu daley aż do czasu, ¹³-laudis praefixum⁻¹³, mieszkał, ieżeliby kto nie przywiózł ieszcze skarbowi winnego podatku, sam rzkomo¹⁴ dla gospodarstwa do domu ziechawszy, gdzie ieno mógł u Ich m. P. P. sąsiadów swoich, strasząc grzywnami¹⁵ y executią¹⁶, poodbierawszy pieniądze podymne, kwity na membranach¹⁷, sobie od comparenta^{6a} powierzonych, podawał y one pieniądze, których ¹⁸-plus minus⁻¹⁸ na zło[tych] czterysta zawziół, przy sobie zatrzymawszy, ani z manifestantem słusznego porachowania y rachunków, gdzie co wziół, czynić chciał, ani tey wysz mianowaney summy do skarbu wniósł y nie wnosi y owszem, gdy po podanych delatach¹⁹ także manifestanti²⁰ zleciwszy, aby w Krzemieńcu przy rodzicu swoim, teraz poborcy tegoż woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego półdwunastu podymnego, mieszkaiąc, sobie winne retenta²¹ odbierał, sam na odprawowanie executy²² do retentorów iechał, ²³-ofiaruiąc się⁻²³, że miał ²⁴-percipiendam summam⁻²⁴ przez siebie do skarbu wnieść y rachunek, gdzieby co wziół, manifestanti²⁵ uczynić, zapomniawszy swoiey obietnicy a czyniąc na zniszczenie y potempienie comparenta, zawziowszy po różnych wsiach, miasteczkach summy mere²⁶ skarbowey, oprócz solarium²⁷ y grzywien, iako się z rachunku, przed Ich m. P. P. przyiacióły potem uczynionego, pokazało, // zło[tych] pol[skich] trzysta sześćdziesiąt, także do skarbu oney nie wniosszy, na swój pożytek obrócił y dotychczas unosić nie chce. A także gdy za persuasią²⁸ P. P. przyiaciół, nie życząc sobie terażnieyszy manifestans²⁹ prawnych zawodów y publiki, ale raczey żeby się w domu porachowawszy, co kto winien, zapłacił, Ich m. P. P. przyiaciół do tey liquidatyei³⁰ zobopolnie uprosiwszy, rachunek, iako ³¹-fusius in se sonat⁻³¹, ręką tychże Ich m. P. P. przyiaciół podpisany, libere³² obie strony przyiowszy y winny skarbowi dług płacić obiecawszy, iako się według rachunku pokazało, gdy ciż Ich m. P. P. przyiaciele nakazali, aby ³³-summam perceptam⁻³³ (: ponieważ za chorągwią J^o m. P. Isernicki wybierał się :) ³⁴-in instanti⁻³⁴, kto co winien, wnieśli, manifestans³⁵ tedy quotę summy, przez się winną, in instanti wniósł. A J^o m. P. Isernicki, nie chcąc wnosić bez wszelakiey ³⁶-dispositiey y satisfactiey⁻³⁶ skarbowi ani się na complanatiey³⁷ y pomiar-

kowaniu między sobą, ³⁸-in facie⁻³⁸ Ich m. P. P. przyaciół uczynionych, podpisawszy, za chorągwią, zabrawszy z sobą perceptarz³⁹, attestatie⁴⁰ y inne potrzebne kartki, których pamiętać wszystkich nie można, także y listy potrzebne, poiachał ⁴¹-ac tandem⁻⁴¹, iuż wyeżdżaiąc z Krzemieńca, wrócił się do kancellariey y przy Panu Mikołaiu Glińskim papiery zostawił, które nescitur⁴², ieżeliby wszystkie albo nie, ponieważ ⁴³-absente manifestante⁻⁴³ odbierał tak wiele attestatŷ, zostawił tedy ten perceptarz wybierania podymnego, ręką manifestanta podpisany, z którego rachunku u J^o m. Pana kommissarza czynili relaty⁴⁴, ekstraktem⁴⁵ z grodu krzemienieckiego wyięte, attestatŷ z różnych wsiów y miast szesnaście y ekstrakt iuramentu⁴⁶ ze wsi Dworca o ześciu chłopów. Manifestans tedy, ⁴⁷-praecavendo indemnitati suae⁻⁴⁷, te wysz specyfikowane scripta⁴⁸ od pomienionego J^o m. Pana Glińskiego odebrawszy, dotąd nie może wiedzieć, wiele y skąd pomieniony J^o m. P. attestatŷ podbierał y gdzieby ich podziewał. Consulendo⁴⁹ tedy ⁵⁰-comparens primario⁻⁵⁰ całości skarbu, potem praecauendo⁵¹, aby w iakiey niewinney sam nie zostawał noxie⁵², o to wszystko solenniter⁵³ manifestował się y, saluam⁵⁴ zostawiwszy tey protestatŷ ⁵⁵-meliorationem, si opus fuerit⁻⁵⁵, o to wszystko z J^o m. P. Isernickim, kolegą swoim, ⁵⁶-iure agere⁻⁵⁶ ofiarował się⁵⁷. A teraz prosił mnie, urzędu, aby to ⁵⁸-actis connotatum⁻⁵⁸ było. Co y otrzymał. Mikołay Jan Ledochowski, mp.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 458–459. Оригінал.

¹ особисто ^{2- -2} урочисто і з тяжкою скаргою ³ також ⁴ 19 лютого 1682 р. ^{5- -5} на шкоду ⁶ маєтності ^{6a} того, хто з'явився (протестуючого, маніфестуючого, заявника) ^{7- -7} заявник, достатньо виконуючи свій обов'язок ⁸ ухвали ^{9- -9} постановленого тими самими (сеймиковими) ухвалами (насправді — тією самою ухвалою), з перервами ¹⁰ маніфестуючого (тобто заявника) ¹¹ серйозно ¹² боржники ^{13- -13} ухвалами постановлено ¹⁴ має бути гзекото ¹⁵ штрафами ¹⁶ покаранням ¹⁷ бланках (суду) ^{18- -18} більш-менш ¹⁹ скаргах ²⁰ маніфестуючому ²¹ борги ²² покарання ^{23- -23} висловивши готовність ^{24- -24} одержану суму ²⁵ маніфестуючому ²⁶ цілком ²⁷ видатки на утримання ²⁸ намовою ²⁹ заявник ³⁰ оцінки ^{31- -31} докладніше в собі звучить ³² вільно ^{33- -33} одержану суму ^{34- -34} не гаючи, одразу ³⁵ маніфестуючий ^{36- -36} розпорядження і виконання ³⁷ полагодження ^{38- -38} перед лицем ³⁹ список надходжень (від подимного) ⁴⁰ (письмові) свідчення ^{41- -41} і врешті ⁴² невідомо ^{43- -43} за відсутности заявника, маніфестуючого ⁴⁴ свідчення ⁴⁵ витягом, виписом ⁴⁶ присяги ^{47- -47} дбаючи про свою безпеку ⁴⁸ документи, папери ⁴⁹ клопочучись ^{50- -50} заявник особливо ⁵¹ дбаючи ⁵² шкоді ⁵³ урочисто ⁵⁴ вільною ^{55- -55} поліпшення, якщо б справа дійшла до цього ^{56- -56} правовим способом діяти ⁵⁷ зобов'язався ^{58- -58} актам відомо

№ 13

1683 р., листопада 19. Кременець. Маніфестація перед кременецьким гродським урядом новгородського войського Михайла Ледоховського, поборці у Кременецькому повіті двох рат пів п'ятнадцятикратного подимного, перша з яких пів дванадцятикратна, друга потрійна, обраного для цієї справи луцьким сеймиком 20 травня, про те, що у відповідь на несплату цих рат „деякими“ шляхтичами зі своїх маєтностей, він, виконуючи щодо них вироки за це двох засідань Волинського скарбового суду, одне з яких відбулося 15 липня, друге — дещо пізніше, разом з приданим йому цим судом своїм суддею Миколаєм Олександром Боженцем Єловицьким, новгородським стольником, із зазначеними вироками 4, 16 і 21 жовтня в рахунок несплаченого подимного конфіскували, безопірно, в селах Вільшаниці, Кустівцях і Немиринцях трьох коней і двох лоша та

презентували їх у згаданому уряді в особі Станіслава Каменського, ґродського судді і кременецького бурґрабія, цей їх оцінив, по чому він, поборця, оголосив, що особи, які постраждали від конфіскації („грабежу“), можуть викупити цих коней протягом трьох тижнів, а виторгувана від цього сума буде здана до скарбу

¹Презентация кграбеж¹ скарбового Его м̄сти Пана Лєдоховского, воиского nowogrodzkiego

Рокѣ тисѣча шєстьсотѣ осмѣдєсѣт третог(о) м̄сѣца новѣмбра дєвѣт-надцѣтог(о) дня

Передѣ Ѣрадомѣ и актами нинѣшними кґродскими кременецкими и передо м̄ною, Станиславомѣ Каменскимѣ, с̄дєю кґродскимѣ и б̄урґрабимѣ кременецкимѣ, stanawszy personaliter², vrodzony Jego mość Pan Michał na Ledochowie Ledochowski, woyski nowogrodzki, poborca pułpiętnasta podymnego na dwie raty woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, na seymiku rellationis³ w Łucku ⁴in loco solito⁴ dnia dwunastego⁵ ⁶mai anno currenti laudo publico⁶ obrany, manifestował to wrzędowi ninieyszemu, iż Jego mość, będąc poborcą wyżej wspomnionych exactiy⁷, według czasu, ⁸laudo praefixum⁸, odbierał tu, w Krzemieńcu, należyty podatek. A że niektórzy Ich mość Panowie obywatele powiatu Krzemienieckiego dotychczas temere⁹ nie oddali y oddać nie chcą, pomieniony zaś Jego mość Pan poborca, czyniąc dość ¹⁰oneri suo¹⁰, naprzód o nieoddanie pierszey rathy pułdwanastą podymnego na pewnych dobrach y osobach w Łucku na sądach fiskalnych¹¹ dnia piętnastego ¹²iulij anno currenti¹² otrzymał condemnatę¹³, potym o nieoddanie drugiey rathy tróyga podymnego na drugiey kadentiey¹⁴ tychże sądów skarbowych takowóz drugą otrzymał condemnatę, z któremi condemnatami otrzymanymi, mając sobie do executiey¹⁵ przez dekret tychże sądów skarbowych przydanego wielmożnego Jego mość Pana Mikołaja Alexandra Bożęca Jełowickiego, stolnika nowogrodzkiego, s̄dziego sądów skarbowych, naprzód dnia czwartego ¹⁶octobris anno millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio¹⁶ przyjechał na executią do wsi Olszanicy na części Je^o mości Pana Samoela Sieniuty, którey executiey że nikt nie bronił, tedy według prawa w summie, od skarbu za dwie racie // pułpiętnasta podymnego winney y w winach, ztąd pochodzących y dekretem nakazanych y opisanych skarbowych, wziął podiezdka¹⁷ czerwonodropiatego, potym dnia szesnastego ¹⁸octobris anno eodem¹⁸ tenże Jego mość Pan poborca z pomienionym Jego mością Panem s̄dзіą skarbowym, przyjechawszy na executio do wsi Kustowiec, gdzie także executiey nikt nie bronił, w summie dwóch rat pułpiętnasta podymnego, z tey wsi do skarbu winney, także pensyach y winach, dekretem nakazanych y opisanych, wziął podiezdka siwodropiatego, dnia dwudziestego pierwszego octobris anno millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio tenże Jego mość Pan poborca y Jego mości Pan s̄dzia skarbowy, przyjechawszy do wsi Niemirzyniec na executio ratione¹⁹ szlachty, tam z łaski mieszkających, a że nikt nie bronił executiey, tedy wziął klaczką niewielką siwobiało ze dwoygiem zrzebiąt gniadych u Michałka Osadcy, który między szlachtą w atestacyiey²⁰ jest położony. Które wspomnione grabieże²¹, że bez żadney denegaty²² wzięte za winy skarbowi, podatek, także pensye y winy, dekretem nakazane y opisane. Tedy tenże Jego mość Pan poborca, dość czyniąc

prawu pospolitemu, iako прѣдко powrócił z exactiey, też grabieże przy manifestaciey swoiey na wrzędzie ninieyszym praezentował. Które grabieże ia, wrząd, widziawszy, tak taxował²³: naprzód podiezdka czerwondropiatego w pięciuleciech ze wsi Olszanicy taxuie złotych trzydzieści, podiezdka ze wsi Kustowiec siwodropiatego w ośmiu latach taxuie złotych czterdzieści, klaczkę niewielką stara w lat piętnastu siwobiałą taxuie złotych piętnaście, teyże klaczki łoszaczka strzyżaczka z białą gwiazdą na czele y drugieг на прыску гниадего złotych dziesięć, zrzebię гниаде tegoroczne teyże klaczki złotych pięć. A po taxowanych tych grabieżach pomieniony Jego mość Pan poborca, manifestowawszy się też grabieże, ieśliby kto chciał z obwinionych do niedziel trzech wykupować, za skuteczną satisfactią²⁴ skarbowi y dekretowi skarbowemu przywrócić miał. A teraz prosił, aby // to wszystko do xiąg ninieyszых przyjęto y zapisano było. Co y otrzymał. Michał Ledochowski, woyski nowogrodzki, poborca tak pierwszej raty pułdwunasta podymnego, iako y powtórney tróyга podymnego woiewódzтва Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 584–586. Оригінал.

^{1- -1} показ конфіскації ² особисто ³ звіту ^{4- -4} у звиклому місці ⁵ має бути двадцятого ^{6- -6} травня поточного року публічною ухвалою ⁷ збирань, зборів ^{8- -8} ухвалою визначеного ⁹ зухвало, легковажно ^{10- -10} згідно зі своїм обов'язком ¹¹ скарбових ^{12- -12} липня поточного року ¹³ вирок ¹⁴ сесії ¹⁵ виконання покарання ^{16- -16} жовтня 1683 р. ¹⁷ низькорослого коня ^{18- -18} жовтня того ж року ¹⁹ стосовно ²⁰ (писемному) свідченні ²¹ конфіскації ²² спротиву ²³ оцінив ²⁴ задоволенням

№ 14

1683 р., листопада 19. *Кременець*. Маніфестація перед кременецьким гродським урядом Миколая Яна Ледоховського, поборці у Кременецькому повіті, першої рати шестикратного подимного, обраного для цієї справи луцьким сеймиком 19 лютого 1682 р., та Яна Песляка, помічника (сукколектора) відсутнього Данієля Єловицького, поборці там само того ж подимного повторної рати, призначеного луцьким сеймиком 19 грудня того самого року, про те, що у відповідь на несплату цих рат „деякими“ шляхтичами зі своїх маєтностей вони, поборці, виконуючи щодо них вирок Волинського скарбового суду, разом з приданим цим судом своїм суддею Миколаєм Олександром Боженцем Єловицьким, новгородським стольником, із зазначеними вироками в рахунок несплаченого подимного в селі Перевалівці конфіскували п'ять волів, вола в селі Митинцях Михайла Ледоховського, новгородського войського, поборці потрійного подимного, потім конфісковане презентували у присутності возного Шимона Яблонського у згаданому гроді в особі Станіслава Каменського, гродського судді і бурграбія кременецького, причому останній їх оцінив, по чому він, поборця, взяв волів під свій нагляд та оголосив, що особи, які постраждали від конфіскації, можуть волів викупити, а виторгувана від цього сума буде здана до скарбу

¹-Презентация кграбеж¹ скарбовог(о) Его м. П[ана] Миколаю Ледоховског(о)

ї номіне Его млсти Пана Даньєля Еловцького

Рокѣ тьсяча шестьсотъ осмьдесятъ третого мѣца новембра девятнадцатого дня

Передъ Ѹрядомъ и актамѹ нѹнешнемѹ кгородскимѹ кременецкимѹ ѿ передо мною, Станіславомъ Каменскимъ, сѹдею кгородским ѿ буркграбѹмъ кременецкимъ, stanowszy personaliter², vrodzeni Ich m. Jego mość Pan Mikołay Jan Ledochowski, poborca woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego sześciorga podymnego pierwszey raty, ³-anno millesimo sexcentesimo octugesimo secundo⁻³ dnia dziewiętnastego february obrany, y Je^o m. Pan Pieślak, succollector⁴ vrodzonego Je^o m. P. Daniela Jełowickiego, poborca woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, itidem⁵ sześciorga podymnego powtórney raty, dnia dziewiętnastego ⁶-decembris anno eodem⁻⁶ obranego, manifestowali to wrzędowi ninieyszemu, iż Ich m., wybieraiąc ⁷-iuxta tempus, laudis praefixum⁻⁷, w Krzemieńcu, koždy swoię ⁸-exactio continuowali⁻⁸. A że niektórzy Ich m. P. P. obywatelę powiatu Krzemienieckiego ⁹-hucusque temere⁻⁹ nie oddali y oddać nie chcieli, o co Ich m. tak na sądach skarbowych, iako y na roczkach w Krzemieńcu na niektórych dobrach y osobach pootrzymywali ¹⁰-kondemnaty y approbaty⁻¹⁰, z któremi kondemnatami ciż Ich mość mają sobie przydanego dekretem skarbowym do executiey¹¹ wielmożnego Jego mości Pana Mikołaię Alexandra Bożęca Jełowickiego, stolnika nowogrodzkiego, sędzię sądów skarbowych, czyniąc dość ¹²-oneri suo, ultro prosequowali⁻¹² a naprzód: przyiechawszy do wsi Perewałowki na executio^{12a} winnych podatków, ponieważ nikt nie bronił executyey, postępiąc sobie według prawa, wzięli wołów pięć, niżej w taxie mianowanych, a to ¹³-in vim⁻¹³ zatrzymanego dwóygą sześciorga podymnego, do skarbu winnego, także w pensyach y winach, dekretem nakazanych i opisanych, potym do wsi Mytyniec przyiechawszy, // gdzie także nikt nie bronił executiey, in vim zatrzymanego tymże pomienionym Ich mościom Panom poborcom dwóygą sześciorga podymnego y Jego mości Panu ¹⁴-woyskiemu nowogrodzkiemu⁻¹⁴, poborca ¹⁵-tróygą podymnego⁻¹⁵, in vim zatrzymanego podymnego wzięli woła iednego siwego. Które grabieże¹⁶ według prawa y zwyczaju, zaraz skoro powróciwszy z executiey, manifestowawszy się na wrzędzie ninieyszym, praesentowawszy, o taxę onych prosili. Tedy y ia, wrząd, te grabieże widziawszy, tak taxuie¹⁷: naprzód woły ze wsi Perewałowki wzięte: woła ciemnogniadego taxuie złotych dwadzieścia, woła czerwonego białobokiego, uulgo¹⁸ peristego, złotych dwadzieścia, woła płowego złotych piętnaście, woła z czerwona płowego złotych ośmnasć, piątego, iako Ich mość wyżej wspomnieni powiadali, wolika ciemnogniadego małego w drodze, do taxy iego prowadząc, zostawili, ponieważ nędzny barzo był, że nie mógł iść y nescitur¹⁹, ieżli nie zdechnie, o co teraz zaraz manifestantur²⁰, co y wożny szlachetny Szymon Jabłoński ²¹-vere et fideliter⁻²¹ zeznał, że tamten wolik więcey nie stał się ani stoy nad złotych dziesięć; item woła siwego ze wsi Mytyniec, do taxy stawionego, ia, wrząd, taxuie złotych dwadzieścia. A po taxowanych grabieżach ciż Ich mość wyżej wspomnieni o wyręczenie²² tych grabieżów prosili, czego ia, wrząd, na affectatię²³ stron pozwoliłem. Naprzód tedy wyręczył²⁴ Je^o m. Pan Mikołay Ledochowski woła ciemnogniadego y płowego y trzeciego woła siwego a Jego mość Pan Pieślak wyręczył woła białobokiego alias²⁵ peristego y drugiego z czerwona płowego. Które woły Ich mość wyręczaiąc, ofiarowali się²⁶, iż te woły, ieśliby kto chciał do niedziel

trzech z obwinionych wykupować, za skuteczną skarbowi y dekretowi skarbowemu satisfactio²⁷ przywrócić mieli. A teraz prosili, aby to wszystko²⁸-actis praesentibus connotatum²⁸ było. Co y otrzymał. Mikołaj Jan Ledochowski, poborca woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, pierwszey raty sześciorga podymnego. Jan Pieślak, succollector Jego mości Pana Daniela Jełowickiego, poborcy sześciorga podymnego, ²⁹-m. p.²⁹ Symon Jabłoński, woźny woiewództwa Wołyńskiego.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 226, с. 586, 588. Оригінал.

¹-¹ показ конфіскованого ² особисто ³-³ 1682 р. ⁴ помічник поборці (співзбирач) ⁵ також ⁶-⁶ грудня того самого року ⁷-⁷ згідно з часом, передбаченим ухвалами ⁸-⁸ збір (потрібно exactionem) продовжували ⁹-⁹ дотепер легковажно ¹⁰-¹⁰ вирокі і підтвердження ¹¹ виконання покарання ¹²-¹² своєму обов'язку, далі чинили ^{12a} потрібно executionem ¹³-¹³ в силу ¹⁴-¹⁴ ідеться про Михайла Ледоховського ¹⁵-¹⁵ мається на увазі потрібне у складі пів п'ятнадцятикратного подимного ¹⁶ конфіскації ¹⁷ оцінює ¹⁸ по-простому ¹⁹ невідомо ²⁰ маніфестують ²¹-²¹ правдиво і вірно ²² взяття під нагляд ²³ бажання, вимогу ²⁴ взяв під нагляд ²⁵ або, інакше ²⁶ висловили сподівання, запевняли ²⁷ компенсацію (потрібно satisfactionem) ²⁸-²⁸ теперішнім актам відомо ²⁹-²⁹ manu propria

№ 15

1684 р., липень—серпень. Кременець. Список надходжень (perceptarz) від другої (повторної) рати п'ятикратного подимного Кременецького повіту, складений поборцею цього податку Войцехом Раціборовським під час його збору, який тривав від 1 липня до 31 серпня, згідно з ухвалою луцького сеймику 18 квітня 1684 р., за квітами першої рати шестикратного подимного, виданими поборцею Олександром Глінкою Вольським (за вписом у кременецьку гродську книгу 23 травня 1687 р. на прохання В. Раціборовського)

¹-Облата перцепътар¹-¹ подымного в повете Кременецким,
през его мл. Пана Раціборовского, поборцѣ на тен час подымног(о),
поданого

Рокѣ тысяча шестсот осмъдесят сегомо мѣца маа двадцет третего дня

Перед ѣрядом и акътами нинешъними кгородскими кременецкими и передо мною, Станиславом Каменским, сѣдею кгородским и бѣркграбимъ кременецкимъ, personaliter² stanawszy, vrodzony Je^o m. Pan Wojciech Raciborowski, poborca pięciorga podymnego woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, dla wpisania do act niniejszych grodzkich krzemienieckich podał ³-per oblatam³ perceptarz podymnego, niżej wyrażonego, o czym ten perceptarz szyrzey w sobie obmawia y temi iest pisany słowy:

Perceptarz wybierania powtórney raty pięciorga podymnego, na zapłatę woysku Je^o Kr. M. y Rzeczypospolitey vchwalonego, ⁴-in anno millesimo sexcentesimo octuagesimo quarto die decima octava aprilis in solito loco⁴ w Łucku na seymiku ⁵-nemine contradicente⁵ postanowionego, które wybieranie ⁶-secundum mentem⁶ całego woiewództwa Wołyńskiego zaczyna się ⁷-a prima iuly⁷ a kończyć się ma ⁸-ultima augusti⁸ przeze mnie, Wojciecha Raciborowskie^o, poborcę woiewództwa Wołyńskiego, powiatu Krzemieniec-

kiego, a te wybieranie według kwitów pierwszej raty sześciorga podymnego exactey⁹ Je^o m. Pana Alexandra Glinkę Wolskiego, które ¹⁰-per alphabetu⁻¹⁰ tak się w sobie ma*:

Andrzejów miasto y wsi, do niego należące, haereditatis¹¹ jaśnie oświeconego X(ia)ż(ę)cia Je^o m. Pana ¹²-woiewody sędmirskiego⁻¹², ¹³-in possessione⁻¹³ Je^o m. Pana Kaleńskiego, including¹⁴ w niego domy żydowskie, hayduckie, dragańskie, puszkarza, trębaczą, ¹⁵-pisarza prowentowego⁻¹⁵, sług kościelnych. // Wsi, do tego miasta należące, to iest Olexinieć Stary, wieś Iwań, wieś Baszuki, wieś Dmitruwka, wieś Roiuwka, Witkowiec, Rydoml, including sług zakonnych y hayduków, Hruskę, Swiniuchy, Wiazowa, Korszyłuwka y wieś Chotowica, in possessione Jey m̄śc Paniey Ostrowskiey, prócz Hrynki, wsi pustey. In summa z dymów 117.

Antonowce wieś Xiążęcia J. M̄ści Pana ¹⁶-woiewody bełżkiego⁻¹⁶, dymów 8.

Andruha Przednia, haereditatis et possessionis różnych Ich m[ośció]w części, including części Jey m̄ści Paniey Hrehorowey Andruskiey, prócz części Jm. P. Samuela Leśnickiego, z dymów 4.

Andruha Zadnia wieś, z części haereditatis Ich mw P. P. Boguckiego, Konstatego y Alexandra Andruskich, z dymów 2. W Andruchach wsiach Przedniey y Zadniey części Ich mw Woderackich, puste zostaiące cale.

Bożce wieś, z części Jey m̄ści Paniey Bereżeckiey y Je^o m̄ści Pana Łowickiego, z dymów 1,5, w teyże wsi z części Ich mw P. P. Kunickich, z dymów 1,5.

Batkuw wieś, haereditatis Jm. P. P. Batkowskich, z dymów 3.

Bakota wieś do Nowego Wiśnowca, ¹⁷-in possessionem⁻¹⁷ Jey m̄ści Paniey skarbnikowey, z puł dymu.

Biała Krynica wieś do Sudyłkowa, in possessione Jey m̄ści Paniey starościney sądeckiey, z dymów 6,5.

Bochdanowka wieś Jm. P. Michała Stanisława Żułkiewskiego, podstolego wołyńskiego, z dymów 2.

Borszczuwka wieś, haereditatis Jm. P. Karola Jana Bieleckiego, z dymów 1,5; w teyże wsi z części zastawney Jm. P. Luli, z dymu 1; w teyże wsi z części Jm. Pana Jerzego Bieleckiego, z puł dymu.

Butyny i Polany wsi do Nowego Wiśnowca // in possessione Ich mw P. P. Siemaszków, z dymów 2,5.

Biała Krynica wieś, haereditatis Xięcia J. m̄ści Pana ¹⁶-woiewody bełżkiego⁻¹⁶, z dymów 10,5.

Bryków wieś, część Jm. Pana Samuela Mołczana, z dymu 1.

Biłka wieś do Nowego Wiśnowca, in possessione Ich mw P. P. Duninów Bykowskich, pusta, odprzysiężona¹⁸.

Bolezuby wieś do Czarnopola¹⁹, in possessione Jm. Pana Sawicza, abiurata²⁰, na 1,5 dyma.

Berezna wieś y Nowosielica wieś do Łabunia, in possessione Ich mw Gulszewskich, abiurata na dymów 6,5, a oddali z dymów 5.

Buderaż wieś, z części Jm. Pana Eismunta, z dymu 1.

Białogrodka miasteczko do Zasławia, in possessione Jey m̄ści Paniey Błędowski (!), z dymów 62,5.

* Далі наводимо тільки кількість димів (цифрами, на відміну від документа, де ця кількість фігурує словами). Суми, які надходили з димів, легко вирахувати: одинарна ставка подимного становила пів злотого (15 грошів); отже, наприклад, п'ятикратний податок з одного дима становить 2 злоти 15 грошів, з двох — 5 злотих і так далі.

Bilczyn y Woytowce wsi do Ostroga, in possessione Jm. Pana Truskiego, dymów 12.

Baczmanowka wieś do Zaslavia, in possessione Jm. Pana Czekońskiego, dymów 1,5.

Baszkowce wieś, haereditatis Xięcia J. mści Pana woiewody bełskiego, in possessione Jm. Pana Stanisława Kamińskiego, sędziego y burgrabiego grodzkiego krzemienieckiego, oprócz części w Podhayczykach, Jankowiec y części Ludwiszczach, które puste, z dymów 3.

Bykowce wieś do Rochmanowa, z części Jm. Pana Goreckiego, z dymu 1; w teyże wsi Bykowcach z części Jm. Pana Jakubowskiego dymów 6; w teyże wsi Bykowcach z części Jm. Pana Pawłowskiego, z dymów 2.

Bebczynce wies do Zaslavia, in possessione Jm. Pana Mokosewicza, z dymów 7,5.

Bodaki y Łozy wsi do Nowego Wiśnowca, in possessione Jm. Pana Zygmunta Dunina Szpota riami (!), pusto, abiurata.

Białogrodka wieś, połowica do Ptyczy, in possessione Jm. Pana Dowgerta, cześnika czernihowskiego, dymów 4,5.

Borek wieś z części Jm. Pana Dziewieckiego, z dymu 1; w teyże wsi z części Jm. Xiędza plebana zbarazkiego, dymów 1,5; w teyże wsi Borku z części Jm. Pana Podhorskiego y ze dworu, w Krzemieńcu będącego, z dymów 1,5.

Borszczuweczka wieś, in possessione Jm. Pana Okuruwskiego, puł dymu.

Borek wieś, z części Jm. Pana Jakubowskiego [y] z pode dworu J. mści w Krzemieńcu, z dymów 2.

Borysow wieś, haereditatis Je^o mśc Pana Koniecpolskiego, woiewodzica bełkiego, in possessione Ich m. O. O. Franciszkanów międzyrzyckich, dymów 8,5.

Boratyn y Dobrowodka wsi, in possessione Jm. P. Stanisława Ledochowskiego, z dymów 8,5.

Berech wieś, in possessione Jey mści Paniey Deniskowey, sędziny ziemskiej krzemienieckiey, także z pode dworu Jey mści w Krzemieńcu, z dymów 5,5.

Brażynce wieś do Łabunia, in possessione Jm. Pana Bogusza, podstolego nowogrodzkiego, dymów 1,5.

P. Ereselów miasteczko, possessionis Ich mw O. O. collegium krakowskiego²¹, dymów 7,5.

Baszamowa wieś, haeretatis et possessionis Jm Pana Węglińskiego, z dymów 3,5.

Chwedkowce wieś do Starego Wiśnowca, z dymu 1; w teyże wsi abiurat dymów 5.

Ceceniowce wieś ²²iuris regni²², in possessione Jm Pana Ledochowskiego, kasztelanica wołyńskiego, z dymów 4,5.

Chłopotyn miasteczko do Ostroga, in possessione Ich m. O. O. Iezuitów collegium krakowskiego, z dymów 8. //

Czyszuwka wieś do Zaslavia, in possessione Jm. Pana Vhinieckiego, z dymów 13.

Czernichowka wieś do Bazyliey, in possessione Jm. P. Grabowskiego, z dymów 2.

Czartoryia miasteczko Xiężney Jey mści Paniey koniusziny koronney, in possessione Jm. Radłyńskiego, łowczego łukowskiego, dymów 66,5.

Chocin wieś, z części Jey mści Paney Leduchowskiej, kasztelanowey wołyńskiej, z dymów 9,5; Chocin wieś, dziedzictwo y dzierżawa Im. P. P. Leduchowskich, kasztelanów wołyńskich, z dymów 19.

Czernihuw wieś do Tarnopola, in possessione Jm. Pana Trzebińskiego, z dymów 3,5.

Dołotcze wieś do Ostroga, in possessione Jm. Pana Lipowskiego, z dymów 4,5.

Detyniczne wieś do Dubna, in possessione Jm. P. Krupki, z dymów 7.

Dworzec wieś do Zasławia, in possessione Jm. P. Miączyńskiego, z dymów 7.

Dworzec wieś do Nowego Wiśniowca, in possessione Jm. P. Skrzenciekiego, puste.

Dowhałowka wieś do Jampola, in possessione Jm. P. Chałaima, puł dymu.

Denisowka wieś do Lachowiec, in possessione Jm. P. Sołtana, dymów 3.

Dederkały wsi Nizsze y Wyssze, z części Jm. Pana Dederkała Alexandra, z dymu 1; w teyże wsi z części Jey mści Paney Kadłubowskiej, z puł dyma; w teyże wsi z części Jm. P. Paczynickiego, z dymów 2,5; w teyże wsi z części Jm. P. Żabokrzyckiego, z puł dyma; w teyże wsi z części Jm. P. Konstantego Dederkała, z dymów 1,5.

Dobrowody wieś do Tarnopola, in possessione Jm. Pana Bistrzanowskiego, z dymów 8,5 //

Gnoynica wieś Wielka do Ostroga, in possessione Jey mści Paney Grudzkiej, z dymów 3.

Gnoynica wieś Mnieysza do Zasławia, in possessione Jey mści Paney Chołoiwskiej, z dymów 2,5.

Grzymałowka wieś, haereditatis Jm. Pana Koniecpolskiego, wojewodzica bełskiego, in possessione Jm. P. Trzebińskiego, dymów 4.

Horodyszczce wieś Ich mw O. O. Karmelitów tameyszych, dymów 2.

Hryców miasto, haereditatis Jm. P. Warszzyckiego, miecznika koronnego, includuiąc przedmieścia, domy kozackie, hayduckie, sług zamkowych, dymów 63.

Holiki wieś do Zasławia, in possessione Jm. Pana Dawgerta, czesnika czernihowskiego, z dymów 7,5.

Hnizdyczna wieś do Tarnopola, in possessione Ich mw O. O. Dominikanów podkamienieckich, dymów 6.

Hlewiatyn wieś do Radziwiłowa, in possessione Jm. P. Trębińskiego, dymów 2.

Horynka i Kozlin, haereditatis Xcia Jmści wojewody bełskiego, in possessione J. mści P. Alexandra Raciborowskiego, woyskiego krzemienickiego, dymów 15.

Hołubica wieś do Nowego Wiśnowca, in possessione Jm. P. Łobosa, pusta.

Hulowce wieś do Lachowiec, in possessione Jm. P. Zabłockiego, dymów 6.

Juruwka wieś do Lachowiec, in possessione Jm. P. Snitowskiego, dymów 1,5.

Jampol miasto, haereditatis et possessionis Xięcia Jmści wojewody bełskiego, includuiąc domy żydowskie, przedmieścia, wieś Łepesuwkę, dymów 51,5.

Juskowce wieś, haereditatis et possessionis Jm. P. Frykacza, y z pode dworu J. mści w Krzemieńcu będącego, z dymów 4,5.

Ichrowica y Dubowce wsi do Tarnopola, in possessione Jm. P. Szaniawskiego, z dymów 1,5.

Krzemieniec miasto iuris Regni, z pod iurisduktiey mieskiej, z dymów 7; z tegoż miasta a z przedmieścia Zapotycza, z dymów 6,5; z tegoż miasta z przedmieścia Tunik, z dymów 14; z tegoż miasta od Żydów, z dymów 17,5; z tegoż miasta od mieszczan, w klasztorze mieszkających, dymów 9; z tegoż miasta od poddanych klasztornych, na plebaniey mieszkających, dymów 3; z tegoż miasta od poddanych, pod dworami mieszkających Jm. P. Turskiego, Jm. P. Kamieńskiego, Jm. P. Lisieckiego y Pana Grencewicza, z dymów 2,5; z tegoż miasta z pode dworu Ich mw P. P. Leduchowskich z dymów 13; z tegoż miasta z pode dworu Xięcia J. mści P. ²³-starosty krzemienieckiego⁻²³, dym 1.

Koryta wieś do Ostroga, in possessione Jm. P. Żądta Dąbrowskiego, dymów 3,5.

Kuniuw miasteczko, haereditatis Jm. P. P. Piasoczyńskich, dymów 5,5.

Kuszanki (Kurianki) wieś do Lachowiec, in possessione Jm. P. Romanowicza, dymów 2,5.

Kapustynce wieś do Zbaraża, in possessione Jm. P. Skaleckiego, pusta.

Kłodno wieś do Tarnopola, in possessione Jm. P. Michała Floriana Rzewuskiego, podskarbiego nadwornego, z dymów 2.

Kulikow wieś, z części Jey mści Pani Protiowskiej, dymów 1,5.

Kordyszow wieś y Olibisy do Rochmanowa, in possessione Jm. P. Lisieckiego, z dymów 5.

Krutniuw wieś do Andrzeiowa, in possessione Jm. P. Kluńskiego, dym 1.

Kłembuwka wieś do Zaslavia, in possessione Ich mm P. P. Mały//nowskich Szulhanów, dym 1.

Kalenicze Małe y Wielkie wsi do Łabunia, possessionis Jm. P. Godlewskiego, chorążego czernihowskiego, dymów 3,5.

Kaszczynce wieś do Lachowiec, possessionis Jm. P. Smarzewskiego y Jm. P. Kułakowskiego, ²⁴-ex sortibus⁻²⁴ obydwóch Ich mm., dymów 4.

Kobyła wieś do Czarnopola, possessionis Jm. P. Lubienieckiego, dymów 4.

Korczyk miasteczko do Zaslavia, possessionis Jm. P. Zapolskiego, dymów 3.

Komoruwka wieś, in possessione Jm. P. Świętoiańskiego, dymów 4.

Korszow wieś do Lesniowa, in possessione Jm. P. Świedzińskiego, podczaszego czernihowskiego, dymów 16.

Kozin miasteczko, haereditatis Ich m. P. P. Zuleiow, in possessione Jm. P. Zaundzkiego, includuiąc w ten comput²⁵ domy żydowskie, sług zamkowych, przedmieścia Staryki, Wulkę y Kopce przed zamkiem, połowicę wsi Setna, Czortorię wieś, dymów 65.

Korszyłuwka wieś do Kozina, possessionis Jm. P. Teleckiego, dymów 10,5.

Kurniki wieś do Tarnopola, possessionis Jm. P. Bohdanowicza, dymów 2,5.

Kokorow wieś, haereditatis Ich m. P. P. Iskruw, z części Ich m., dymów 5,5; w teyże wsi z części Jm. P. Raciborowskiego, dym 1; w teyże wsi z części Jm. P. Goreckiego, z dymów 1,5; w teyże wsi z części Jm. P. Sinkowskiego z puł dymu.

Krzywczyki wieś, totaliter²⁶ pusta, in possessione Jm. Pana Nenchy.

Kruplec miasteczko haereditatis et possessionis Jm. P. Stanisława Cetnera, podkomorzego krzemienieckiego, y do niego należące Staryki, wieś Srebrna, wieś Michałuwka, wieś Barania y // połowica Setna, dymów 86.

Kudłaczówka^{26a} wieś do Białej Krzywnicy, possessionis Jm. P. Nenchy, dym 1.

Konstantynów Stary miasto, haereditatis Xiężney Jey mści Paniey ²⁶⁶-koniuszyney koronney⁻²⁶⁶, y wsi Michałowce, Samczyńce, Niemierzynce, Suski, Kobyla, Semerynki, miasto Krasinów, wsi Zapadynce, Holiki, Skoworotcy odprzysięgli wszystkie dymy, oddali tylko z dymów 5; z tegoż miasta Konstantynowa z pode dworów szlacheckich Jm. P. Kerekiegego, Jm. P. Przyłuckiego, Jm. P. Diakowskiego, dymów 5.

Komarzyn wieś y część w Tarażu do Andrzeiowa, possessionis Jm. P. Raciborowskiego, woyskiego krzemienieckiego, dymów 2.

Korytno y Rytkow, części haereditatis et possessionis Jey mści Paniey Wyslobokiey, dymów 6,5. Korytno y Rytkow, części Ich m. P. P. Leduchowskich, kasztellaniców wołyńskich, dymów 17,5.

Kotelanki wsi Mała y Wielkie, possessionis Jm. P. Okorskiego, dymów 3.

Lesnia wieś y część w Andrusze, possessionis Jm. P. Samuela Leśnickiego, dymów 6.

Lachow wieś, z części Jey m. P. Bieleckiey z dymów 7,5; z teyże wsi z części Jm. P. Dziusy dymów 1,5.

Łanowce miasteczko, haereditatis Ich m. P. P. Jełowickich na Sokalu, dym 1.

Lesniow miasto, haereditatis Jm. P. Koniecpolskiego, woiewodzica bełskiego, od chrześcian z dymów 97; z tegoż miasta z domów żydowskich 17.

Łabuń miasto Stare y Nowe, includuiąc domy żydowskie, kozackie, pacholków, przedmieścia, także wieś Kochanuwką, Swinną, wieś Noczpały, wieś Tytkow, Kisiele, in possessione Jey mści starościny sądeckiey, z dymów 176,5.

Łopuszna y Wyszkowce wsi do Nowego Wiśniowca, possessionis Jm. P. Kluńskiego, puste.

Lubar miasto, haereditatis domu Ich m. P. P. Lubomirskich, z dymów 120.

Lachowce miasto, haereditatis wielmożnego Jm. Pana ²⁷-woiewody ruskiego, hetmana wielkiego koronnego⁻²⁷, includuiąc domy żydowskie, przedmieścia y ludzi służyłych, także miasteczko Kornice, z domami żydowskimi, wsi Woynichów, Warywody, Siwki, Mikłasze, Tychomieli, Żemelince, Choroszw, Kaszczyńce, dymów 73,5.

Łosiatyn wieś, z części Jm. P. Świętojańskiego, dymów 3; z teyże wsi z części Jm. P. Kruszelnickiego, dymów 1,5; z teyże wsi z części Jm. P. Tchorzewskiego, z dymów 3; z teyże wsi z części Jm. P. Samuela Ledochowskiego, dymów 1,5; z teyże wsi z części Jm. Paniey Osieckiey, z dymów 2,5; z teyże wsi z części Lewkowicz Jm. P. Pawłowskiego, z dymu 1.

Ledochow wieś, z części Jm. P. Andrzeia Ledochowskiego, sędzica ziemskiego krzemienieckiego, z dymów 4,5; z teyże wsi z części Jm. P. Michała Ledochowskiego, woyskiego nowogrodzkiego, dymów 4; z teyże wsi z części Jm. P. Samuela Ledochowskiego, dym 1; z teyże wsi z części Jm. P. Stanisława Ledochowskiego, dymów 2; z teyże wsi z części Jey m. Paniey Osieckiey, z dymów 13; z teyże wsi z części Jey m. P. Zacharyaszowey Ledochowskiey, z dymu 1.

Mazuryńce wieś, haereditatis Jm. P. Etrozolima, dym 1.

Manaczyn miasteczko do Zbaraża, possessionis Jm. P. Libiszewskiego, dymów 2.

Miskowce wieś do Nowego Wiśniowca, possessionis Ich mw O. O. Karmelitów bosych, dymów 1,5.

Młynowce wieś do Nowego Wiśniowca, possessionis Jm. P. Sufczyńskiego, dymów 2.

Milcze wieś, z części O. O. Bazylianów zpod manasteru, dymów 9,5; z teyże wsi z części Jm. P. Biliny Prawskiego, dymów 2,5; z teyże wsi z części Jm. P. Piątkowskiego, z puł dymu.

Michła wieś do Zaslawia, possessionis Jm. P. Bazylińskiego, dymów 5.

Moksza wieś do Zaslawia, possessionis Jm. Pana Szablowskiego, dymów 1,5.

Michnow wieś do Zaslawia, possessionis Jm. P. Chomentowskiego, dymów 8.

Myslatyn wieś do Zaslawia, mieszkaią w niey Tatarowie, dymów 2.

Miakoty y Debryn wsi do Ostropola, haereditatis Jm. P. Konieczpolskiego, woiewodzica bełskiego, oprócz tatarskich domów, dymów 7.

Nowosiulki wieś, z części Jm. P. Bazylego Hulanickiego, z puł dymu; z teyże wsi z części Ich mw O. O. Franciszkanów krzemienieckich, z części w Ludwiszczach tychże Ich mw, z dymów 3.

Nowohorodyszcze wieś, z niey ex sortibus Jm. P. ²⁸-podczaszego wołyńskiego-²⁸, Jm. P. ²⁹-stolnika nowogrodzkiego-²⁹, Jm. P. ³⁰-łowczego wołyńskiego-³⁰, Jm. X. Jełowickiego, dymów 3,5.

Noryłów wieś do Jampola, possessionis Jm. P. Truskiego, z puł dymu.

Nowiki wieś do Tarnopola, in possessione Jm. Pana Truskiego, dymów 2.

Nowicze wieś do Łabunia, possessionis Jm. P. Stockiego, dymów 12,5.

Niemierow wieś do Radziwiłowa, possessionis Ich m. P. P. Senkowskich, dymów 2,5.

Nosowica wieś y połowica wsi Białogrodki, haereditatis Jm. P. Hłamalińskiego, dymów 11,5.

Nowosiulki wieś, część // Jm. P. Kleczkowskiego, dymów 1,5.

Ożohowce miasteczko, haereditatis xięcia J. mści P. woiewodziney bełskiej, dymów 20,5.

Okniny Małe y Wielkie, haereditatis xięcia J. mści Pana woiewody bełskiego, dymów 6.

Okniny wieś, połowica Ich mm. P. P. Zbyrkowskich, z puł dymu.

Obycz wieś do Rochmanowa, dzierżawa Jey mci Paniey Truskiej y Jm. P. Żabokrzyckiego, dymów 2.

Olszanica wieś, z części Jm. P. Bogusława Sieniuty, dymów 2,5; z teyże wsi z części Jm. P. Żabokrzyckiego, z dymów 1,5; z teyże wsi od boiarów, dymów 1,5.

Oparypsy wieś do Radziwiłowa, possessionis Jm. P. Kruszyńskiego, dymów 8,5.

Onoskowce wieś, z części Jm. P. Łońskiego y z poddanych, pod dworem J. mści w Krzemieńcu mieszkaiących, z dymów 3; z teyże wsi z części Jm. P. Teleckiego, z dymu 1.

Obaczance³¹ wieś do Tarnopola, possessionis Jm. Pana Moszyńskiego, z dymów 2.

Okniny y Pererosłe wsi, z części Jey mści Paniey Stephanowej Wkrzyńskiej, z dymów 13.

Pleskowce wieś do Tarnopola, possessionis Ich mw. O. O. Dominikanów brodzkich, dymów 2.

Peremoruwka y Kaszuwka wsi, in possessione Jm. P. Kasperskiego, dymów 3,5.

Pototurow wieś, połowica w Bykowie³² y część w Wołkowyach, z poddanemi, pod dworem w Krzemieńcu będącemi, in possessione Jm. P. Łaska, dymów 13.

Poczapki wieś, haereditatis Jm. Pana Dziusy, z dymu 1. //

Pererosłe wieś, z części Ich m. P. P. Piasoczyńskich, dymów 2.

Pryputeń wieś do Zaslawia, possessionis Jm. P. Kotowskiego, dymów 2,5.

Putrynce wieś do Zaslawia, possessionis Jm. P. Stapkowskiego, dymów 5.

Pokoszczuwka y Krasnuwka wsi do Zaslawia, possessionis Jm. P. Macowicza, dymów 1,5.

Plaszowa wieś, iuris regii, possessionis Ich m. P. P. Leduchowskich, kasztellaniców wołyńskich, dymów 2,5.

Popowce wieś do Andrusiowa, in possessione Jm. P. [Stanisława] Kamińskiego, sędziego y burgrabiego krzemienieckiego, dymów 3,5.

Połoniczna wieś do Korytna, possessionis Jm. P. Koca, dymów 3.

Płaska y Pererosła wsi do Dubna, in possessione Jm. P. Przyluzkiego, dymów 7,5.

Połonne Stare y Wola Połońska miasta z przedmieściami, Bortniki y Hołyki nazwanemi, includuiąc dymy Jm. X. plebana połońskiego na Bortnikach tylko, ale nie na grobli, na plebaniey należące, includuiąc ludzi służyłych, kozaków y hayduków, także wsi Tyranuwkę, Dertkę y połowicę Nowosielicy, haereditatis domu Ich mm. P. P. Lubomirskich, z dymów 107.

Połonne Nowe, haereditatis tychże Ich mm. P. P. Lubomirskich, includuiąc przedmieścia, ludzi służyłych, kozaków y hayduków y ludzi, pod manastyrem mieszkaiących, także wsi Kustowce, Kałużynce, połowicę Nowosielicy y Baranuwkę miasteczko, dymów 72 y trzy części dymu; z tychże trzech miast od dymów żydowskich, w Połonnych mieszkaiących, dymów 107.

Peratyn wieś, z części Jm. P. Krasowskiego, dymów 2,5; z teyże // Peratyna części y wsi Milcza, części Ich m. P. P. Odyńców Sokołowskich, dymów 4,5.

Ptycza miasteczko do Dubna, in possessione Jm. P. Dawgerta, cześnika czernihowskiego, od mieszczan y przedmieszczan, oprócz wójta dubieńskiego, dymów 25; z tegoż miasteczka od żydowskich domów, z dymów 4.

Piszczatynce wieś, in possessione Jey mści P. Dobrzyńskiej, pusta zostaie cale.

Poczaiów wieś, haereditatis Ich m. P. P. Firleiów, in possessione Ich m. O. O. Bazylianów monastera poczaiońskiego, includuiąc wieś Komnatkę y ludzi, pod manasterem mieszkaiących, dymów 21,5.

Puste Iwanie, haereditatis Ich mm. P. P. Firleiow, in possessione Jm. P. Stanisława Ledochowskiego, z dymów 6,5.

Pereniatyn miasteczko, z połowice Jey mści Paniey Osieckiey, includuiąc przedmieścia y Tuniki, dymów 25; z tegoż miasteczka z drugiey połowicy Jm. P. Andrzeia Ledochowskiego, sędzica ziemskiego krzemienieckiego, także z połowiey przedmieścia y Tuniki, dymów 30.

Rostoki wieś, z części Jey mści Paniey Mireckiey y Jm. P. Daniela Jełowickiego, z dymów 4; z teyże wsi z części Jey mści Paniey Jełowickiey, woyskiey krzemienieckiey, y Jm. P. Samuela Garlińskiego, includuiąc y części w Horynce Wielkiey, dymów 5; z teyże wsi z części Jm. P. Piasoczyńskiego, z dymu 1; z teyże wsi z części Jey mści Paniey Rostockiey, podsełkowej krzemienieckiey, dymów 5,5.

Radoszuwka wieś, in possessione Jm. P. Wysockiego, dymów 1,5.

- Radohość Wielka, z części Jey mści P. Sieniuciney, dymów 4,5; z teyże wsi z części Jm. P. Hrohowskiego, dymów 2.
- Rochmanow miasteczko do Nowego Wiśniowca, in possessione Jey m. Paniey Błędowskiej, includując domy żydowskie, // dymów 24.
- Rzesniowka wieś do Tarnopola, pusta.
- Radohość Mnieysza do Ostroga wieś, in possessione Jm. P. Gradowskiego, dymów 3.
- Radzywiłow miasto, in possessione Jm. P. Kruszyńskiego, dymów 31,5.
- Rutka wieś, in possessione Jey mści P. Korczakowskiej, z puł dymu.
- Slachcince wieś do Zbaraża, in possessione Ich m. P. P. Bukowskich, dymów 2.
- Siekierzynce wieś do Ostroga, in possessione Jm. P. Brodowskiego, dymów 1,5.
- Szepetyn miasteczko do Dubna, Szuczyńskiego, dymów 5.
- Sniszyiuwka³³ wieś do Starego Wiśniowca, in possessione Jm. P. Olszowskiego, dym 1.
- Sudyłkow miasteczko, in possessione Jey m. P. starościney sądeckiej, dymów 53,5.
- Surasz Ich mści O. O. Jezuitów collegium Ostrogskiego y wsi do niego należące zonki, Chodaki, Turowie, Teleruwka, Onuszkowce, część w Nowohorodyszczach, dymów 24.
- Stożek wieś, haereditatis Xięcia Jm. P. woiewody bełzkiego, dymów 5.
- Satki wieś, possessionis Jm. P. Wkryńskiego, dymów 3,5.
- Stepanowka wieś, in possessione Jm. P. Kaznowskiego, dym 1.
- Soszysce wieś do Rochmanowa, in possessione Jm. P. Dołżkowicza, dym 1.
- Studzianka wieś do Dubna, z dymów 10.
- Sieniuwka wieś do Zaslawia, in possessione Jm. P. Bienieckiego, dymów 2.
- Sapanowczyk wieś, haereditatis et possessionis Jm. P. Odyńca Sokołowskiego, dymów 2.
- Sudobycz wieś do Dubna, in possessione Jm. P. Ruszczyca, dymów 12.
- Sławutyn miasteczko y wsi, do niego należące, haereditatis, do Zaslawia, in possessione Jm. P. Komorowskiego, includując wsi Minkowce, Baczmanuwkę, dymów 12,5.
- Szelwow, Zapadynce^{33a}, Gnoynica Mała wsi do Zaslawia, in possessione // Im. P. Chołoiwskiego, dymów 13,5.
- Szymanuwka wieś do Zaslawia, in possessione Jm. P. Piotrowskiego, dymów 1,5.
- Stokwa y Komorowka, haereditatis et possessionis Jm. P. podstolego³⁴, dymów 4,5.
- Suska wieś do Łabunia, in possessione Jm. P. Czernego, dym 1.
- Sapanow y Podliscie wsi iuris regii do starostwa Krzemienieckiego, dymów 3.
- Siwki wieś do Zaslawia, in possessione Jm. P. Timińskiego, dym 1.
- Suszno wieś do Zaslawia, possessionis Jm. P. Stecińskiego, dymów 3.
- Stechniowce wieś do Zbaraża, in possessione Jm. P. Tchorzewskiego, dymów 2.
- Szumsk miasteczko, haereditatis Jm. P. Stanisława Małyńskiego, includując domy żydowskie y czeladź dworską, także wsi Bołożuwkę y Załuże, dymów 28,5.
- Sulżynce miasteczko do Zaslawia, prócz dymów tatarskich, tam mieszkających, dymów 2,5.

- Sawczyce wieś do Kozina, in possessione Jm. P. Witosławskiego, dymów 2.
 Siostrzatyn wieś do Lesniowa, in possessione Jey m. P. Wyżyckiej, chorążyney kiiowskiej, dymów 23,5.
 Szczurowce wieś do Zaslawia, in possessione Jm. P. Dawgerta, czesnika czernihowskiego, dymów 1,5.
 Sosnuwka wieś, in possessione Jm. P. Sebastianowicza, dym 1.
 Szebetuwka³⁵ miasteczko, Jm. P. Kruszyńskiego, libertowana.
 Semenow wieś, possessione Jm. P. Szereskiego, dym 1.
 Serecynce wieś, possessionis Jm. P. Pogroszewskiego, dym 1.
 Tyszewicze wieś, in possessione Ich m. P. P. Tyszkiewiczów, dymów 3.
 Turya wieś, in possessione Jm. P. Łackiego, puł dymu.
 Tesłuhuw y Piszczanka wsi, haereditatis et possessionis Jey m. P. Żurawnickiej, miecznikowey parnawskiej, dymów 26.
 Tyławka wieś do Białej Krynicy, in possessione Jm. P. Osławskiego, // dymów 2.
 Teleżynce wieś do Zaslawia, in possessione Jm. P. Wkryńskiego, dymów 10,5.
 Tarasy³⁶ wieś do Andrzeiowa, in possessione Jm. P. [Zygmunta] Szpota, dymów 5.
 Tytylkowce wieś iurius regii, in possessione Jm. P. Gutowskiego, dymów 2.
 Willa wieś iuris regii, in possessione Jm. P. Franciszka Zbrożka y Maniuw wieś do Starego Wiśniowca, in possessione tegoż J. Mści, dymów 3,5.
 Wiśniowiec Stary miasteczko Xięcia J. mści Pana wojewody bełzkiego, dymów 7,5.
 Wiśniowiec Nowy miasteczko, in possessione Jm. P. [Ludwika] Lisickiego, miecznika lwowskiego, dymów 27,5; z tegoż miasteczka z domów żydowskich, dymów 5.
 Vhorsko wieś do Białej Krynicy, dymów 3.
 Waczuw wieś do Zaslawia, in possessione Jm. P. Głogowskiego, dymów 1,5.
 Willa, Juszkowce, Zahorce y Borowica Mała, wsi do Ostroga, in possessione Jm. P. Jerzego Konstantego Kamińskiego, miecznika sanockiego, dymów 11,5.
 Waśkowce wieś do Zaslawia, in possessione Jm. P. Ziniewicza y Jm. P. Dąbrowskiego, dymów 7.
 Wirzbowiec wieś do Zaslawia, in possessione Jm. P. Pogorskiego, dym 1.
 Wołkowyie wieś, z części Jm. P. Kulikowskiego, puł dyma.
 Vsteczko y Ostrowiec wsi do Andrzeiowa, in possessione O. O. Bazylanów manastera poczaiowskiego, dymów 9,5.
 Werba y połowice Stołpca, haereditatis Jm. P. Malińskiego, dymów 4.
 Wyszgrodek miasteczko wielmożnego Jm. P. [Jana] Wielopolskiego, kanclerza koronnego (!).
 W Lesniowie pod klasztorem O. O. Bernardynów lesniowskich, dymów 5.
 Zahusze³⁷, Panasuwka, Seretec, Niskowce wsi, do Zbaraża należące, dymów 25,5.
 Zarudce wieś do Tarnopola, in possessione Jm. P. Głuchowskiego, dymów 1,5.
 Załuże wieś, z części Jm. X. Jełowickiego, dymów 3; z teyże wsi z części Jm. P. Kopystyńskiego, dymów 2; z teyże wsi z części Jm. P. koniuszyney koronney, dymów 1,5.

Zahayce wieś, haereditatis Jm. P. Jarmolińskiego, z części Jey (!) mści, includuiąc wieś Horbowce, Nowy Staw, dymów 5,5; z teyże wsi z części, pod manastyrem będącey, z dymów 4,5; z teyże wsi z części Jey m. P. Łaganowskiey, z puł dymu.

Zwiniacza wieś, połowica do Nowego Wiśniowca, in possessione Jm. P. Sękowskiego, dymów 4,5.

Zalisce wieś, do Białey Krynice, in possessione Jm. P. Lisieckiego, dymów 2,5.

Zubowa wieś do Zasławia, in possessione Jey mści Paniey Zubowey, dymów 3.

Zasław miasto Stare, haereditatis xiężney Jey mści P. koniuszyney koronney, includuiąc domy żydowskie na Starym i Nowym Zasławiu, w nim domy służałych ludzi, dymów 97.

Zasław miasto Nowe, haereditatis teyże Jey mści, includuiąc domy hayduckie, kozackie y ludzi służałych, dymów 109.

Zabokrzyki wieś, z części Jm. P. Danileckiego dymów 2; z części Jm. P. Żabo (!), cześnika mścislawskiego, includuiąc y sztenhentes (?), dymów 4,5; z części Pastkiewiczowey, dymów 1,5; w teyże wsi z części Jm. P. Jana Zuba, dymów 4,5.

Zołoby wieś iuris regii do starostwa Krzemienieckiego, dymów 10.

Zołutki³⁸, Siachrow, Rohowicze wsi do Łabunia, in possessione Jm. P. Stockiego, dymów 26.

Z dworu przedtym Jm. P. Pawła Leśnickiego, a teraz z części Łaurynowego, z puł dymu.

Zalisce wieś do Nowego Wieśniowca, in possessione Jm. P. Zygmunta Szpota, dymów 11; z teyże wsi z części Jey mści P. Nieborowskiey, dym 1.

Z pode dworu Jm. P. Gutowskiego, w Krzemieńcu będącego, z dymu 1.

Z Dworca wsi iuris regii do starostwa Krzemienieckiego należącey, in possessione Jm. P. Zabłockiego, // pisarza grodzkiego krzemienieckiego, z puł dymu.

Zołobki wieś do Rochmanowa, in possessione Jm. P. Woyciecha Raciborowskiego, includuiąc y części Jey mści P. Rokickiey, z dymów 2,5.

³⁹-Żukwin y Diahałowka³⁹, in possessione Jm. P. Radlińskiego, łowczego łukowskiego, dymów 5.

Żabokryki, część Jm. P. Żabokrzyckiego, podczaszego wilkomiskiego, puł dymu.

V tey oblaty perceptarza podpis ręki w te słowa: Woyciech Raciborowski, m. pp.

ЦДІА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 233, с. 91–109. Оригінал.

¹-¹ впис списку надходжень ² особисто ³-³ для впису ⁴-⁴ дня 18 квітня 1684 р. у звиклому місці ⁵-⁵ одностайно (буквально — при тому, що ніхто не перечив) ⁶-⁶ за наміром ⁷-⁷ від першого липня ⁸-⁸ в кінці серпня ⁹ збору ¹⁰-¹⁰ за абеткою ¹¹-¹¹ власности (спадкового, дідичного володіння) ¹²-¹² кн. Михайла Єжи Чарторийського ¹³-¹³ у тимчасовому володінні ¹⁴ включаючи ¹⁵-¹⁵ вів облік доходів ¹⁶-¹⁶ кн. Костянтина Вишневецького ¹⁷-¹⁷ потрібно in possessione ¹⁸ записяжено, що це село пусте, подимне нема з кого брати ¹⁹ Поселення з такою назвою в інших джерелах не трапляється. Чи не йдеться тут про Тернопіль, неодноразово згадуваний далі? ²⁰ записяжено ²¹ йдеться про езуїтську колегію ²²-²² права Королівства ²³-²³ кн. Михайла Францішека Чарторийського ²⁴-²⁴ з частин ²⁵ загал ²⁶ цілком ^{26a} потрібно Kudlaiuwka ^{26b}-^{26b} вдова Олександра Михайла Лю-

бомирського, який займав уряд конюшого коронного у 1645—1658 рр. ^{27- -27} Станіслава Яна Яблоновського ^{28- -28} Войцеха Станіслава Чермінського ^{29- -29} Войцеха Семенського ^{30- -30} Героніма Олександра Боженця Словицького ³¹ 1629 р., за Олексієм Барановичем, Оборонці ³² Bukowsach ³³ Snihyrowka ^{33a} має бути Zawadyńce ^{34- -34} волинського Михайла Станіслава Жолкевського ³⁵ Szepetowka ³⁶ Taraż ³⁷ Zahorze ³⁸ Żołudki ³⁹ не вдалося встановити, де ці села містилися

б) виявлені в інших рукописних зібраннях

№ 1

1682 р., листопада 6. Луцьк. Квит Михайла Гулевича та Олександра Ступницького, поборців шестикратного подимного в Луцькому повіті, про одержання ними цього податку зі сіл Олексинців та Зожева, маєтностей володимирського старости Стефана Загоровського,— з половини кількості димів, виявлених у них під час люстрації димів, яка була проведена за ухвалою сеймику Волинського воєводства від 19 лютого 1682 р.

My, niżej na podpisach mianowani poborcy sześciorga podymnego powiatu Łuckiego, ¹laudo publico⁻¹ w Łucku na seymiku anno 1682 die 19 february obrani, wiadomo czyniemy, iż za attestacją² Ich mościów lustratorów ze wsi Olexińca³, maiętności wielmożnego J^o mci Pana Stephana na Malowie y Łukowie Zahorowskiego, starosty włodzimirskiego, z dymów dwudziestu chłopskich, z czeladzi dworney trzech, ze wsi Olexińca⁴ tegoż J^o mci z dymów dziewięciu y czeladzi dworney trzech, ze wsi Zożowa szesnastu, ⁵in numero⁻⁵ tedy z tych wsi trzech dymów tak chłopskich, iako y czeladzi dworney ⁶pięćdziesiąt pięć⁻⁶, ⁷per medium⁻⁷ złotych siedemdziesiąt y sześć, groszy piętnaście odebraliśmy, z których odebrania kwituiemy y na to przy pieczęciach podpisujemy. Datt. w Łucku roku 1682 d[ie] 6 ta 9bris⁸.

Печатка

Hulewicz Michał, poborca w[oiewódstwa] W[ołyńskiego], powiatu Łuckiego
Alexander ze Stupnice, poborca w. W., powiatu Łuckiego

ЛННБ України, від. рукописів, ф. 5 (Оссолінські), оп. 1, спр. 6748, арк. 5. Оригінал.

^{1- -1} публічною ухвалою ² розпорядженням ³ ідеться про Олексинець Малий ⁴ ідеться про Олексинець Великий ^{5- -5} разом, сумарно ^{6- -6} насправді 51 ^{7- -7} з половини ⁸ по-
wembris

№ 2

1682 р., листопада 10. Луцьк. Квит Михайла Гулевича та Олександра Ступницького, поборців шестикратного подимного в Луцькому повіті, про одержання ними цього податку зі села Лукова, частини сіл Суська і Навоза, маєтностей володимирського старости Стефана Загоровського,— з половини кількості димів, виявлених у них під час люстрації димів, яка була проведена за ухвалою сеймику Волинського воєводства від 19 лютого 1682 р.

My, niżej na podpisach mianowani poborcy sześciorga podymnego powiatu Łuckiego, laudo publico w Łucku na seymiku anno 1682 die 19 feb-

ruary obrani, wiadomo czyniemy, iż za attestacją Ich mościów P. P. lustructorów z maiętności dziedzicznej wielmożnego J^o mci Pana Stephana Zahorowskiego, starosty włodzimirskiego, to iest ze wsi Łukowa z dymów 12, ze wsi Suska części tegoż J^o m. z dymów dwudziestu iednego, ze wsi Nawoza części tegoż J^o m., z dymów 26, in numero tedy z dymów wszystkich, w tych wsiach będących pięciudziesiąt dziewięciu, per medium złotych ośmdziesiąt y ośm y groszy piętnaście odebraliśmy, z których wybrania kwituujemy y na to przy pieczęciach podpisujemy. Datt. w Łucku roku 1682 die 10 ma 9bris.

Печатка

Hulewicz Michał, poborca w. W., powiatu Łuckiego

Alexander ze Stupnice, poborca w. W., powiatu Łuckiego

ЛННБ України, від. рукописів, ф. 5 (Оссолінські), оп. 1, спр. 6748, арк. 5. Оригінал.

№ 3

1682 р., листопада 25. Луцьк. Квит Михайла Гулевича та Олександра Ступницького, поборців шестикратного подимного в Луцькому повіті, про одержання ними цього податку зі сіл Радомишля, Сухої Волі і Юшківців, маєтностей володимирського старости Стефана Загоровського,— з половини кількості димів, виявлених у них під час люстрації димів, яка була проведена за ухвалою сеймику Волинського воєводства від 19 лютого 1682 р.

My, niżej na podpisach mianowani poborcy sześciorga podymnego powiatu Łuckiego, laudo publico w Łucku na seymiku anno 1682 d. 19 febr[uary] obrani, wiadomo czyniemy, iż za attestacją Ich m[ościów] P. P. lustructorów ze wsi Radomysza Jaśnie wielmożnego J^o m. Pana Stephana na Malowie y Łukowie Zahorowskiego, starosty włodzimirskiego, z dymów 99, ze wsi zaś Suchey Woli z dymów 20, ze wsi Juszkwiec z dymów 5, in numero tedy z dymów, w tych wsiach wyszey mianowanych będących, sto dwudziestu y czterech, per medium złotych sto ośmdziesiąt y sześć odebraliśmy, z których odebrania kwituujemy, y na to przy pieczęciach rękami naszymi podpisujemy. Datt. w Łucku roku 1682 d. 25 9bris.

Печатка

Hulewicz Michał, poborca powiatu Łuckiego¹

ЛННБ України, від. рукописів, ф. 5 (Оссолінські), оп. 1, спр. 6748, арк. 4 зв. Оригінал.

¹ підпису О. Ступницького немає

№ 4

1683 р., липня 14. Луцьк. Декрет Волинського скарбового суду, створеного за ухвалою луцького сеймику 20 травня 1683 р., за скаргою поборці Даниїля Станіслава Боженця Єлавицького про несплату шляхтою заборгованих сум при зборі шестикратного подимного у Кременецькому повіті

¹Публікация ба[ни]ц[ии]¹ вечноє од Е^o мл. П. Даниїля Станіслава Боженця Еловицког(о) на Их мл. ПП. обывателях воєводства Волинског(о), поветѣ Кременецкого з простог(о) рєєстрѣ

Рокѣ тысяча шестъсот осмъдесят третего мѣца июля чотырнадцетого дня

Перед сѣд нинешнии трибуналскии скарбовыи воеводства Волынского, ²-пер лавдум публичкѣм² дня двадцатог(о) // маа в рокѣ, вышѣ на акте менованым, ³-в Луцкѣ³ на семику релационис одправѣючим, ѣхваленыи и до сѣженя справ скарбовых постановленыи, гдѣ przypadku справа z rejestru delat⁴, niżej mianowanych, za przywołaniem woźnego g[e]-n[er]ała szlchetnego Andrzeia Kudromskiego między in[sty]g[at]o]rem⁵ sądów skarbowych województwa Wołyńskiego y iego delatorem⁶ vrodzonym Jm. Panem Danielem Stanisławem Bożencem Jełowickim, exactorem⁷ województwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego, powodem, a różnemi Ich m. Pany obywatelami województwa Wołyńskiego tegoż powiatu Krzemienieckiego, w delacie, niżej wpisanej, mianowanemi, pozwanemi za delatą, od powoda przeciwno pozwanym, v sądu produkowaną y na piśmie podaną, tedy, postanowiwszy się v sądu niniejszego, powód sam oczewisto pozwanym, iż się za przywołaniem woźnego, wysz mianowanego, do prawa nie stanowili y wiadomości żadney o niestaniu swoim sądowi niniejszemu y stronie powodowej nie dali, onych iako niestałych y prawa pospolitego nieposłusznych z dopuszczenia sądowego na upad w zysku rzeczy, w delacie, niżej inserowanej, mianowicie wyrażoney, y w winie wieczney banitiei za przydaniem woźnego do publikatiei y odesłaniem tey sprawy na executiā⁸, z wolnym iednak tey sprawy y wzdania iey do zwykley godziny aresztem wzdał na wyrzeczoną delatę, tak się v sobie mająca:

Regestr retent sześciioroga podymnego od iaśnie oświeconych, iaśnie wielmożnych, wielmożnych, Ich mościów Panów obywatelów województwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego z miast, miasteczek y wsiów według lustratiei Ich mościów Panów lustratorów y kwitów Ich mościów Panów poborców, przede mną będących, na seymiku w Łucku ⁹-anno millesimo sexcentesimo // octuagesimo secundi die decima sexta decembris⁻⁹ vchwalonego, dotychczas nie wypłaconego y mnie do tego podatku, Daniela Stanisława Bożenca Jełowickiego, obranego.

In[sty]g[at]o]r y Je^o mość Pan exactor województwa Wołyńskiego, powiatu Krzemienieckiego przeciwko dworowi Je^o mści Pana Sulatyckiego, z dymu iednego*.

Tenże przeciwko dwórkowi Je^o mści Pana Zadziarskiego, z dymu 1.

Tenże przeciwko Plebanowszczyźnie w tymże Krzemieńcu nazwaney, z dymów 6.

Tenże przeciwko dworowi Je^o mści Pana Bieleckiego, z dymu 1.

Tenże przeciwko dworowi Je^o mści Pana Porulskiego, z dymu 1.

Tenże przeciwko dworowi Je^o mści Pana Łaszczы, z dymu 1.

Tenże przeciwko gospodarzowi, w kancellariey będącemu, z dymu 1.

Tenże przeciwko dworu Je^o mści Pana Gutowskiego, z dymu 1.

Tenże przeciwko Je^o mści Jarmolińskiemu, z dymów 5.

Tenże przeciwko Je^o mści Panu Samulowi Hulanickiemu ze wsi Zahaiec, z dymów 4.

Tenże przeciwko teyże części possessorowi, pusta.

Tenże przeciwko dziedzicowi y possessorowi wsi Pisarowski, pusta.

* Далі кількість димів наводимо цифрами.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Rudki, pusta.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Wyszczych Dederka 1, z dymu 1, excepto Panów Dederkałów Alexandrum et Constantinum.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Sadek, z dymów 6.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom Choroszowa, z dymów 10.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Kaletyniec y Szymkowiec, z dymów 36.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Za łuża, z dymu 1.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Suszna (?), z dymów 13, // czeladzi dworskich 2.

Tenże przeciwko miastu Zasławiu od hayduków, worotnych y innych, z dymów 163.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Michra (Michła; тут і далі у круглих дужках — правильні назви поселень), od czeladzi dworskich 2.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Suszek y Radoszowki, z dymów 2.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Tryputni, pusta.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom miasteczka Sudiłkowa, od czeladzi dworskiej y zamkowej 8.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Tayzek (Taszek) y Cwitoch, pusta.

Tenże przeciwko Je^o mści Panu Czechowskiemu części wsi Baczmanowki, z dymów 3.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Rohowicz, z dymów 8.

Tenże przeciwko miastu Staremu Połonnemu, z dymów 200, pacholskich domów 36.

Tenże przeciwko miastu Nowemu Połonnemu przeciwko (!) hoholczykom, z dymów 60, z dymów pacholczych 16.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Horoszek, z dymów 7.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Tyranowki, z dymów 3, z Kozaków 10.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Nowosielicy (Nowosiołek) y Dercom (Dertkom), z dymów 3, z domu Kozaka 1.

Tenże przeciwko wsi Brażyncom, od Kozaków 3.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsiów Derewicz, Boruszkowej y Hlezney, puste.

Tenże przeciwko miastu Lubaru od Kozaków, Wołochów, hayduków, z dymów 155.

Tenże przeciwko Kozakom, Wołochom y haydukom, na przedmieściach, w tymże Lubarze będących, z dymów 11.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Moskalowki, z dymów 4, Kozackich 2.

Tenże przeciwko wsi Kustynom (Kustowcom), z dymów 7, z Kozackich // domów 2.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsiów Onaszkowiec (Onackowiec), Chrabużnia (Hrobuzney), Bielecku (Bielecka), Hołubczu (Hołubcza), Żytyńcu (Żytyniec), puste.

Tenże przeciwko miastu Łabuniu, od Kozaków y pacholców Starego y Nowego miasta tegoż Łabunia, na przedmieściach mieszkających, z dymów 167.

- Tenże przeciwko wsi Kochanowce, od Kozaków 4.
 Tenże przeciwko wsi Tytkowcom (Tytelkowiec), od Kozaków 5.
 Tenże przeciwko wsi Kisielów, od Kozaka 1.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom Nowosielicy, od pasiecznika 1.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Suszek, z dymów 2.
 Tenże przeciwko miastu Konstantynowu, od Kozaków 98, hayduków 18, od poddanych Ich mściów Oyców Dominikanów 10.
 Tenże przeciwko przedmieściu beresteckiemu, nazwanemu Leszniowskie, z dymów 9.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Słoniowa, z dymów 7.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Wolicy, z dymu 1.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Ostrowa, z dymów 15.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Plaszowa, z dymów 8.
 Tenże przeciwko miastu Leszniowu, pod klasztorem Oyców Bernardynów leszniowskich, z dymów 9.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Baraniey, z dymów 4, czeladnika dworskiego 1.
 Tenże przeciwko części wsi Żabokrzyk Je^o mści Pana Pawła Zuba, z dymu 1.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Skowrodek, z dymów 24, czeladzi dworskich 4.
 Tenże przeciwko miastu Krasilowu od Kozaków y ludzi służyłych, z dymów 30.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom miasteczka Bazaliy, od slobodziaj nowo // osiadłych, z dymów 13.
 Wsiom, do niego należącym, puste.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Pieńkowiec, z dymu 1.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsiów Mowczynów (Mowczanów), Wolicy Wielkiej, Szowkodubow (Sorokodubów), Lutrowicy (Lutrowki) y innym, puste.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsiów Wielawy, Rabiowiec, Kuryłów (Kuryłowki), Korostowey, puste.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Berestowca, z dymów 7.
 Tenże przeciwko wsi Łosiatyna części Jey mści Paniey Duckiey, z dymów 7.
 Tenże przeciwko części wsi Łosiatyna Je^o mści Pana Obodzińskiego, z dymu 1.
 Tenże przeciwko części Je^o mści Pana Garbowskiego we wsi Łosiatynie, z dymów 4.
 Tenże przeciwko części Je^o mści Pana Isernickiego teyże wsi Łosiatyna, z dymów 3.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Chotowicy, z dymów 9, czeladzi dworskich 2.
 Tenże przeciwko części wsi Zaleszec (Zalesiec) Je^o mści Pana Golańskiego, z dymów 2.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Rydomla, z dymów 82, czeladzi folwarkowych 2, pachółków zamkowych 8.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Popowiec, possessione Je^o mści Pana Izky, z dymów 2.
 Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Panasowki, z dymów 20.

- Tenże przeciwko wsi Niżkowiec, z dymów 5.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Seretcy (Seretec), z dymów 8.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Podberezec (Podberesia), z dymów 2.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Mszaniec, z dymów 10.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Wertelki, z dymów 5.
- Tenże przeciwko dziedzicom y // possessorom wsi Czernihowa, z dymów 21, czeladzi dworskiej 4.
- Tenże przeciwko wsi H(ł)adek, z dymów 6, czeladzi dworskiej 2.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Jankowiec, z dymów 10.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Dubowiec (Zubowiec?), z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Bereźnicy, pusta.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Milna czworga, z dymów w tych wsiach 37.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom miasteczka Olexińca, z dymów 66, od ludzi służących, żołnierzy y draganów 15.
- Tenże przeciwko wsi Olexińca pod tymże miastem, z dymów 11.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Iwania, z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Baszuków, z dymów 10.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Demitrowki (Dmitrowki), z dymów 3.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Roiowki, z dymów 5.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Witkowki (Witkowiczów), z dymów 9.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Hruzki, z dymów 8.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Swiniuch, z dymów 12.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Wiazowa (Wiazowca), z dymów 2.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Korszyłowki, z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Szumał (Czumał), z dymów 2.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Opryłowka (Opryłowiec), z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Hryszkowiec (Hryckowiec), z dymów 3, czeladnika dworskiego.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Łopuszna (Łopuszney) Je^o mści Pana Ostrowskiego, z dymów 2, czeladzi dworskich 2.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Czayczyniec, // z dymów 5.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Sniehirowki, z dymów 6.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Bereżan, z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsiów Borsukowiec, Napadowki, Jabłwiec (Juskowiec), Koszkowiec, puste.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Krzywczych (Krzywczyk), z dymów 6.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Borszczuwki, z dymów 2.
- Tenże przeciwko teyże wsi części Borszczuwki Je^o mści Pana Jerzego Bieleckiego, z dymu 1.

- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Podhaiec, pusta.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Nuryłowa, z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Kaszyniec (Kaszczyniec), z dymów 5, czeladnika dworskiego 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom części Je^o mści Pana Kotowskiego, z dymów 2.
- Tenże przeciwko części Je^o mści Pana Tolsteckiego, z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Siwek, z dymów 12.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Bobczyniec (Bybczyniec), z dymów 15.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Pokoszczowki, z dymów 2.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Czyżówki, z dymów 26.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Pilków (?), pusta.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Suturowiec (Szczurowiec?), z dymów 3.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Sosnowki, z dymów 2.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Hulowiec, z dymów 12.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Tychomla, z dymów 12.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Mikołaj, z dymów 7.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom miasta Lachowiec od czeladzi zamkowej 8, // pod Ich mści Oycami Dominikanami s tegoż miasta, z dymów 4.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Żemelincem, z dymów 13.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Wariwodki, z dymów 3 y inny wsi puste.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Krasówki (?), z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Nurkowiec, z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Kułaków (Kułakowa), z dymów 5.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Borysowa, z dymów 28.
- Tenże przeciwko wsi Iłaszówki, z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Juszkowiec, z dymów 6, czeladzi dworskich 4.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Wiliey, z dymu 1, czeladnika dworskiego 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom miasteczka Pereniatyna, z dymów 52, czeladzi dworskich 2.
- Tenże przeciwko także części Pereniatyna, z dymów 46, czeladzi dworskich 4.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Zahorec, z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom Borowicy Małej, z dymów 5.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Dołotom (Dołotczom), z dymów 6, czeladzi dworskich 4.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Korpiłówki, z dymów 2.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Brykowa, z dymów 4.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Dworca, z dymów 3.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Zagrodzia, z dymu 1.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Korchowa (Korzowa), z dymów 2.
- Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Lesznia, z dymów 9.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Studzianki, z dymów 20.

Tenże przeciwko miasteczku Ptyczy, z dymów 2 Pana wójtę dubieńskiego.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Michnowiec, pusta.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Wołkowiec, z dymu 1.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Szlachciniec, z dymów 7.

Tenże przeciwko dziedzicom y possessorom wsi Stehnikowiec, z dymów 4.

Ktorego wzdania iż pozwani, będąc o godziny zwykłej aresztowey do aresztu tey sprawy przez woźnego, wysz mianowanego, przywoływani, nie aresztowali, aresztować y usprawiedliwić się nie chcieli a przerzeczony powód na nich iako niestałych y prawa pospolitego nie posłusznych, dalszego w tey sprawie postępkę prawnego prosił y domawiał się, przeto sąd niniejszy główny skarbcowy województwa Wołyńskiego za niestaniem pomienionych pozwanych a za domowieniem się y prawnemi postępkami strony powodowey, przychilając się w tym do prawa pospolitego y wzdania teyże sprawy postępkę prawnym w sposób zysku summy pieniędżne, przez pomienionych pozwanych zatrzymane od nich z dóbr pomienionych, w delacie, wyżey inserowaney, mianowanych, za wysz rzeczony podatek do skarbu Rzeczypospolitey od każdego z nich przychodzące, powodowi teraznieyszemu iako poborcy tego podatku płacić należące a dotąd nie oddane, z troiakim onych zaplaceniem powodowi na tychże pozwanych y wszelakich dobrach ich leżących, ruchomych y summach pieniężnych wskazanych przysądza y nakazuie, aby ciż pomienieni pozwani tę sumę, od nich do skarbu Rzeczypospolitey należące, ¹⁰-in tripio cum poenis¹⁰ temuż powodowi ¹¹-in instante¹¹ oddali y zapłacili atque¹² pod winą wieczney banitiei, którą usprawiedliwieniu się przez wysz rzeczonych pozwanych y niedość uczynieniu temu dekretowi sąd niniejszy na tychże pozwanych zaraz wskazuie // y woźnego sądowego wysz rzeczonego szlachetnego Andrzeia Kudromskiego do obwołania y publikowania na pomienionych pozwanych tey winy wieczney banitiei przydaie y onę exnunc¹³ publikować nakazuie. A iż przerzeczeni pozwani, sprzeciwiając się temu dekretowi, sum wysz mianowanych, od nich do skarbu Rzeczypospolitey należących, in triplo cum paenis powodowi nie oddali y nie zapłacili, tedy woźny wysz rzeczony, na to do sądu przydany, czyni go dosiść woli y roskazaniu sądowemu, z powinności vrzędu swego woźnowskiego tę winę wieczney banitiei na pomienionych pozwanych tu w zamku łuckim w izbie sądowey ¹⁴-in praesentia iudicii¹⁴ y innych wielu ludzi zacnych Ich mściów Panów obywatelów województwa Wołyńskiego, spraw swoich v sądu pilnujących, głosem wyniosłym obwołał y publikował, przywodząc to wszystkim do wiadomości, aby z przerzeczonymi pozwanymi żadnego spółku ani obcowania nie mieli, rady y pomocy onym ni w czym nie dodawali, w domach y majątnościach swoich onych nie przechowowali, ale się z nimi iako banitami wiecznemi y prawem przekonanemi we wszystkim według srogości prawney pod winami, w prawie o tym opisanemi, zachowali. O czym mianowany woźny, iż tę winę wieczney banitiei na pomienionych pozwanych obwołał y publikował, oczewiście przed sądem niniejszym stanowszy, relatią swoię o tym uczynił y zeznał. A po obwołaniu y publikowaniu na pozwanych tey winy wieczney banitiei sąd niniejszy tę sprawę z nimi na mocną, skuteczną y nieodwołoczną na dobrach przerzeczonych // pozwanych wszelakich leżących, ruchomych y summach pieniężnych executią do sądu y urzędu wszelakiego, dobrom pozwanych

należnego, odsyła. Któryże to sąd y vrząd wszelaki dobrom pomienionych pozwanych wszelakich należny, odprawę skuteczną mocną y nieodwłoczną executią na dobrach pozwanych wszelakich leżących, ruchomych y summach pieniężnych za requirowaniem¹⁵ strony powodowey y skazaniem tego dekretu terażniejszego wczynić y odprawić y z powinności wrzędu swego pod winami, w prawie o tym opisanemi, powinien będzie.

Што все для памяти до книг нинешних ест записано.

ЦДІА України в Києві, ф. 19, оп. 1, спр. 2, арк. 21 зв.—26 зв. Оригінал.

^{1- -1} оголошення про вигнання (з країни за несплату податку) ^{2- -2} публічною ухвалою ^{3- -3} цей фрагмент має бути після реляционис ⁴ скарг, оскаржень ⁵ звинувачувачем ⁶ скаржником ⁷ поборцею ⁸ виконання ^{9- -9} року Божого 1682 дня 16 грудня ^{10- -10} в потрійному розмірі зі штрафами ^{11- -11} негайно, невідкладно ¹² та ¹³ зараз же ^{14- -14} у присутності суду ¹⁵ наполяганням

№ 5

1683 р., серпня 8. Луцьк. Лист Михайла Гулевича до [Стефана] Загорвського, володимирського старости, про підсумки люстрації димів і витрат надходжень від шестикратного подимного на військові потреби (за вписом з оригіналу у луцьку гродську книгу 11 серпня 1683 р.)

Облата¹ листъ, от его мл. Пана Михала Гълевича до его мл. Пана старосты володымерского писаного

Рокъ тысяча шестъсотъ осмъдесат третьего мѣца августа одынадцатого дня

На ўрядѣ к[г]родском] в замкѣ Его Кр. Мл. лѣцком передо мною, Теодором Верещакою, бѣркграбим замкѣ лѣцкого, и книгами нынешними к[г]родскими] лѣцкими, comparens p[erso]n[a]l[ite]r, vrodzony Pan Konstanty Stroiowski, s[л]уга vrodzonego Jm. Pana Dimitra na Żabokrzykach Żabokrzyckiego, podczaszego wilkomirskiego, rotmistrza J^o Kr. M., imieniem tegoż Pana swego dla wpisania do xiąg niniejszych grodzkich łuckich подаѣ list ^{2-per} oblatam⁻² od Jm. Pana Michała Hulewicza bez pieczęci do wielmożnego Jm. Pana Zahorowskiego, starosty włodziimerskiego, pisany. O czym tenże list szerzey a dostateczniey w sobie obmawia y temi iest inserowany słowy:

Wielmożny Mci Panie starosto włodziimirski, mój wielce mści Panie bracie. Już to kilkakroć piszę do W. mm. Pana, że ta exactia³ sześciorga podymnego nie może sufficere⁴ przeszłym assignatiom⁵ a W. mm. P. ieszcze na chorągiew Jm. Pana podczaszego wilkomirskiego, do nas na tę exactią wydał. Iako tedy iuż odebrałem od Ich m. Panów lustratorów lustratią dymów, tak, zaraz zcomputowawszy⁶, W. m. Panu ^{7-propter} informatiorem⁻⁷ donoszę: summa dymów do contributiew⁸ należących ⁹⁻ⁱⁿ numero⁻⁹ dwadzieścia tyциący y siedm osiemset siedmdziesiąt cztery y puł, conflagrat¹⁰ dymów osmset sześć, gradobici dymów sześćset dziewiędziesiąt pięć y puł, ma; tedy w skarb wnieść summy złot[y]ch czterdzieści tysięcy y siedem osmset iedyнаście, groszy dwadzieścia puł trzecia. Chorągwiom na dziewięć assignaty a na iednę Jm. Pana woyskiego włodziimirskiego wydaliśmy złot[y]ch numer czterdzieści tysięcy y trzy y sześćset czterdzieści trzy y groszy

pięć. Aleśmy musieli, terażnieyszey exactiey dopłacaiać, assignatiey do summy wysz specyfikowaney złot[y]ch tysiąca ósmiuset trzydziestu iednego, groszy puł dwanasta dołożyć, żebyśmy ich iuż nie trzymali. Co donoszę do wiadomości W. m. Panu raz ieszcze. Tedy W. m. Pan teraz porozumieć, iakową trudność y terażnieyshey exactiey, kiedy to rzadko który kwit do nas wchodzi bez iuramentu¹¹ conflagrat, gradobici a niemniey odeyścia chłopów. Oddawszy się // zatym W. mm. Pana łasce, zostawam W. mm. Pana życzliwym bratem y sługą powolnym. Z Łucka dnia ósmego augusti a^o millesimo sexcentesimo octuaqesimo tertio.

У тог(о) листѣ подпис рѣки в тыѣ слова: Hulewicz Michał. A intitulationia¹² tego listu na tyle napisana, tak się w sobie ma: Wielmożnemu a mnie wielce młś. Panu y bratu J. mci Panu Zahorowskiemu, staroście włodziwskiemu etc., memu mści Panu oddać.

Которыи же то листъ за поданѣм пер облатам вышѣ менованое особы подавайасеу, за моим ѣрадовым принатѣм ѣвесъ з початку ажъ до конца ¹³-де вербо адъ вербѣм⁻¹³ такъ, iako се в себе писаныи, так до книг нынѣшныхъ кгр[одских] лѣцких естѣ ѣписаныи. М. pp.

ЦДДА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 381, арк. 806—806 зв. Оригінал. На марґінесі першої сторінки документа рукою канцеляриста: Correctum et reserpi. Після цього також власноручно: Konstanty Stroiuowsky.

¹ впис ²⁻² для впису ³ збір ⁴ відповідати ⁵ розпорядженням ⁶ зсумувавши ⁷⁻⁷ за інформацією ⁸ отримання податку ⁹⁻⁹ разом, сумарно ¹⁰ знищених пожежами ¹¹ присяги (щодо) ¹² заголовок ¹³⁻¹³ від слова до слова

№ 6

1684 р., серпня 29. Кременець. Квит Войцеха Раціборовського, поборці Кременецького повіту, за призначенням ухвалою сеймику 19 квітня 1684 р., про те, що він одержав другу, липневу, рату п'ятикратного подимного з м. Ляхівців і дідично належних до нього сіл на підставі квіту свого попередника у збиранні цього податку Олександра Глінки Вольського

Wiadomo czynię tym kwitem moim, isz ia na sejmiku, w Łucku d[ie] 19 aprilis w roku terażnieyszym 1684 zacentym y zgodnie skończonym, będąc obrany poborcą w powiecie Krzemien[ieckim] do wybierania exakcyiey pięnciorga podymnego drugiey, iulioszowey, ratey, ¹laudo publico⁻¹ vchwaloney na zapłatę woysku J. K. M. y Rze[czy]p[ospoli]tey koronnemu, według kwitu Jm. P. Alexandra Glinki Wolskiego² odebrałem pięnciero podymnego z miasta Lachowiec, includuiąc³ domy żydowskie, przedmieścian y służących, z dymów dwudziestu puł ósma, z miasta Kurnicy, includuiąc domy żydowskie, z dymów szesnastu, ze wsi Woinihowa z dymów trzech, ze wsi Warywodek, z dymów pułtoru, ze wsi Siwek z dymów sześciu, ze wsi Mikłasz z dymów czterech, ze wsi Choroszowa z dymów pięciu, ze wsi Kasczyniec z pułdymu. ⁴In summa⁻⁴ z dymów siedmiudziesiąt puł czwarta złotych sto ośmdziesiąt y trzy y groszy dwadzieścia y pułtrzecia, ⁵haereditatis et possessionis⁻⁵ Jaśnie wielmożnego Jmści P. Jabłonowskiego, w[oiewo]jdy ziem ruskich, hetmana Wiel[kiego] koronnego. Z którego odebrania kwituię y ręką moią przy pieczenci podpisuię się. Dat. w Krzem[ieńcu] d[ie] 29 augusti anno 1684.

Woiciech Raciborowski, pob[orca] w[oiew ództwa] W[ołyńskiego], p[owia-
tu] K[rzemienieckiego].

ЛННБ України, від. рукописів, ф. 103 (Сареги), оп. 1, тека 58-е, № 4, арк. 42. Оригінал.

^{1- -1} публічною ухвалою ² цей квит стосувався шестикратної рати подимного ³ вклю-
чаючи ^{4- -4} разом ^{5- -5} діличного володіння і посесійного володіння

Mykola KRYKUN

**HEARTH TAX IN KREMENETS COUNTY
OF VOLYN VOIVODESHIP IN 1682—1684
(according to the remaining materials of Kremenets city books)**

30 documents found in Kremenets city books and 12 documents found in other manu-
script collections (15 and 6 of which respectively are published in the appendix) give a clear
and comprehensive idea of fumage tax in Kremenets County during three (and subsequent)
years. The basis for the study was the resolution of Volyn (Lutsk) Sejm of February 19, 1682,
concerning the lustration (audit, census) of residential buildings, half of which were subject to
taxation. The lustrators conducted it during their personal tour of the settlements.